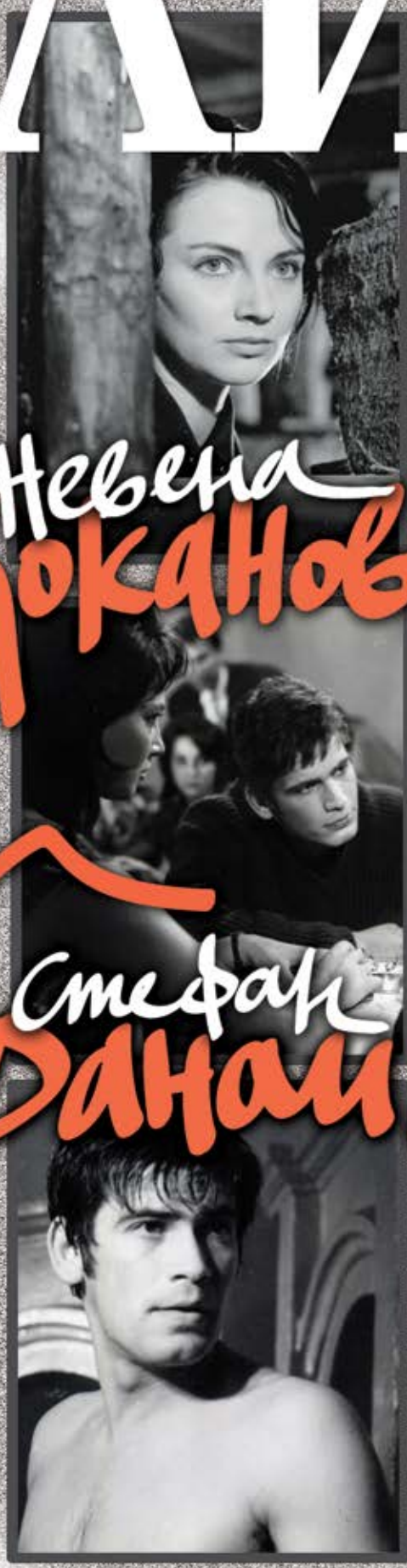

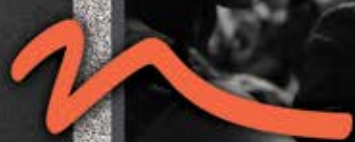

СЕПТЕМВРИ 2023

ЛИК

Невена
Коканова

Стефан
Данаилов

ISSN 0324-0444 23009

9 770324 044004 Цена: 5 лв.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВОД
НА ПЕНСИЯ „ЗЛАТНО ВРЕМЕ“

СПЕЧЕЛИ ВЪЗМОЖНОСТИ,
СПОДЕЛИ МОМЕНТИ

Получавай пенсията си
в Пощенска банка и участваш
всеки месец в томбола за една
от 10 награди по 200 лева*

Научи повече на *7224   www.postbank.bg

*В програмата "Пенсия плюс" могат да участват клиенти на Пощенска банка (с изкл. на служители), които към датата на съответното месечно теглене на наградите, имат сметка открита (преди или в рамките на периода на провеждане: 01.09.2023 г. - 31.08.2024 г. вкл.) и водена в банката от не по-малко от 2 (два) последователни месеца, по която за всеки един от месеците има осъществен трансфер на своята пенсия, както и платена/-и към банката такса/-и по сметката в размер на мин. 2,00 лв. Изпълнителните условията участват автоматично за съответния месец в томбола за една от 10 бр. награди по 200 лв. Всяка. Гълните условия на програмата можете да намерите на www.postbank.bg, както и във всеки офис на банката.

СЪДЪРЖАНИЕ

Невена Коканова и Стефан Данаилов

- 4 *Най-сияйната в българското кино и най-любимият български актьор на екрана, Геновева Димитрова*
- 12 *Двоен портрет извън кадър, Юрий Дачев*
- 18 *Невена Коканова: В контакта със зрителите си аз се усещам жива*
- 22 *Стефан Данаилов: Най-тържсно за един артист е, ако зрителите го забравят*
- 26 *Стефан Данаилов и Невена Коканова в архива на БТА*
- 84 *Славия Лулчева: Единственият ни изпит при Мастъра беше кой ще издържи на нечовешката му обич към живота*
- 90 *Невена. От Изгуйка*

ТЕМАТИЧНО ИЗДАНИЕ - СЕПТЕМВРИ 2023

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ

ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР:
Кирил Вълчев

В БРОЯ СА ИЗПОЛЗВАНИ
СНИМКИ ОТ:
архив на Пресфото БТА,
pressphoto@bta.bg

ISSN 0324-0444

ГЛАВЕН РЕДАКТОР:
Георги Лозанов

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР:
Яница Христова

КОРЕКТОР:
Евелина Стефанова

ХУДОЖНИК НА КОРИЦА:
Симона Колева

ДИЗАЙН И ПРЕДПЕЧАТ:
Маряна Шадрина
Данаил Алексиев

СНИМКИ НА КОРИЦА:
Българска национална
филмотека

КОНТАКТИ:
Българска телеграфна
агенция
1124 София,
бул. "Цариградско шосе" 49

РЕКЛАМА: marketing@bta.bg
02 926 2296

Георги Лозанов, главен редактор на списание ЛИК

Уважаеми читатели,
Защо общ брой на списание ЛИК за Невена Коканова и Стефан Данаилов? Никои не ми е задавал този въпрос, но все пак да отговоря: защото благодарение на киното и не без помощта на театъра те стават най-известните български актриса и актьор през 60-те и 70-те години на миналия век и остават такива докрая. При това в някаква неизречена симетрия на женското и мъжкото начало в изкуството и на човешка взаимност помежду им през годините. Помня, когато Коканова се лекуваше в Париж от болестта, от която не се излекува, със Стефан Данаилов заседавахме в НСРТ*. Той ми прошепна, говорейки повече на себе си, нещо в смисъл: „Трябва непременно да отида да я видя, сигурно и тя чака да ме видя“ – и тръгна...

Във фойетата на кината навремето висяха черно-бели снимки в рамки на актьори, сред които задължително бяха те двамата – Коканова и Данаилов. Заради – без преувеличение – стотиците

роли, които са изиграли. Но и защото това всъщност не бяха снимки на актьори, а на звезди, което не е едно и също. Актьорът присъства с ролята си и извън тях става невидим, изчезва. Докато звездата прибавя към имагинерността на ролята си реалността на съществуването си. И не можеш да си сигурен дали от снимката те гледа Невена Коканова или Ирина от „Полюн“ и дали до нея е Стефан Данаилов или майор Деянов от „На всеки километър“. За тях самите границите на Аза им са условни. Коканова ще сподели: „Аз съм артистка, животът е моето хоби“. А за студентите на Масътра, както се обръщат към Данаилов, той е „учител по живот“.

Имагинерното и реалното се сливат в неделима представа, която не принадлежи нито на киното, нито на живота, а на една „близка, привлекателна, омайваща митология на щастието“, по думите на Едгар Морен, за когото Холивуд е новият Олимп.

Зрителят, когато се идентифицира с героите на тази митология – иска да е като тях, да им подражава, да повтаря лафове и жестове им – заживява чужд живот, окуражен да търси собстве-

ното си щастие. Такъв е културният механизъм на звездната митология, който, за да се задвижи, трябва, освен да се срещаш със своите кумири на екрана и сцената, да усещаш омайната им близост, да гледаш на тях като на роднини и приятели. Така Невена Коканова и Стефан Данаилов се превръщат във Венчето и Ламбо за цяла България и влизат във всеки дом – имагинерно сядат на масата и реално участват в разговорите и преживяванията на домакините си. Докато децата, вместо на стражари и апаша, играят на двора на бате Серги и Митко Бомбата, както днес играят компютърни игри със супергерои.

Впрочем на звездната митология не ѝ стигат светлините на прожекторите и скъсяването на персоналните дистанции, необходима ѝ е и немалка доза еротика, която да разпалва въображението на публиката и да захранва икономиката на желанията ѝ. Коканова и Данаилов, независимо дали са го търсили или не, задълго стават сексимволите на българското кино, каквито във Франция, да речем, са Бриджит Бардо и Ален Делон. Но ако Данаилов може да бъде наречен и е наричан българският Ален Делон („този син балон“ според песента на „Щурците“), в клишето на палавата съблазнителка, наложено от Бардо, Невена Коканова трудно ще се побере. Нейната еротика носи романтична тайнственост, остава някак усъмнена в себе си и отнесена, наситена с преглътната страстност и деликатна нежност. Стефан Данаилов, обратно – знае за своя чар и щедро го разпръсква, радва се на женския интерес и се възползва от него, но на ръба на закачката и самоувереността, далеч от капаните на „фаталното привличане“. Филмът „Дами канят“ се оказва екранен манифест на безгрижната еротичност на Ламбо с нещо по гаменски предизвикателно в нея, което едновременно привлича дамите и е защита от тях. Той казва за Невена Коканова, че „никога не спекулираше с популярността и с красотата си“, което е валидно и за него, но не му пречи да ги въради в имиджа си на градски красавец, разбил и утешил много женски сърца.

По неписания закон на звездите техните чувства от екрана неизбежно слагат отпечатък върху съдбата им, пренасят се в личния им живот и го правят „живот на кино“. Големите любови и на Невена Коканова, и на Стефан Данаилов са готови филми, които през соца се „проектираха“ в ограничена колегиална среда, но с появата на жълтите медии след промените стигат до широката публика. Коканова, вярна на стила си, винаги е била по-тайнствена и по-предпазлива и затова и по-

щадена, докато Данаилов е злят от вълни на кога добронамерено, кога нездраво любопитство и познава нещастие да си главен герой в „митологията на щастието“. И двамата обаче имат по една непоклата лобов, способна да понесе всички други – тя е с човека винаги до тях, който ги обучава такива, каквито са, и им остава изцяло предан до последния си ден. Нито Коканова без Любомир Шарланджиев, нито Данаилов без Мария Данаилова щяха да се изкачат тъй високо на българския Олимп.

Звездите са публични фигури с голямо влияние (днес бихме казали инфлуенсъри), от които се очаква да играят не само сценчна, но и обществена роля, а феновете им да ги следват. Така че неизбежно след Десети ноември, когато всичко става политика, интересът към двамата любимци на нацията е и по тази линия. Тук отново поведението им е симетрично, но в една обърната симетрия по скалата на „лявото“ и „дясното“. Коканова, ангажирана със семейната си традиция, която води назад към Третото българско царство, а след Девети септември изпраща баща ѝ в Белене, има монархически пристрастия, но по нейния си дълбоко личен и недемонстративен начин (нищо, че цар Симеон II ѝ признава: „Вие сте любимата ми българска актриса!“).

Данаилов участва в политиката с характерната за него не само щадяща всеотдайност. И той като Коканова пази своята семейна традиция, която обаче е откровено левичарска. Въпреки това веднага след промените е канен в СДС заради естествената демократичност, бликаща от харизмата му. Но той, подтикван и от съпругата си Мария, отказа, за да не изглежда, че като много други се „пробоядисва“ по конюнктурни съображения. И се превръща в най-продаваемото лице на БСП, макар политическата търговия невинаги да е по волята му. Запомнил съм изнервената му реакция, когато кой знае защо го отзоваха от НСРТ, където се чувстваше в зоната на своята компетентност: „Какво ни разместват като капаци на тенджерки!“. После броят на врящите тенджери непрестанно растеше, та чак до министър и кандидат за вицепрезидент.

Но всичко това вече няма особено значение, тъй като Стефан Данаилов и Невена Коканова принадлежат на звездната история на България, която ги предпазва от ниски страсти и мотиви – „звездите са звезди, защото са високо“, както пеят ФСБ. А този брой на ЛИК ще ви разкрие как тяхната звездна история е започнала да се пише далеч преди да имат запазено място в нея.

* Национален съвет за радио и телевизия, създаден през 1997 година и трансформиран през 2001 година в Съвет за електронни медии (СЕМ).

Най-сияйната в българското кино и най-любимият български актьор на екрана

Най-сияйната в българското кино

Невена Коканова (12 декември 1938 – 3 юни 2000)

Тази година се навършват 85 години от рождението на най-ослепителната актриса в българското кино. 30 години след последната ѝ филмова роля на леля Ади в „Сезонът на канарчетата“ (1993 г.) на Евгений Михайлов (появява се и като себе си в ТВ сериала „Дунав мост“ през 1999 г. на Иван Антонов) тя остава ненадмината в сиянието, с което насища екранното си присъствие.

За първи път се появява в „Неспокоен път“ (1955 г.) на Дако Даковски, където дори не фигурира в титрите, после – като епизодичка от хора в „Две победи“ (1956 г.) на Борислав Шаралиев и едва в „Година за любов“ (1957 г.) на Янко Янков изиграва красивата Ема, а във филма участва и Любомир Шарланжиев – по-късно талантлив и смел режисьор и неин съпруг. С още 71 роли на големия и малкия екран тя се превръща в безапелационната царица на българското кино. Без нейната женственост – жилава, вдъхновена и гальовна – то би се задавяло от хронична емоционална астма. А жените на Невена Коканова разтуптяват поколения с безотрадноста на красотата и драматизма на преживяванията.

Безжалостни към останалите хубавици в кинони, нейните героини владеят зрителската любов с магическия деспотизъм на очарованието – и в най-епизодичната роля, и в най-трафаретната сцена тя съумява да издърпа неподозирани стрели от актьорската си тетива и да ги изстреля в кадър. Ще вдигне ръка да оправи бретона си, а в този нищожие и никакъв жест ще вложи стопроцентова еротика. Ще се усмихне, а в цялата недоизказаност на мимиката ще вложи чара на изкушението. Ще подхвърли делнична фраза, а мелодиката на тембъра ѝ ще я възвиси до необятността на желанието... Могъществото ѝ е всеизвестно – режисьори и оператори неуморно разказват за трансцендентните параметри на нейната киногеничност. Коканова просто застава пред обектива и камерата я следва в транс. Вло Радев споделя: „Невена Коканова според мен е един от най-ярките примери в българското кино за рефлексивност и интуитивна отдаваемост, с които Господ я е надарил. По време на снимки тя изключително деликатно умее да се развива - от една страна, прозвона предварително заучения текст, а от друга, умее да слуша внушенията, които идват отстрани, да ги поема и да ги връща пред камерата, пречупени

през нейния душевен филтър... По този начин се създава онази атмосфера на взаимодействие – актьор, която стига до по-високи степени на откровение. Понякога ѝ пусках и музика – актрисата се застояваше на място, склонила глава на една страна, слушаше, слушаше, вдигаше пръст, което означаваше „Готова съм“, включвахме камерата и тя започваше да играе. Този начин на акумулиране на чисто емоционална енергия отстрани според мен ѝ даваше възможност да бъде възможно най-точна“. Тодор Стоянов: „Когато по време на снимки се налагаше да се сменят гледни точки, целият технически персонал се заемаше с преместване на прожектори, със строеж на фартови линии, с разполагане на реквизита. И всичко това – придружено с много шум, подвиквания, даже крясъци. Невена в това време се оттегляше някъде встрани, присядаше на земята, ако беше хладно, намяташе реквизитна греха и притваряше очи. Затваряше се в някакъв свой вътрешен живот. След минути, понякога часове, когато всичко беше готово и прозвучаваше команда „Актьорите на терен“, Невена отваряше очи и с момичешка бодрост заставаше на снимачната площадка. В последно време много се говори за релаксация – за умението да релаксираш... А Коканова го правеше това от вътрешна нагласа още преди десетки години. Тя не обича да репетира. Често пъти заради партньора, с когото участва в кадъра, се налагаха многократни репетиции. Невена просто маркираше. И когато всичко беше наред и трябваше да се заснеме, аз като оператор си казвах: „Защо да снимаме, като само ще хабим лента“. Но в мига, в който се чуе: „Камера!“ и клапата се удари пред обектива, у Невена наставаше чудо – изведнъж очите ѝ засияваха, цялата ѝ вътрешна мисъл се четеше в тях. Тя е просто невероятна киноактриса“.

Нейните жени са всякакви: любовници и баби, многострадалки и еснафки, учителки и лекарки, аристократки и плебейки, съзидателки и порочници, грешници и жертви, интелектуалки и селянки... И независимо дали се забавляват с онзи сипкав, гърлен смях, дали се полуусмихват с недоизказана тъга, или се втрещават със зелената сериозност на погледа, те са вечните изкушители.

Макар и вече да е иззряла с няколко жизнерадостни роли, истински звездният ѝ път започва с Ирина от екранизацията на „Пютюн“ на Дими-

Геновева Димитрова

Д-р Геновева Димитрова е един от водещите български филмови критици. Родена е в Плевен. Завършила е руска филология в СУ „Св. Климент Охридски“ и кинознание в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. От 1991 г. до 2018 г. е редактор във в. „Култура“ до спирането му. Там е водила колонка „От пръв поглед“ от 2000 г. От октомври 2018 г. до края на 2019 г. е редактор и колумнист във в. „К“. Работи като киновед в Българска национална филмотека. Има много публикации в периодичния и специализирания печат. От 2020 г. до 2022 г. води седмична колонка за кино във в. „Труд“. От 2022 г. – във в. „Филтър“.

Автор е на книгите „Кино в края на века. Български фигури и игрални филми – поглед от 90-те“ (издателство „ЕА“, 1999 г.) и „Въртележки на абсурда. Руското игрално кино (1991 - 2011), издателство „Валентин Траянов“, 2011 г..

Хоноруван преподавател по кино в СУ „Св. Климент Охридски“ в магистърска програма „Преводач-редактор“.

Снимка, предоставена от личния архив на Геновева Димитрова

Сценарист е на документалните филми „Нощ в София“ (2008 г.) и „Offline?“ (2017 г.) на Станислава Калчева (награда на „Академика“ от „Златен ритон“).

Член е на Управителния съвет на Съюза на българските филмови дейци, член е на Съюза на българските журналисти и на ФИПРЕССИ. Участвала е в журита на международни и национални фестивали. Била е неведнъж член на НХК към ИА „Национален филмов център за игрално и документално кино“.

Има няколко номинации и награда за оперативна критика на СБФД през 2006 г. Номинирана е седем пъти за оперативна критика и от Българската филмова академия и получава наградата през 2016 г. Носител е на наградата за теория на БФА за книгата „Въртележки на абсурда. Руското игрално кино“ (1991 - 2011). Носител е на наградата „Златен век – звезда“ на Министерството на културата, 2019 г.

тър Димов (1962 г., реж. Никола Корабов, награда за женска роля) – с колизиите на ранимата провинциална патриархалност, изпомачкана в страстта на чувствата и доведена до агресивна саморазруха. Фаталната злочестница е изобразена от съвсем младата Невена Коканова (Корабов дълго е трябвало да отстоява избора си) с такава дълбинна екзалтираност, че никога занаяпред романът на Димитър Димов няма да бъде екранизиран, ако изобщо бъде, без носталгия.

Из спомените ми изниква безпътната красавица Жана от „Инспекторът и нощта“ (1963 г., реж. Рангел Вълчанов), набедена за убийца. Печално-страстната Лица от „Крадецът на праскови“ (1964 г., реж. Вълко Радев, награда за женска роля) е обречена на любов в безпощадно време. Оперната певица Ана от „Карамбол“ (1966 г., реж. Любомир Шарланджиев) броди влюбено по бургаския бряг, стресната от измамата на чувствата. В „С гръх на бадеми“ (1967 г., реж. Любомир Шарланджиев) на дивана се изтяга изнурената буржоазна наследница Герда, изтикана от комунистическия режим във фризьорския салон и мансардата на химерите. Неда от „Отклонение“ (1967 г., реж. Гриша Островски и Тодор Стоянов, награда за женска роля) се шегува и тъгува в две възрасти, но дори археологическите ѝ умения не спасяват емоционалните ѝ разкопки в спомена. Благата сервитьорка Данчето в „Мъже в командировка“ (1969 г., новелата „Гост“, реж. Гриша Островски и Тодор Стоянов) отбива с усмивка ухаждането на възрастния клиент, който всъщност е бивш неин учител. Младата любовница на Галилей Марина е изкусителна и тревожна в „Галилео Галилей“ (1969 г., реж. Лиана Кавали). Късокосата плаха сладкарка Тинчето в „Момчето си отива“ (1972 г., реж. Людмил Кирков, награда за женска роля) безмълвно попира зад тезгяха с „боза за шест стотинки“ момчешкия възторг – миг от вечността на скуката. Лекарката Ирина от „Обич“ (1972 г., реж. Людмил Стайков) делово стяга куфара за Виетнам, тъй като за нея ужасът на войната е избавление от мирната самота. Учителката Николина Георгиева е търпелива и всеотдайна към особените си възпитаници в „Най-добрият човек, когото познавам“ (1973 г., реж. Любомир Шарланджиев, награда за женска роля от Варна). Снахата от „Дърво без корен“ (1974 г., реж. Христо Христов) е единствената от семейството, протегнала ръка на Гатьо сред фъртуната на носталгията по дома.

Многострадалната и подстригана царица Мария в „Сватбите на Йоан Асен“ (1975 г., реж. Вили Цанков) безропотно приема съдбата си. С глуха обре-

Репродукция на рисунка, направена от актрисата Невена Коканова

ченост Невена от „Спомен за близначката“ (1976 г., реж. Любомир Шарланджиев) съзидва мистични мостове между града и селото, младостта и болката, битието и отвъдността. В „Чуй петела“ (1978 г., реж. Стефан Димитров) селската пребрадена баба Петрунка по време на болест се оказва и смела, и витална. Голямата етърва от „Дами канят“ (1980 г., реж. Иван Ангонов) си перена воля под гуша и няма сила, способна да взриви челичената ѝ примитивност – дори шофьорската авантюра. В последния филм на Любомир Шарланджиев „Трите смъртни гряха“ (1980 г.) Невена Коканова влиза в две роли: на леля Дона и на режисьор,

тъй като съпругът ѝ умира. Многострадалната и предадена Мече Бу от „Искам Америка“ (1991 г., реж. Киран Коларов) намира сетни сили за закъсняла презгърдка. Гаровата чиновничка Ади от „Сезонът на канарчетата“ пуши накриво цигара и състрадателно погалва чуждата грама.

Филмите и сериалите са много, както и режисьорите. А Невена Коканова е сред щастливките, за които са написани специално роли: от Блага Димитрова в „Отклонение“ и от Константин Павлов в „Спомен за близначката“. Тя е и актрисата с две заглавия в превъзходна степен: „Най-дългата нощ“ (1967 г., реж. Вълко Радев) и „Най-добрият човек, когото познавам“.

В черно-бяло или в цвят, в крупен или в общ план, нахално млада или с торбички под очите, брлонетка или блондинка, съвременничка или от миналото, Невена Коканова стреля чрез героините си право в зрителската гуша. Тя стопли киното ни с уникална еротика – някакво магическо съзаклятие между лъчистост на погледа, мелодичност на тембъра, мекота на жеста, тайнственост на полуусмивката...

Недостъпна и достолепна, сърдечна и обичана, тя до края се държеше като голямата звезда на българското кино. Каквато си е до днес, та дори госта от младите да не са чували за нея.

София, 5 юни 1967 г. Актрисата Невена Коканова и актьорът Стефан Илиев в сцена от филма „Отклонение“

Най-любимият български актьор на екрана

Стефан Данаилов (9 декември 1942 – 27 ноември 2019)

От хлапак е в киното („Следите остават“, 1956 г., реж. Петър Василев). Като младеж се снима в „Инспекторът и нощта“ (1963 г., реж. Рангел Вълчанов) в ролята на епизодичния красавец Том. По-късно става и актьор. Не просто актьор, а звезда – за няколко поколения. Всенародна слава придобива с Бате Серго/майор Деянов от тв сериала „На всеки километър“ на Неделчо Чернев и Любомир Шарланджиев от края на 60-те и началото на 70-те години на ХХ век. И така продължава години наред с още 108 нестандартни мъже, превърнали го в уникално за нашите измерения филмово обаяние. Обсебва екрана до степен, че бихме могли да проследим не само актьорските му превъплъщения, но и телесните му изменения. И да се предадем пред челиченото му очарование, за което няма нито килограми, нито възраст, нито партия. Той се разхождаше из славата с хъшлашката безцеремонност на родения да изненадва: колеги, зрители, режисьори, политици...

С високата осанка на Стефан Данаилов, с хубостта му на възторжен съблазнител, с топлия тембър и огнестрелната усмивка публиката свързва герои от всякакви епохи с разни характери и съдби. От самоотвержения преносвач на руски революционни идеи Иван Загубански в „Първият куриер“ (1968 г., реж. Владимир Янчев) до самонадеяния соцплейбой Сашо в „Този истински мъж“ (1974, реж. Александър Обрешков), който сред приятелите си се слави с храбростта „да убива вълк“. От непоколебимия в романтичната си устременост терорист Пантер в „Черните ангели“ (1969 г., реж. Вълко Радев) до нелепия провинциален ревнивец Панчо в „От нищо нещо“ (1979 г., реж. Никола Рударов). От младия и объркан Светослав Тертер в „Князът“ (1970 г., реж. Петър Василев) до остаряващия авторитарен Борис I в едноименния филм (1985 г., реж. Борислав Шаралиев). От предания младеж в „Обич“ (1972 г., реж. Людмил Стайков) до вулгарния режисьор в „Искам Америка“ (1991 г., реж. Киран Коларов). От красивия гадняр с цигара Кръстьо в забранения „Понеделник сутрин“ (1966 г., премиера през 1988 г., реж. Ирина Актасева и Христо Писков) до строителния инженер с кожено сако в „Насрещно движение“ (1978 г., реж. Тодор Стоянов). От майстора „параджия“ в „Топло“ (1978

г., реж. Владимир Янчев) до митрополит Кирил в „Ешелоните“ (1986 г., реж. Борислав Пунчев). От трагично раздвоенния индивидуалист Васил Граматиков в „Кръвта остава“ (1979 г., реж. Борислав Пунчев) до очарователния автомобилен инструктор Яким Донеv в „Дами канят“ (1980 г., реж. Иван Андонов). От егоцентричния г-р Старирадев в „Търновската царица“ (1981 г., реж. Янко Янков) до ювизи хан в „Тази кръв трябваше да се пролее“ (1985 г., реж. Сергей Гяуров). От презърбения професор като паметник на любовта в „След края на света“ (1998 г., реж. Иван Ничев) до грохналия самотен мъж, окрилен от присъствието на млади съседни в късометражния филм „Правила“ (2017 г., реж. Ясен Генадиев). От мустакатия капитан провокатор в „Допълнение към закона за защита на гържавата“ (1976 г., реж. Людмил Стайков) до последната му роля на разкошния дяво в „Завръщане“ (2019 г., реж. Нику Илиев).

Сред най-любимите ми негови екранни роли са съзидателният благородник Костадин Джулунов от „Иван Кондарев“ (1974 г., реж. Никола Корабов), неустовият капитан Васил Алтънов от „24 часа гъжд“ (1982 г., реж. Владислав Икономов, по разказа „Частният учител“ от Йордан Йовков), безумно смелият и обаятелен Пантер от „Черните ангели“, неустоимият инструктор Яким Донеv от „Дами канят“.

Ще се спра на първите две. В „Иван Кондарев“ (екранизация по романа на Емилиян Станев) героият му е далеч от партийните агитки. Той е левент с патриархални ценности, които му създават баланса на земното битие – между нивите и семейството, любовта и съзиданието. Джулуна на Стефан Данаилов е трогателен в наивната си устременост към хармония – без напън, без фалш актьорът пресъздава драмата на заможния български трудолюбец в екстремна политическа ситуация. След „Нона“ (1973 г., реж. Гриша Островски) – госта безлична адаптация на „Чифликът край границата“, в „24 часа гъжд“ Стефан Данаилов се среща отново с Йовков персонаж. Сред кал, гъжд, пиянство през 30-те години на ХХ век неговият офицер се опитва да похлупи зловонието на скуката и празнотата край заставата с лепкави протягания към женска плът и морни гаври с чо-

София, 28 април 1986 г. Сцена от филма „Тази кръв трябваше да се пролее“ с участието на Стефан Данаилов

вешко достойнство. Не успява – животецът на наедрелия красавец е с гъх на ботуш и бъчва, но отвъд ексцесиите на Аз-а му се таи болка. Сред калта, гъжда и пиянството цинизмът се превръща в откровение.

Стефан Данаилов играе себе си в абсурдистката и пророческа фантазия на тема „Киноцентър“ „Немирната птица любов“ (1990 г.) на Рангел Вълчанов.

В две поредни години двама негови герои се казват Живко: интернираният студент Георгиев в българо-белоруската военна грама „Воиникът от обоза“ (1975 г., реж. Игор Добролюбов) и изнасилвачът Топалов, иначе любимец на всички, във „Вината“ (1976 г., реж. Веселина Геринска).

Играл е в два филма със заглавие „Завръщане“ – през 1983 г. на Стефан Димитров и през 2019 г. на Нику Илиев.

Стефан Данаилов е известен и в Италия – от тв сериалите „Октопод“, „Дело по съвест“, „Краят на века“, „Рекет“, „Дълбоко в сърцето“... Преди години го видяхме и в българските „Стъклен дом“, „Столичани в повече“, „Фамилията“.

Актьорският потенциал на Стефан Данаилов бе толкова богат и колоритен, че можеше да се превъплъщава еднакво прекрасно и в драматични, и в комични роли; и в чаровници, и в злодеи; и в исторически личности, и в редови съвременници; и в силни, и в слаби мъже...

Влязъл в парламента от лявата страна на поли-

тиката, той беше до края там. Беше и министър на културата. Сред многото му превъплъщения се откроява и неговото митично преподаване, ненаситната любов между Мастър и „Мастърчета“, както професорът нарече студентите си на 9 декември 2017 г. в препълнения за 75-годишния му юбилей Народен театър „Иван Вазов“.

И още – Стефан Данаилов беше невероятен човек – добър, щедър, витален. Дори дългото боледуване не прекърши чувството му за хумор.

Все още е най-любимият български актьор на екрана.

ОБЩИ ФИЛМИ

В богатите филмографии на Невена Коканова и Стефан Данаилов открих 10 филма, в които са се снимали заедно – като екранни партньори или като сателитни герои.

Първият български film noir „Инспекторът и нощта“ (1963 г., реж. Рангел Вълчанов) е създаден по едноименната повест на Богомил Райнов. Отворената Жана (Невена Коканова) и хъшлакът Том (Стефан Данаилов) се срещат в екстремни обстоятелства. И двамата са млади, красиви и с димящи цигари в компанията на невероятния криминален инспектор ала Филип Марлоу (Георги Калоянчев). Неизтриваема от паметта е репликата от филма „Едно живо момиче... и един мъртъв мръсник – имаш гумата, инспекторе“.

„С гръх на бадеми“ (1967 г., реж. Любомир Шарланджиев) е съвременна психологическа грама по сценарий на Павел Вежинов. Герда (Невена Коканова) е хубава и меланхолична фризьорка, която има връзка с женения г-р Никодимов (Георги Георгиев - Гец), но повече не издържа на уничителната си роля. Стефан Данаилов е младият учен Мишо Белокожев, по когото си пада маститата Юлия Северинова (Искра Хаджиева), направила си прическа при Герда специално заради него. Но той предпочита младата и привлекателна Мина (Доротея Тончева).

„На всеки километър“ (1971 г., реж. Неделчо Чернев и Любомир Шарланджиев) по сценарий на Свобода Бъчварова, Евгени Константинов, Костадин Кюлюмов, Георги Марков, Павел Вежинов атрактивно и динамично разказва за приключенията и перипетииите на нелегалните гейци на БКП майор Никола Деянов/бате Серго (Стефан Данаилов) и Митко Бомбата (Григор Вачков) и сътълковенията им с полковника от тайната полиция Богдан Велински/капитан Робърт Франк (Георги Черкелов) в два обществени строя. Във втората част на легендарния ТВ сериал в „След полунощ“ (епизод 4) Невена Коканова се мърва като госпожа Арабова – вдовица на полковник Арабов.

„Обич“ (1972 г., реж. Людмил Стайков) е съвременна грама. Сценаристи са Константин Павлов и Александър Карасимеонов. Мария (Виолета Донева) е чувствителна девойка с нетърпимост към потребителството на родителите си. Медицинска сестра, тя има за пример смелата си и самотна леля Ирина (Невена Коканова), която е лекар и безследно изчезва по време на войната във Виетнам. Влюбена тайно в чистия и красив Николай (Стефан Данаилов), Мария му отстъпва нейното жилище, за да живее с приятелката си, бременна от друг.

„Сватбите на Йоан Асен“ (1975 г., реж. Вили Цанков) по сценарий на Евгени Константинов разказва за XIII век и мъдрото управление на цар Йоан Асен II (Апостол Карамитев, Коста Цонев). По политически причини е принуден да изпрати любимата си жена Мария (Невена Коканова) в манастир, за да се ожени за Ана (Цветана Манева), по-късно сменена от Ирина (Виолета Гиндева). Стефан Данаилов играе Бургундеца.

„Дами канял“ (1980 г., реж. Иван Андонов) е съвременна комедия на нравите по сценарий на Георги Мишев. Яким Донеv (Стефан Данаилов) е провинциален разведен инструктор по шофиране и местен Дон Жуан – жените му се лепят като мухи на мед и го преследват като оси. Голямата

етърва (Невена Коканова) е една от курсистките – къдрокоса и напета примитивница, а двамата актьори видимо се забавляват в комичните ситуации, включително и нелепата презгърдка.

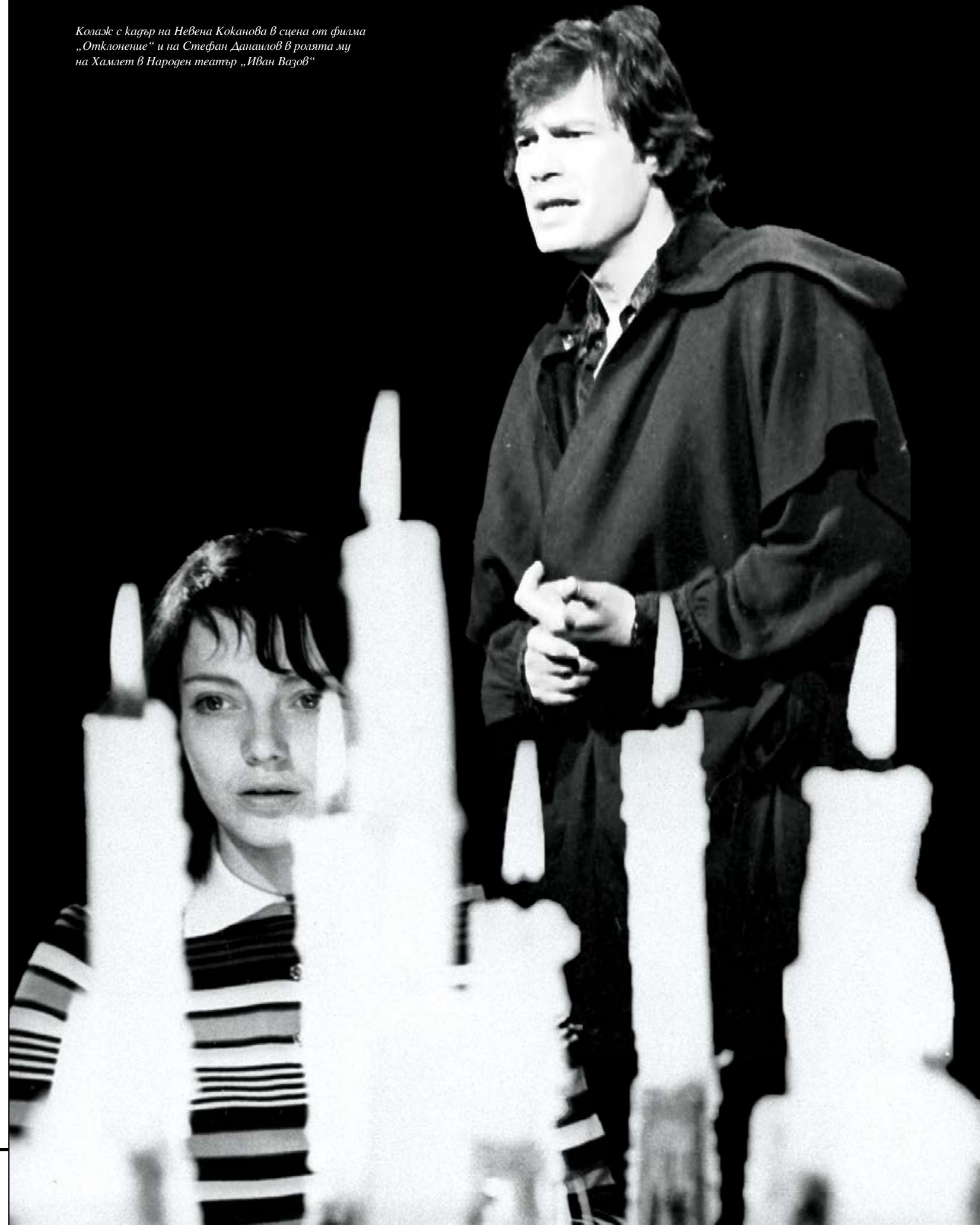
„Търновската царица“ (1981 г., реж. Янко Янков) е костюмна грама по едноименната повест на Емилиян Станев. Действието се развива в навечерието и по време на Балканската война. Богатият търновски наследник г-р Стариградев (Стефан Данаилов) се е завърнал от Париж, където е завършил медицина, и се влюбва в омъжената си красива прислужница Марина (Камелия Тодорова). Невена Коканова е елегантната и заможна Смилева – майка на болната от туберкулоза приятна девойка Елеонора (Ели Скорчева), която той изпраща на лечение във Франция. Любопитно е, че двамата любимци играят различни поколения.

„Три Марии и Иван“ (1986 г., реж. Красимир Атанасов) е съвременна грама по сценарий на Калина Ковачева. Срецу героя на социалистическия труд Мария Стоилова (Невена Коканова) в провинциално градче е изпратен анонимен донос. Тя ръководи бригада за отглеждане на тютюн. Столичният журналист Иван (Стефан Данаилов) отива там за разследване на случая. В хотела се запознава с младата Мария (Катерина Евро), решила да роди извънбрачното си дете в малкия град. В крайна сметка той се развежда със съпругата си Мария, но и трите му повлияват да преосмисли живота си. С бяла забрадка и усмихнато лице Невена Коканова, чиято героиня всъщност е прекрасна и доносът е плод на завист, се радва на историите, които виталният Иван разказва.

„Ешелоните“ (1986 г., реж. Борислав Пунчев) е соцверсия за спасяването на българските евреи по време на Втората световна война по сценарий на Хаим Оливер. Стефан Данаилов играе пловдивския митрополит Кирил, а Невена Коканова – еврейката Сара.

„Искам Америка“ (1991 г., сц. и реж. Киран Коляров) е съвременна трагикомедия. Високомерният брадат режисьор Паскалев (Стефан Данаилов) се завръща от чужбина с екип в родния си крайморски град, за да снима филм за баща си – участник в антифашистката борба. Среца се с приятели от детството и с първата си любов – клетата, но достойна Мария, наречана Мече Бу (Невена Коканова), която е изоставил навремето с напразни надежди. Емигрантската еротика лумва, но от срещите с тези хора с опропадени животи той проумява, че няма да направи филма. Силна и затрогваща е химията между двамата големи актьори.

Колаж с кадър на Невена Коканова в сцена от филма „Отклонение“ и на Стефан Данаилов в ролята му на Хамлет в Народен театър „Иван Вазов“

ДВОЕН ПОРТРЕТ ИЗВЪН КАДЪР

Юрий Дачев

Юрий Дачев е драматург, киносценарист, режисьор на театрални постановки и документални филми, автор и водещ на телевизионното предаване „Рецепта за култура“ и неделната рубрика „Българска киновечер“ по БНТ 1, преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“. Сред известните му текстове за сцена са пиесите „Пансион за кучета“ и „Вчерашни целувки“, както и някои от многобройните му адаптации на класически литературни творби: „Зорба“, „Зимата на нашето недоволство“, „Нова земя“, „Пюмюн“, „Червено и черно“, „Граф Монте Кристо“. В афиша на Народния театър „Иван Вазов“ са режисирани от него спектакли „Две“ от Таня Шахова, „Виновният“ от Димитър Димов и „Пиано в тревата“ от Франсоаз Саган. В Театър 199 през този сезон с успех се игра моноспектакълът на Ованес Торосян „Тигър и дракон“ от Йоана Мирчева. През септември на Варненска сцена ще бъде премиерата на адаптацията на „Под игото“ по Иван Вазов в режисурата на Бина Харалампиева. Скоро след това ще бъде показан и новият игрален филм „Сватба“, който Магдалена Ралчева засне по негов сценарий, изграден върху разкази на Николай Хайтов.

Снимка, предоставена от личния архив на Юрий Дачев

Две от биографичните му книги - „Когато се подстригват мравките“ (за Стоянка Мутафова) и „Пратеник на мъжки времена“ (за Григор Вачков, написана заедно със Силвия и Мартина Вачкови), се превърнаха в основа на документални филми, които наскоро зрителите видяха в поредицата „БНТ представя“.

Театралните роли с течението на времето се превръщат в най-тъмната и едновременно с това най-живата, „отворена“ част от спомените ни за актьорите. Видяното се смесва с чутото и прочетеното. То от своя страна бива довършено от въображението. За по-емоционалните зрители ревнивото пазене на собствеността на спомените става водещо, личният поглед набира самочувствие като единствен... От друга страна, възможните опоненти на тези спомени наистина редяят сред съпреживелите видяното. Що се отнася пък до театралните историци, на тях в случая също може да се разчита само с „едно наум“. Те, колкото и амбициозни да са по отношение на актьорите, за които пишат, колкото и скрупулозно да подреждат изрезки от рецензии и интервюта, черно-бели фотографии с нацърбени краища или описи на театрални сезони, малко или много прехвърлят пясък от шепи в шепи.

Но в несигурното, обречено по отношение на убедителността си завръщане към старите театрални роли има необикновена, несравнима полемичност. Разбира се, и филмовите актьорски изяви могат да провокират нови погледи, открития, препореджания на значими роли, но така или иначе, екранните образи на Невена Коканова и Стефан Данаилов могат да бъдат видени. Докато роклята на актрисата от първата ѝ роля, която днес е изложена във фоайето на ямболския театър, е може би вълнуваща, но напълно безмълвна археологическа останка.

Театърът, оставящ неособено надеждни следи за себе си, обаче дава друго предизвикателство: да бъде събуден в нова измислица. Свободна и „неподсъдна“, пресичаща се или не с тази на други зрители, които обичат да скитат из произволни пътеки в театралното минало. Съмнителен като обективност, този двоен портрет извън кадър е преди всичко това.

Не знам дали само у нас, но по отношение на филмовите звезди театралната общност нерядко се обединява в едно полуснижодително отношение. В неговата основа е спорната убеденост, че сцената е истинското мерило за актьорското можење. Тук са високата литература, големите изпитания пред таланта, стойностният успех... Примесът на завист към голямата популярност, която носи екранът, разбира се, също не може да бъде подминат,

но особено в годините, в които се утвърждават имената на Коканова и Данаилов, театърът се възприема като авторитетна крепост, която не допуска авантюристи. От височината на нейната кула филмовите постижения не изглеждат значителни, а избраниците на киното имат единствен шанс да се докажат като актьори: в театъра. Честите изневери на някои доказани театрални таланти с киното като Георги Калоянчев все пак се приемат като допустими, но знайно е: мястото на истинската професионална битка не е снимачната площадка, а сцената. Към проходилите първо в киното строгостта остава голяма. Може би затова немалко от филмовите ни актьори, въпреки опитите им, остават почти без театрален път.

Не е тук мястото да се впускате в подробни вглеждания в спецификата на театралното и филмовото актьорско майсторство. Но за двамата от най-изявените ни киноактьори, каквито са Коканова и Данаилов, сцената никога няма да бъде случаен адрес. В преплитанията на театъра и киното в пътя и на двамата има и драматични моменти. Сцената обаче, дори когато им изглежда далечна, ще си остане пространство за изява, на което ще държат. Те никога няма да се превърнат във филмови звезди, гастролиращи в театъра. Няма да изберат за себе си само едно поданство, дори когато обстоятелствата като че ли ги подтикват към това.

Днес, когато някои от първите филми на Невена Коканова са се превърнали във всепризната класика, споменаваме недоверието към нейните възможности, останало в документите от открити, полузакрити и закрити обсъждания, само като куриозна подробност. Отношението към театралните ѝ изяви обаче е по-сурово. Защото се „чете“ в обидно мълчание или, в най-добрия случай, в дежурно споменаване. Надали това е предизвикано от консервативното недоверие към актриса, която няма професионално образование, макар че и такъв елемент съществува. По-скоро причината е в недоказаното съответствие между натюрела на актрисата и природата на Сатиричния театър, където тя се оказва след дебюта си в Ямбол. Невена Коканова наистина далеч не е най-открояващото се театрално дарование в златните години на Сатирамата. Най-силните тогава спектакли на този театър са оставили спомена за фойерверк на яркост и капризна острота в играта. Един за-

София, 21 март 1986 г. Стефан Данаилов
заедно със свои колеги по време на репетиция
на нова постановка в Народния театър „Иван Вазов“

пазен в телевизионния архив откъс от онова време – от постановката на Методи Андонов на Гоголевия „Ревизор“, ясно разкрива усилието на Коканова, не много резултатно, да улучи „тона“ на тази игра в партньорството си със Стоянка Мутафова. Като цяло обаче Невена Коканова играе доста активно през тези години. В постановки на Гриша Островски, Методи Андонов, Любомир Шарланджиев, Нейчо Попов. Навярно тази ангажираност е свързана с желанието на ръководството в репертоара да присъства и лиричната комедия, представена от пиеси на Валери Петров, Иван Рагоев и други. От друга страна, бързо достигналата върха си екранна популярност на актрисата също е подклаждала интереса към театралните ѝ роли. Да гледаш Невена Коканова на сцената е било възможност за вглеждане в лицето на екранна знаменитост.

Като цяло обаче връзката на актрисата със сцената на Сатурата ще остане като че ли в подстъпите на продължително доказване и в критическите „междуредия“. Коканова е върната на тази сцена, докато Сатурата я приема сякаш като негодтам своя актриса. До една голяма и донейде са-

мотна роля в началото на 80-те в унгарската пиеса „Игра на котки“ от Ищван Йоркени, режисирана от Николай Поляков.

В честно и обичливо написаната си книга за Стефан Данаилов Росица Ненчева разказва, че в звездните часове на актьорската си младост актьорът споделял, че му липсва принадлежност към някоя театрална трупа. След снимки колегите му се завръщали по театрите, а за него оставало очакването на следващата филмова продукция.

За щастие, това усещане за бездомност, макар и болезнено, не продължава дълго. Увлечен, енергичен, чаровен, гладен за работа, Стефан Данаилов влиза в трупата на тогавашния Театър на народната армия и скоро се превръща в едно от представителните нейни лица. Бързо става актьор на работещите тук режисьори Леон Даниел, Крикор Азарян и Асен Шопов. Критичните към пришълецата от киното скоро трябвало да признаят, че актьорските му качества не са на екранен красавец, неспособен да плува в дълбоки театрални води. Сценичният му път започва убедително и напористо, както повечето му начинания.

Работата на Стефан Данаилов в театъра ще

запази скорост през годините. И то не по-малка от тази на екрана. Може да прозвучи изненадващо, но от дистанцията на времето изглежда, че киното преобладаващо се е държало „използвачески“ към таланта на Стефан Данаилов. Значимите му театрални роли са много повече и по-разнопосочни от екранните. Киното гаде на актьора „масовото чудо“ на зрителската любов. Но въпреки непрекъсващата редица ангажименти твърде малко са онези, които се опитват да разбутат познатото и видимото, както това се случва в „Иван Кондарев“, „24 часа гъжг“ и отчасти в „Борис I“. От другата страна на везната са много по-дълбоки театрални образи – в „Сизве Банзи е мъртъв“, „Коварство и любов“, „Щастливецът иде“ във Военния театър. Тук е и определената от критиката като забележителна среща с Анджей Вайда в постановката „Делото Дантон“. А после идват и заглавията от афиша на Народния театър: „Човекът, който прави гъжг“, „Цената“, „Лоренцачо“, „Енигматични вариации“, „Пигмалион“...

Стефан Данаилов безспорно е „избранник на съдбата“, макар че в тази пиеса на Бърнард Шоу не е играл. Но целият му актьорски път са преливащи сцени от пиеса с такова заглавие. Това в никакъв случай не обезценява изборите, които е правил в творческия си път. Нещо повече – неоспоримият талант на Стефан Данаилов и повече от благосклонните обстоятелства едва ли щяха да заработят в толкова мощно единство, ако той десетилетия наред не се доверяваше на много характерна своя черта – огромната стръв да играе. На онези, които се опитвали да му внушат да обуздае актьорския си глад, отвръщал с типичната своя очарователна безпардонност: „Играе ми се, бе!“ Трябвало да сме признателни, че не се е вслушал в съветите да се промени, да стане по-взискателен в подбора на изявите си. Той носеше у себе си усещането за върховния закон на актьора: да играе, да играе, да играе. Стефан Данаилов не е само филмов актьор, не само театрален, той е и телевизионен, и естраден. В удивително пъстра суматоха, която представлява актьорската му биография, естествено, ги има и несполуките, и смехотворните случайности. (Като например фактът, че той, с непроменимите си политически пристрастия, е играл в американски филм със заглавие „Криза в Кремъл“.) Всичките му актьорски приключения обаче са свързани с устремност,

жизнелюбие и непукизъм – все разпознаваеми негови черти. В неразборията на актьорската му биография, естествено, има и несполуки. Така например очевидни черти на актьорската му същност направиха невъзможен неговия Хамлет. Непремисленият избор на режисьора Асен Шопов беше оспорен изначално от видимото несъответствие между Данаилов и основополагащото у датския принц съмнение. Каквито и вътрешни трусове да преживяваха сценичните герои на Стефан Данаилов, те не стигаха до разрушителност. Неговите герои, дори най-драматичните, принадлежах на класата на оцеляващите. Носеха рани, някои сериозни, но никога смъртоносни. Тези мъже в края на краищата неминуемо стигаха до победно провъзгласеното „Да бъдеш!“

Загърбил всякакво критическо мърморене (между другото, незабележимо в традиционно силните зрителски аплодисменти), Стефан Данаилов може би интуитивно избра печелившия билет за актьорската си зрелост. При него тя сякаш не би била възможна без по-ранното втурване едновременно

Репродукция на рисунка, направена от актрисата Невена Коканова

към „ниското“ и „високото“. От смесването им дойдоха натрупванията, които дадоха на някои от късните му роли оригиналност и сила.

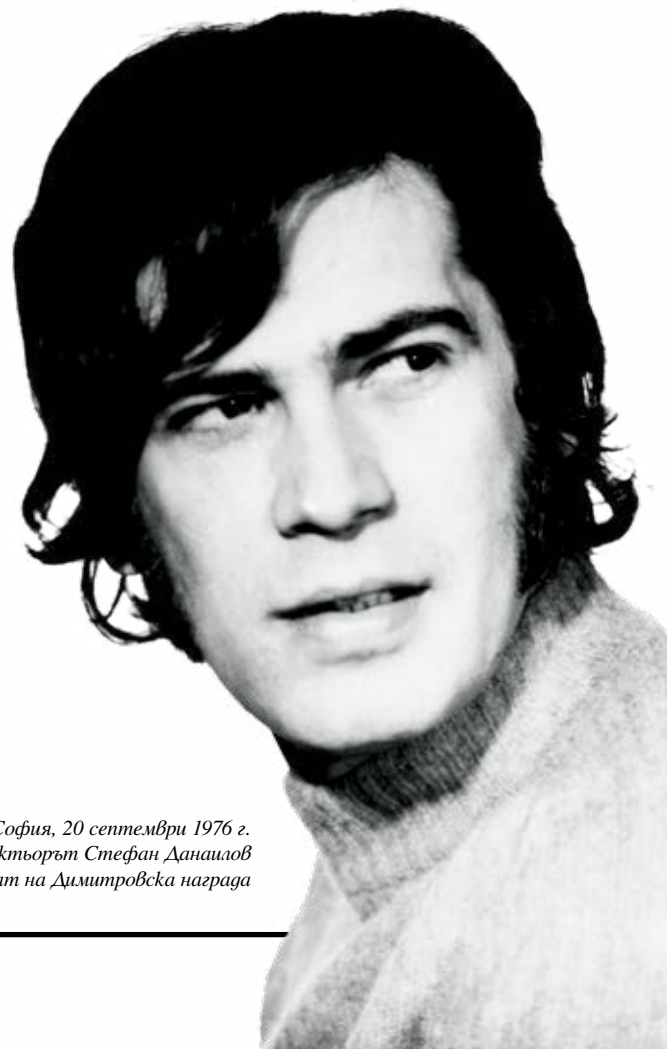
Такъв беше Князът от „Лоренчачо“ на Мюсе, постановка на Маргарита Младенова в Народния театър. Като че ли натежалата фигура, облечена в пищен костюм, носеше смазващата сила на отлежалия цинизъм, на знанието за механизмите, които унищожават всяка съпротива срещу властта. Смехът, контрастиращото с изобилната телесност изгрява говорене, неочакваните детайли в поведението изграждаха образа на диктатора, безочлив, жесток, забавляващ се. Познаващ всички игри на света и знаещ как да играе. Неунищожим. Хари от „Човекът, който прави гръжд“ на Ричард Неш е една от успешните срещи на Стефан Данаилов с Леон Даниел. Големият български режисьор притежаваше уменията да дисциплинира максимално енергията на актьорите, да не позволява тя да се разлива в самоцелни преживявания и ефекти, да я насочва властно към сблъсъка на сцената. В тази постановка Стефан Данаилов постигна съдържания драматизъм на силен и своенравен баща, който в самота осъзнава неспособността си да подреди света така, че близките му да намерят щастие в него.

Средата на седемдесетте са добро театрално време за Стефан Данаилов и трудно за Невена Коканова. В житейски план това би трябвало да бъде период на преход към роли на герои в по-зряла възраст. Не само тогава, още близо десетилетие театърът обаче ще продължава да гържи Стефан Данаилов в разпределенията на младите актьори. Като че ли неговото неотслабващо обаяние ще го направи трудно заменим в ролите на романтични герои. Ще продължава да играе Фердинанд от „Коварство и любов“ на Шилер и Алеко от „Щастливца иде“, ще се покланя пред завесата, превърната в знаме с надпис „Свобода или смърт“ в старомодно-патетичната постановка на „Под игото“ на Филип Филипов... Споменатият вече Хамлет, амбициозният млад карьерист от „Нощем с белите коне“ по едноименния роман на Павел Вежинов, малко по-късно романтично скроеният антифашист Андрей от „Всяка есенна вечер“... Всички тях ще изиграе вече понатежал, с ненапранващи се, но все пак видими черти на осезаемо възрастово разминаване...

Тази проточила се младост на сцената, както и много други неща в пътя си, Стефан Данаилов съумя да превърне в свое предимство. Може би защото започна да остарява в младежки роли, никога не лиши пък тези на зрелите мъже от жизнен дух

и предизвикателност. Неговите герои сякаш никога не започнаха да приемат времето като заплаха, като припомняне на несвършени дела. Обратно – те докрай оставаха съобрени с хъшлашкия си нрав, дори когато трябваше да произнесат монолози на равностметката... Тази особена двойственост в характерите беше личният знак на един несравнимо обаятелен актьор, с който той превърна иначе различни като съдби герои също в избраници на съдбата.

При Невена Коканова сценичните роли на красивите, зрели жени закъсняха изключително. Седем-осем години тя остана забравена от любимия си Сатиричен театър. Киното ѝ даде през това време прекрасни роли като тази в „Спомен за близначката“, но антрактът в театралната ѝ кариера остана драматичен със своята продължителност. Неговият финал дойде с прекрасна роля в спектакъла „Игра на котки“ на Ищван Йоркени, където си партнираха със Стоянка Мутафова. Постановката на Николай Поляков се играеше на неугледната, несъществуваща днес сцена на Сатириката в тогавашния Унгарски културен институт. Досътворяването на неслучилия се живот Невена Коканова превърна в основа на богата роля с преливане на драматичното и смешното. В силния актьорски дует „бурната“ Стоянка Мутафова

София, 20 септември 1976 г.
Актьорът Стефан Данаилов
– лауреат на Димитровска награда

Варна, 18 септември 1967 г.
Заслужилата артистка Невена Коканова на
Шестия фестивал на българския филм във Варна

беше изненадващо притихнала и събрана, а Невена Коканова – освободена и сигурна в присъствието си. Тази роля като че ли си остава най-завършената в неравната ѝ театрална кариера, в която пропуснатото е много повече от случилото се. През 90-те години два от спектаклите, в които участва: „Последните дни на цар Борис III“ и „Мария Тюдор“ на Виктор Юго, и двата на режисьора Павел Павлов, се играха десетки пъти при препълнени зала. Царствена, красива, с характерното си напевно произнасяне на репликите, актрисата беше неизменно изпращана от аплодисменти. Като че ли това беше жест на компенсация от страна на театъра във време, когато пък киното я търсеше рядко. Малко преди болестта да я настигне, Невена Коканова мечтаеше за спектакъл по стиховете и прозата на Дора Габе. Беше измислила ѝ заглавието му: „Почакай, слънце“, стих от обичаната от актрисата поетеса.

В последните си години Невена гледаше най-вече към театъра. Играеше във „Възраждане“ и Сатириката, пътуваше с „Последните дни...“ И мечтаеше някога да влезе през вратата на театър, неговият, но нов, където да изиграе поне някои от ролите, с които се беше разминала...

Невена Коканова и Стефан Данаилов никога не се срещнаха на сцената. Вярно е, че театралният им път, особено нейният, беше преобладаващо във времето на затворените трупи, срещите извън тях бяха трудни. Ако погледнем обаче към филмовите им участия, ще видим, че и там заглавията не са много. А в общите си филми имат още по-малко общи сцени. Така или иначе, двамата от най-изявените ни киноактьори избраха да не се разделят никога със сцената. Да се връщат към нея в добри или лоши времена, да разпознават в театъра свой дом, независимо от изтощително променливото негово гостоприемство...

Невена Коканова:

В контакта със зрителите си аз се усещам жива

„В контакта със зрителите си аз се усещам жива“, казва популярната българска актриса Невена Коканова на 31 март 1993 година пред журналистката Катя Петкова в предаване от рубриката „Звездите са тук“ на Българското национално радио.

По време на разговора Невена Коканова споделя за началото на актьорския си път, за шансовете в живота, за ролите си в театъра и киното, за своето отношение към публиката. Признава, че смята за един от най-добрите си филми „Спомен за близначката“ на режисьора Любомир Шарланджиев по „чудесния сценарий“ на Константин Павлов и отбелязва с горчивина, че той е останал недооценен.

Думите на голямата актриса „оживяват“ на страниците на списание ЛИК благодарение на файл, предоставен на изданието от златния фонд на БНР. Текстът е публикуван след редакция от страна на списанието.

Откъде да започнем? Може би от самото начало – имам предвид театъра в Ямбоа, Габрово, Русе, първия филм. Осъзнавахте ли призиванието си, когато започвахте?

– Винаги когато става дума за него, аз имам твърде умилително чувство за моето начало, като че ли всеки човек с умиление си спомня за детството и за юношество си.

Бях твърде млада, току-що завършила гимназия, когато стъпих на сцена за първи път, и сега разглеждам това време от разстоянието на толкова години, наистина само с умиление. Какво съм осъзнавала? Нищо, вероятно. Само че съм имала подтик да вървя по някакъв път, по който крача и днес.

Невена, вярвахте ли, че ще успеете?

– Това с вярата е твърде относително нещо. Аз и до ден днешен съм убедена в своите способности, храня добри надежди винаги, към всяка роля, към която пристъпвам. Но винаги съмнението ме придружава от едната страна и вероятно това ме прави по-будна.

А в шанса вярвате ли?

– В шанса, да. Ако можем да го разгледаме в спектъра на съдбата. Мисля, че просто има нещо, някакъв заряд, особено когато става дума за професии, които са свързани с дарование. При всички случаи, ако не съществува у теб това дарование, този божествен полък, едва ли при всички шансове и възможности би могъл да просперираш и успееш, колкото и усилия да положиш върху желаниния път.

Твърдите, че човек трябва да върви срещу шанса, да го търси?

– Да, мисля, че това е задължително за разсъдливия човек. Всеки търси нещо. Всеки се стреми да направи нови стъпки в живота си, да успява, и тези стъпки да са изкачване по някакви стъпала. Но как да вървиш против? (Смее се – бел. ред.) Всеки върви. Това е някак нормално.

Помните ли кога точно роли сте изиграли?

– Не, не помня. Доста са. Аз не водя статистика, не съм така устроена – да събирам всичко онова, което представляват фактите от моя професи-

онален живот. В чекмеджетата ми се намират хаотично някои снимки, още по-хаотично някои отзиви от пресата и преценки на критици.

Развивате ли се между киното и театъра? Кое ви липсва на едно от двете места?

– Още от първата си година, когато бях наречена актриса, стъпила вече на сцената, аз получих и първата си покана за филмово участие. Дори в най-интензивните си години, когато съм снимала много – по два, три или дори четири филма на година, аз никога не съм напускала театъра. Нямам чувство, че съм имала периоди, когато едното изкуство е измествало другото.

Но при всички случаи, макар и да са вървели ръка за ръка, както се казва – носила съм тези две гини погмишница, аз смятам, че от театъра много трудно бих се отказала. Затова и не позволявам той да ми отсъства.

Сега, разбира се, по понятни причини – и възрастови, а пък и икономически, във връзка със състоянието на нашето кино в настоящото време, е безкрайно тежко. Аз не съм ангажирана в някаква филмова продукция, но това няма значение. За мен е важно да работя, а щом работя, ще предпочитам театъра, защото там е живият човек, наречен зрител, и ме зарежда на мига със своето присъствие.

Това означава ли, че там сте по-щастлива?

– Щастлив е човек, когато види плодовете на своя труд. В този контакт със зрителите си аз се усещам жива.

А как са се отнасяли другите? Имали ли сте чувството, че заради филмовата ви кариера, която е бляскава, в отделни моменти се е пренебрегвало битието в театъра?

– Не само в тези периоди. Мисля, че и до ден днешен към мен не се поглежда с окомото, което би ме преценило като театрална актриса. Затова понякога са ми много странни удивленията на хората, макар и мои близки, когато имам някаква сценична изява, те да ме преценяват като че ли за първи път като актриса. Но така е било...

Приели сте го?

– Приела съм го, разбира се.

София, 21 януари 1964 г. Невена Коканова с Раде Маркович във филма на Вълчо Радев „Крадецът на праскови“

Предполагам, че публиката в театъра – там, където можете да установите непосредствения контакт, обаче реагира на това, което е на сцената...

– Разбира се. Публиката реагира винаги точно и най-точно от всички нас, които се занимаваме с изкуство и понякога си въобразяваме, че го правим блестящо.

Спектакълът „Варшавска мелодия“ беше много хубав и в него се срещнахте с Апостола Карамитев. Може ли да се счита, че ролята ви в него беше от любимите ви?

– О, да. Може да се счита. Макар да споделих преди малко, че никога не съм напускала сцената, но в тези 30 години, в които съм член на театрал-

ната трупа на Сатиричния театър, небезизвестно е, че жените там нямат особено добър шанс за сериозни и стабилни изяви, така че доста редки са ми били добрите или успешни роли. Или по-правото – не добрите и успешните, всичките са ми били успешни, но добрите, силни и големи роли. Затова тази пиеса, направена в Театър 199, която имаше много добър успех, за мен беше един от моите театрални върхове, още повече в това партньорство с Апостол.

Вярвате ли в партньорството и в приятелството?

– Аз отделям партньорството от приятелството, въпреки че всяко партньорство гържа да се превръща в приятелство или поне да бъде приятелство дотогава, докато работя с човека.

Обичате ли да си спомняте за хората, които са били около вас?

– Аз си спомням с уважение и тача силно паметта на тези, които ги няма. Животът е достатъчно силен, той е движение и онези приятелства, които са ме обкръжавали вчера, могат да продължат някъде другаде. За тях винаги ще имам мил спомен. Приятелството е висша морална ценност и аз дълбоко гържа на това.

А има ли хора, които бихте искали да забравите?

– Без друго животът е шарен, той ни среща с най-различни индивидуалности и характери. Те се отразяват положително или отрицателно върху теб. Имам и такива хора, сигурно, но аз просто не си ги спомням.

София, 1 април 1974 г. Невена Коканова в сцена от филма „Дърво без корен“

Страдали ли сте от завистта?

– Не е възможно да не съм страдала, но бих казала, че в много малка степен. Аз не желая да виждам хора, които носят негативен потенциал в себе си. Завистта е частица или продукт на нещо лошо. На онова, което е черното кълбо у човека. Затваряла съм си очите, за да не го видя, и вероятно то е бягало от мен, защото аз съм усмихнат човек, а завистта бяга от усмихнатите хора.

Има една формула, която всеобщност е заглавие на филм на Вайда – „Всичко за продан“. Всичко ли е за продан днес?

– Ако се възгледаме в материалните неща – да, разбира се. Но има други ценности, има нравствени категории, има морални принципи. Продават ли се? Продават се може би и те, но сигурно на много висока цена. С много, много нули.

Не знам...

– Които се пръскат в космоса и не можем да ги изчислим.

Мислех си, че ако се продават, тогава това е обезценяване.

– Не бих искала да говорим за това дали се продават. Може би е по-добре да говорим как се пазят.

Невена, днес точно Константин Павлов има рожден ден. Вие работихте по негов сценарий един от най-добрите си филми според мен – „Спомен за близначката“. Какво пазите като спомен или като усещане от този филм?

– Да. Това беше един от най-добрите ми филми, те се броят на пръсти. И колко жалко е, че той просто нямаше добра съдба и не беше достатъчно точно оценен. Той не живя дълго време на екраните на нашата страна. Беше някъде прибран и наистина много хора нямат, за съжаление, спомен от „Спомена за близначката“. Но в душата си нося най-скъпо чувство към този филм, който беше на моя съпруг, по сценарий на Константин Павлов. Един чудесен сценарий. Толкова чудесен, колкото е и той самият.

Стефан Данаилов: Най-тъжно за един артист е, ако зрителите го забравят

„Едно от най-тъжните неща за един артист е, ако зрителите го забравят“, заявява Стефан Данаилов на 7 декември 1992 година в интервю на Тая Павлова от Българското национално радио по повод 50-ия си рожден ден. По време на разговора той споделя радостта си, че и на тази възраст продължава да се открива, без да е променил най-важното – характера си. Говори за ролята си на Хамлет и за шанса да влезе в образите на емблематични герои от най-добрите произведения от световната драматургия. Актьорът изразява желанието си да продължи да се снима в киното и разказва за преподавателската си дейност във ВИТИЗ. Данаилов коментира и шока, в който са изпаднали актьорите след политическите промени в България в началото на 90-те години на миналия век, както и актуалното състояние на театъра по онова време. С възне-ние говори и за приятелите, които очаква да види на „купона“ за юбилейния си празник.

Разговорът с именития артист стига до читателите на списание ЛИК благодарение на файл, предоставен на изданието от златния фонд на БНР. Текстът е публикуван след редакция от страна на списанието.

Стефан Данаилов във филма „Морето“ от 1967 г. Снимката е представена от Българска национална филмотека

Тези дни пресата доста шумно отбеляза петдесетгодишнината ви. Очаквахте ли го?

– Такъв отзвук не съм очаквал, честно казано, макар че това ме радва, тъй като поначало винаги съм си мислил, че като достигна тези петдесет години, аз ще направя своето тържество в каквито и обстоятелства да се случи това...

Много ми е драго, че пресата и госта вестници и списания се обърнаха към мен да споделя своите мисли за тези петдесет години. В края на краищата работата на артиста е това. Тъй като двайсет и пет години, откакто съм професионален актьор, аз съм работил за зрителите и радостта ми е била контактът с тях. Едно от най-тъжните неща за един артист е, ако тези зрители го забравят. Разбира се, това не зависи толкова от тях, колкото от самия актьор. През годините аз съм работил достатъчно много, но, честна дума, не очаквах, че през 1992 година ще има такъв интерес към Стефан Данаилов като актьор.

Актьорът Стефан Данаилов е добре познат. Какво не знаят хората за човека Стефан Данаилов?

– Аз самият, макар и на петдесет години, се откривам и се изненадвам от себе си. Мисля, че това е най-доброто. Защото ако решиш, че се познаваш докрай, то няма да си интересен сам на себе си. Тъй като аз имам доста голяма възможност да бъда честен сам със себе си...

Какво откривате тогава?

– Най-различни неща (смее се – бел. ред.). В повечето случаи откривам по-добрата част на Стефан Данаилов. Човек е склонен да намира по-доброто в себе си, макар че аз знам и своите отрицателни моменти и това, мисля, е добре. Но като ги слагам на везните, мисля, че по-добрата част е...

По-скритата?

– Не, тя е не по-скрита, а като процент е повече в мен.

Какво могат да знаят и да не знаят хората? Все пак във всичките тези години артистите са едни от обществените тайни. Много неща, които ти мислиш, че никой не знае, се оказва, че са били обществена тайна. В същото време много неща, които не подозираш и в мисълта не са ти минавали, изведнъж се оказва, че са нещо като факт. Така че тези, които са гледали лицето ми на екран, в театър или в теле-

визията, са си създали някакво усещане за мен. През тези години аз никога не съм си поставял за цел да разрушавам себе си – и в позитивен, и в негативен план. Каквото ме възприемат хората, не съм желал да доказвам обратното. Мисля, че това е правилно.

Освен това никога не съм мислил да разкривам докрай себе си. Все пак, балканска гържава сме, не може да правим сравнения с Европа, да не говорим за „през океана“ – какво е да си актьор там и какво е да си актьор тук. Аз много пъти съм го казвал. Каква тайна може да има Стефан Данаилов, след като хората го виждат и на опашката в магазина, в сервиза или на улицата да се занимава както всеки човек със своите битови въпроси.

Нищо много особено не съм таил в себе си, така че ето сега, на петдесет години, да разкривам страшни тайни – не. Не! Едно е важното – че аз не съм се променил за всичките тези години. Не говоря биологически, това е нормално, но характерът, който имам и който все си мислех, че по някакъв начин ще доузградя. Не, той си е такъв, каквото е бил и на осемнайсет години.

Вие изиграхте Хамлет, мечтата на много актьори. Има ли роля, за която съжалявате? Роля, която не бихте могли вече да изиграете на тези години?

– Аз скоро, ревейки си в архивите за писания по повод Хамлет, открих интервю, което съм правил с един критик – затова, че действително времето, в което играх Хамлет, през 1986 година, самият аз като актьор, като човек не бях в настроението на героя, в неговите противоречия. Мисля, че, общо взето, оценката е неособено положителна за този Хамлет. От една страна, той си остана в сферата на романтиката, а не в сферата на битието и на големия проблем „да бъдеш или да не бъдеш“. От друга страна, аз съм щастлив, че съм работил върху текста на Шекспир и съм го работил с амбиция. Тъй като това докосване до такава велика драматургия и до такъв гениален герой винаги остава нещо в актьора. Сега, през последната година, имам няколко успеха и особено ласкаво се отнасят към мен критиката и зрителите. Но помощта, която аз имам, и зарядът, който е останал от 1986 година, се дължи и на Хамлет.

Аз никога не съм мечтал за роля и това много пъти съм го казвал. Не съм от четящите пиеси артисти, които си мечтаят. Понеже много съм работил през тези години, може би съм се докоснал до най-доброто в световната драматургия. Отделям какво е качеството, но всяко едно нещо е останало

В моята, така да се каже, професионална торбичка. Все пак не всеки актьор има възможност да изиграе „От ума си тегли“ или Пер Гинт, или, да речем, пиеса на Бърнард Шоу. Тези докосвания действително изграждат актьора и щастлив е този, който има възможност да ги опита. Аз съм имал тази възможност в миналото си. Никога не съм си мечтал в младите си години да играя Ромео. Сигурно, ако имах толкова силно желание, можех да го изиграя. Не говоря за театъра, в който работя сега. Преди това аз бях във Военния театър, където пък играх Фердинанд на Шилер от „Коварство и любов“, който също е един много интересен герой.

До ден днешен не продължавам да мечтая, особено във възрастта, в която влизам. Единственото, което ми е ясно, е, че оттук нататък аз ще играя бащите – в първата и втората половина на средната възраст. Оказва се, за щастие въобще на актьора мъж, че драматургията е изпълнена с герои на моята възраст.

Винаги съм бил на принципа, че един актьор трябва да играе своята възраст във времето. Такова е и моето желание по отношение на студентите ми. Аз никога не съм ги насилвал да играят герои, които са далеч от тяхната възраст. Възрастта иска, освен всичко, и действителните години и опита, които човек натрупва не само като професионалист, а и като поглед върху живота. Това много помага, тъй като във всички случаи артистът е гражданин на някакво общество и той има своето отношение към това общество. Това е приносът, ако има такъв, на актьора към дадена драматургия.

Носи ви се славата на много работещ актьор. Все още ли имате този хъс за работа?

– Аз много рано се научих на работа. Много хора даже ме питат как успявам. Разбира се, сега моята работа като актьор не е толкова много, тъй като в онези години работех и в киното, и в телевизията, и в театъра, и то много. Пак казвам, многото не е голямата радост, но все пак от него се ражда поне едно добро. Сега, когато е известно на какъв хал е българското кино, работа и в телевизията няма. Аз главно съм в театъра и това е много важно, защото има колеги, които и в него нямат възможност да работят. Тука не става въпрос да си получаваши заплатата, а да работиш – да си на сцената.

В същото време доста амбициозно работя със студентите си. Това не е само да се водиш преподавател, трябва да я има и моралната отговорност към тези млади хора. Освен това, понеже и там има заплатата, но ако кажа на някого за заплатите, които

получаваме в театъра, и хонорара, който получавам във ВИТИЗ, той ще се усмихне. Но в края на краищата това е артистът – и при едно такова особено невесело финансово състояние, той си остава в театъра, като аз не говоря за себе си, а въобще за брата-артист. Сигурен съм, че много мои колеги могат да вършат много сполучливо и други неща. Дори когато от сутрин до вечер тичаш, бягаш и вършиш някаква работа, е по-добре, отколкото да стоиш, да гледаш в една точка и да се жалваш от света и от съседите си, а не от себе си. Това е било кредо в моя живот.

Аз никога не съм поглеждал със завист към този, който е до мен и е по-добре. Задавал съм си въпросите за себе си и как бих могъл да бъда по-добре. Този въпрос в днешно време вече не сега като въпрос, той е кодиран и това е двигател. Така че, стига да има работа, аз желая да се снимам в киното, тъй като една година и половина не съм снимал нищо. Все пак може би съм малко по-голям оптимист, отколкото трябва, и вярвам, че финансовият недоимък към българската култура в един момент все пак ще се преодолее. Това значи, че ще върша главно това, което мога, а именно професията, която двайсет и пет години работя с голяма любов.

Заговорихте за проблемите на актьора, които са по-скоро социални. Как мислите вие, като погледнете изобико актьора в наше време, има ли той творчески проблеми, има ли желание за игра?

– Да, разбирам въпроса ви. Аз мисля, че доста мои колеги, за себе си съм наясно, преживяхме шок. Шокът не е в скока на цените. Той дори не е в липсата на публика, макар че това е много особено, когато все пак си изгрял пред пълни салони и изведнъж няма никого. Но мисля, не, убеден съм, че ние не почваме да играем по-лошо.

Шокирани, ние играехме и се борихме за всеки зрител. Това мога да го твърдя за театъра, в който работя. Мисля, че и в другите театри е така. Много малко колеги се отказаха от професията. Аз бях от хората, които по едно време, преди година и половина-две, мислеха да спрат да се занимавам с тази работа. Самото раздвижване на обществото, моментът, в който изведнъж моето актьорско съсловие изпадна, както се казва – зад влака... Ние не сме и последният вагон, ние сме отзад, там, където се закачат вагоните в платформата.

Разбира се, че много хора се опитваха да използват познатите физиономии в романтично-предизборни времена. После се оказа, че всъщност необходимостта от нас е дотук. Но това, което на мен ми

Пловдив, 11 април 1998 г. Стефан Данаилов и гръцката актриса Катерина Дидскалуу на снимките на новия български филм „След края на света“

се струва, че стана с нас и с мен – някакви други сили се родиха в мен, в раздвижването на клетките. Аз не знам талантът клетка ли е, какъв е този Божи дар, но той се събуди. Сега разбирам, че аз съм бил в някаква летаргия през годините. Пак казвам – тук не е толкова го конкуренцията. Аз не се конкурирам с младите си колеги. Поколението актьори, от което съм аз, са изградени актьори. Ние сега пак може да се изненадваме – „Абе, той допреди две години играеше така, сега по друг начин започна да работи“... Не да работи, да присъства на сцената, тъй като аз винаги съм влагал много от себе си за дадена роля. Но явно, че тези външни натоварвания на атмосферата, се отразяват на един актьор. Актьорът е чувствителен. Не мога да кажа, че той е по-душевен или ето, видите ли – те са такива. Не, ние сме си просто малко по-лудички.

И изведнъж не толкова, за да доказваш себе си... Човек, когато иска да доказва себе си, се проваля. А нещо, което самият аз не мога да го обясня откъде дойде в мен, но аз по друг начин усещам присъствието си на сцената за себе си и респективно в отражението на публиката. Тя също остава изненадана. Тук не става въпрос само за героите, които аз съм изгрял, и как зрителят е свикнал по един начин, а сега вижда някакво грамадно дебело чудовище на сцената и казва: „Леле, какво е това!“. Аз съм си пак същият.

Но именно това раздвижване направи така, че в момента има български театър. Казвам го навсякъде, тъй като имам възможност да гледам представления и в други театри. Стана нещо с актьора. Пак казвам, това не е уплаха, че ще останеш без работа и сега трябва да играеш страшно, за да не те освободи директорът. Това е нещо друго. Има ли го този дамсклев меч, не можеш да твориш... А може би това,

че вече не сме никак спокойни и сигурни за утрешния ден, също ни кара да бъдем други. Много са нещата, които се събират и които ни раздвижват. Затова и на мен сега животът ми е по-интересен.

Единственото нещо, което ме смущава, е как бързо минава времето. Минутите летят. Като погледнете назад, аз съм направил много неща като актьор. Огромен е списъкът и не ми стига. Ето, можех да кажа – до петдесет години ето какво съм направил. Нито могат да го изгорят всичкото, нито да го махнат и да го няма артиста Стефан Данаилов. Да де, ама когато аз действително мисля, че силата ми е тук, как да се откажа от тази работа? И освен това, когато имам необходимостта от сцената? Имало е моменти, в които не съм имал необходимост от сцената и е човешко. Затова ми се струва, че именно с това раздвижване театърът напомни за себе си на обществото и не е случайно, че хората взеха да се връщат в театралния салон.

Какво ще правите на рождения си ден?

– Рождения ден аз го правя на единайсети, то се знае... Това съм си го мислил много, отпреди още, тъй като никога не съм си празнувал рождения ден. Сега какво да празнуваш едно остаряване? Но това, че за първи и за последен път човек е на петдесет години, след това и трудът, който съм хвърлил през тези години, си заслужава да събереш отново свои приятели и да изпиете по една чаша. На мен ми се струва, че и хората имат необходимост от повече контакти, доста останахме със себе си. А това е един добър повод, тъй като аз имам много приятели, много познати и хора, които с нещо са ми помогнали. Затова и така го обявявам в пресата. Аз ще поканим хора, които с нещо в този живот са ми помогнали. Помощта не е само финансовата. Помощта е в много неща. В откриването на света най-малко. Радостното е, че всички, които поканих, ще дойдат на това веселие. То ще бъде в две части. Първата е театрална – ще изиграя последната си премиерна роля – „Цената“ от Артър Милър. Избрах нея, защото героият е на моите години и с доста от моите проблеми. След това ще е втората, веселата част.

Няма сценарий, аз разчитам на артистизма на хората, които ще бъдат там и ще се родят веселията. Това е заради правилото, че човек, когато се навива, че тази вечер ще бъде много весело, нищо не се случва. А иначе куражът ми дойде и от 23 май, когато се събрахме във Военния театър на церемонията за „Аскерите“. Тогава видях много хора, които в последните две-три години не бях виждал. Хора, които се занимават с култура, разбира се...

Стефан Данаилов и Невена Коканова

В архива на БТА

Кариерата, постиженията и следата, оставена в културния живот на България от Стефан Данаилов и Невена Коканова, намират своето отражение и в новините, публикувани в Българската телеграфна агенция през годините.

Имената на двамата любими актьори се споменават в бюлетините на БТА още през 50-те години

на миналия век – с едни от първите филмови заглавия, с които стартира творческият им път в българското кино.

Театралните участия на Коканова и Данаилов, наградите им, гостуванията в чужбина, разговорите им пред репортери на агенцията също са съхранени в архива на БТА. В списание ЛИК помещаваме акценти от някои от тях.

1956

В новина от 3 септември се споменава, че в салона на Дома на културата при Министерството на вътрешните работи се е състояла премиерата на новия български художествен филм „Следите остават“.

„Филмът е създаден по едноименния роман на Павел Вежинов и разказва за смелостта и бдителността на българските пионери. Постановчик на филма е Петър Василев, а главен оператор – Бончо Карастоянов. Музиката е написана от композитора Парашкев Хаджиев“, се казва в съобщението. Посочва се още, че в изпълнението на главните роли участват Красимир Медгарев, Верка Драгостинова, Стефан Данаилов, Георги Наумов, Валентин Харалампиев, Мики Чернева, Марио Самбуази, Група Бояджиев, Сашо Александров и други.

* * *

На 24 декември Управлението на кинематографията при Министерството на културата и Съюзът на кинодейците в България представят в салона на Дома на културата при МВР новия български художествен филм „Две победи“. В този филм е първата роля на Невена Коканова, която е едно от момичетата в хора.

„Две победи“ е първата българска музикална кинокомедия със сюжет от нашата съвременност, се казва в новината от деня. Сценарият е от Анжел Вагенщайн, Веселин Ханчев и Христо Ганев. Постановката е на Борислав Шаралиев, музиката – на Емил Георгиев и Петър Ступел. В изпълнение на ролите във филма участват заслужилите артисти Н. Попов, артистите А. Миланов, Н. Лекова, П. Петров, Г. Асенов, А. Чапразов, Тр. Джонев, Хр. Динев, Е. Стефанов, Е. Тагаров, Ст. Гецов, Ал. Благоев и други.

1960

На 28 март в кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои премиера на игралния филм „В тиха вечер“, създаден по сценарий на Емилиан Станев от режисьора Борислав Шаралиев и оператора Стоян Злъчкин.

Филмът разказва за съпротивата на нашия народ против фашизма, а в главните роли участват артистите Любомир Димитров, Невена Коканова, Борислав Иванов, Никола Динев, Светослав Карабойков, Коста Цонев, Донка Чакова, Никола Дагов и други.

* * *

На 5 април филмът „В тиха вечер“ е проектиран в Промислен комплекс „Марица-Изток“, съобща-

ва БТА, като за пръв път една филмова прожекция събира толкова много строители и монтажници в салона на културния дом при комплекса. Хората от големия строеж проявяват жив интерес към новия български филм, а техни гости са режисьор-постановчикът на филма Борислав Шаралиев, директорът на продукцията Димитър Гьошев и артистите Невена Коканова, Борислав Иванов и Никола Иванов.

1961

На 22 април в Дома на българо-съветската дружба за столичните и чуждестранните журналисти е проектирана новата българска филмова комедия „Бъди щастлива, Ани!“, след което се състои и пресконференцията.

Филмът е създаден в сътрудничество и с участието на съветските кинодейци – сценариста Валентин Ежов и народния артист на СССР В. В. Меркуриев.

Новият цветен игрален филм „Бъди щастлива, Ани!“ е постановка на Владимир Янчев, сценаристи са Валентин Ежов и Банчо Банов, а музиката е на Петър Ступел. В главните роли участват народният артист на СССР Василий Меркуриев, Коста Цонев, Невена Коканова, Анани Явашев, Асен Кусимов и други.

* * *

На 26 юни Държавният сатиричен театър представя за първи път пиесата на бележития германски драматург Б. Брехт – „Удържимият възход на Артуро Хи“, където роля има и актрисата Невена Коканова.

В тази пиеса Брехт поставя за разрешение най-острите проблеми на своето време. Прототипи на действащите лица в тази пиеса са: Хинденбург, Хитлер, Гьоринг, Гьобелс и цялата онази шайка от престъпници, която запали Втората световна война, пише в новината от деня. Публикацията на БТА посочва още, че историческите събития са забулени, действието се пренася в Америка, имената са преиначени, а пиесата е актуална за своето време.

* * *

Още една премиера на постановка в Държавния сатиричен театър се състои до края на годината, в която Невена Коканова взема участие. На 22 декември, след успешните си гастролни в Югославия, театърът представя лирическата комедия „Когато розите танцуват“ от Валери Петров. Поставена от режисьора Гриша Островски, тази съвременна пиеса има за тема любовта към човека, любовта, която утвърждава живота и прави хората душевно чисти, смели и честни, се посочва в новината от деня.

В главните роли участват артистите В. Чаушев, И. Финци, Н. Анастасов, ИВ. Андонов, Л. Апостолова, Ж. Божинова, Т. Лолова и други.

1962

На 3 март Държавният сатиричен театър представя втората си за сезона премиера – „Свинските опашчици“. Със средствата на сатирата младият чехословашки писател Ярослав Дитл описва една обикновена случка от съвременния живот на преобразеното чехословашко село. Показани са хората с техните слабости и добри качества, с техните шеги и хитрости, които ги правят близки на всички ни, пише БТА от деня.

Пиесата е поставена от режисьора Методи Андонов. В главните роли участват артистите: Нейчо Попов, Божидар Лечев, Георги Парцалев, Георги Калоянчев, Стоянка Мутафова, Цветана Гълъбова. В актьорския състав е и Невена Коканова.

* * *

На 1 октомври Държавният сатиричен театър представя своята първа за новия сезон премиера – естрадно-сатиричния спектакъл „Импровизация“ от писателите Валери Петров и Радои Ралин. Със средствата на хумора и сатирата авторите осмиват и бичуват някои недостатъци и отживелици в нашия живот. Постановката на спектакъла е на режисьора Гриша Островски. В една от ролите е и Невена Коканова.

* * *

На 20 октомври БТА съобщава, че първият български игрален филм в две серии – „Пютион“, по едноименния роман на Димитър Димов, върху който колективът – начело с младия режисьор Никола Корабов, работи близо две години, е вече завършен.

На 30 октомври в кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои пресконференция на столичните и чуждите журналисти с творческия колектив на „Пютион“. След прожекцията на филма писателят Димитър Димов и режисьорът Никола Корабов разказват за своите търсения на нови, оригинални кинематографични средства и форми, за упоритата двегодишна работа на целия колектив, пълна с много трудности, но и с много творчески гръзновения и чар.

1963

През месец май БТА изпраща специален кореспондент за кинофестивала в Кан. Откриваме негови публикации в бюлетините от „Международна информация“, които проследяват развитието на фестивала и българската делегация, която участва в

него.

На 9 май е открит 16-ият международен кинофестивал в Кан, в който участват 32 страни с 28 игрални и 25 късометражни филма. Освен това обаче през дните на фестивала в Кан се очаква да бъдат показани най-малко още 200 филма извън конкурса. Двете жури вече са обявили програма: фестивалът ще продължи, както е установено от досегашната практика, две седмици. Журито за игрални филми се състои от 6 френски кинодейци, между които председателят Арман Салакру, и по един представител на СССР, Великобритания, САЩ, Япония, а в журито за късометражни филми влизат петима представители от различни страни.

От социалистическите страни във фестивала участват България, Куба, Полша, Румъния, Съветският съюз, Унгария, Чехословакия и Югославия. България участва с игралния филм „Пютион“ и късометражния филм „Букет звезди“, постановка на Рагка Бъчварова по сценарий на Анжел Вагенцайн, пише кореспондентът на БТА.

* * *

„Под лазурното небе на френския юг сред истинско гъмжило от известни майстори на киното и шумели на Запад звезди, сред тълпи от неизбежните сноби пулсира деловитото „делнично“ ежедневие на Международния кинофестивал в Кан. Заедно с опминаването на първите филми отшумя и „законната“ в такива случаи реклама около тях. Многобройните кинокритици и журналисти се опитват сега да обобщят първите впечатления от тазгодишния фестивал“, пише кореспондентът на БТА на 13 май в статия, озаглавена „Под знака на ужасите и садизма“.

В началото можеше да се допусне, че тържественото откриване с американския филм „Птиците“ – постановка на известния кинорежисьор Хичкок, който е решил да застави зрителя да тръпне от ужас, е повече или по-малко случаен избор, нямащ за задача да даде определен тон на тази голяма международна среща на киноизкуството. Можеше да се приеме, че и френският филм „Бездната“ бе пуснат веднага след „Птиците“ не заради атмосферата на истерика, садизъм и отчаяние, която цари от първата до последната картина, а поради стиловите му особености и някои други качества. Но когато на втория ден на фестивала бе поднесен американският филм „Какво се случи с бейби Джейн“, надминаващ всички показани досега страхотии, не остана вече никакво съмнение, че една организирана линия — линията на ужаса, страха и садизма, на патологичния психологизъм, на безпросветното отчаяние – се опитва да се наложи тази година в Кан, допълва още авторът.

София, 21 януари 1967 г. Невена Коканова с Георги Георгиев във филма на Любомир Шарланджиев „С дъх на бадеми“

Той коментира и италианските филми „Брачно легло“ и „Гепардът“, съветския филм „Оптимистична трагедия“ и испанския филм „Една хубава любов“.

* * *

„Прожекцията на българския филм „Пютион“ на Международния кинофестивал в Кан току-що е завършила късно снощи, когато един от световноизвестните писатели на съвременна Франция, членът на Френската академия Андре Мороа, спря при изхода на залата изпълнителката на главната роля Невена Коканова, стисна ѝ сърдечно ръката и заяви: „Присъствах на една интересна прожекция. Намирам филма за добър и поздравявам красивата артистка за големите ѝ постижения“, пише кореспондентът на БТА на 14 май. Той допълва, че именният писател, който е член на журито, пожелава да се фотографира за спомен заедно с Коканова, която му е направила силно впечатление. „Това беше първата високо авторитетна оценка за „Пютион“, с който българското киноизкуство се представи на тазгодишния фестивал в Кан“, пише още в информацията на БТА.

След поредицата от западни филми, манифестира-

щи подчертан интерес към отричане на човешкото и красивото у човека, „Пютион“ е втората творба заедно с чехословашката продукция „Един ден, една котка“, в която прозвучава дълбокият хуманизъм на социалистическото изкуство. „По една случайност „Пютион“ е прожектиран в един ден с аржентинския филм „Самотници“ – едно произведение, което претендира за абстракционистко „новаторство“ в киноизкуството, но цели по същество да убие вярата в революционните движения в латиноамериканските страни“, се казва в новината от деня.

През деня в разговор с членове на българската делегация Андре Мороа отново подчертава, че „Пютион“ според него е много интересен филм, разкриващ развитието на една страна в много хубави картини. Макар и дълъг, заявява видният френски писател, този филм не е отегчителен. Коканова е голяма артистка, добавя той, подчертавайки, че образът на Динко е едно значително постижение. Мороа отбелязва, че филмът би спечелил, ако се съкрати, и че кариерата на Борис Морев е дадена по твърде галопиращ начин.

Известният френски киноисторик и кинокритик,

добър приятел на България и познавач на българското кино Жорж Сагул дава приблизително същата оценка. Това е една крачка в развитието на българската кинематография – една от най-младите в народнодемократичните страни, заявява той. Сравнявайки първата постановка на Корабов „Димитровградци“ с „Пютион“ Сагул намира несравним прогрес в развитието на режисьора. Същевременно той отбелязва известна претрупаност на сценария, която е попречила да се разработят достатъчно пълнокръвно някои от главните образи. Както Сагул, така и редица други познавачи на киното специално изтъкват работата на оператора Вълко Радев като значително постижение.

За „Пютион“ се изказва и почти целият парижки печат и всички местни вестници в областта на Ница. Като изключим няколко необективни оценки на най-десния печат, които се стремят да отрекат филма поради неговата политическа насоченост, всички останали рецензии изтъкват дълбоко човечния характер на произведението, значимостта на социалните и етическите проблеми, които то третира, обичта към хората, която лъха от него, съобщава кореспондентът на БТА. „Това е един честен филм, който не разделя хората само на добри и само на лоши“, пише вестник „Провансал“, излизащ в Ница. Вестник „Марсейез“, излизащ в Марсилия, подчертава специално, че „в образа на Фон Гайер създателите на филма са се издигнали над карикатурно схематичната обрисовка на фашистките типове и са разкрили един убедителен човешки характер“. Макар и да критикува „Пютион“ заради темата и защитаваните в него естетически и политически концепции, вестник „Нис матен“ помества на първа страница снимка на Коканова с бележката, че нейната игра допринася много за филма.

***

На 6 август, като част от Третия фестивал на българския филм във Варна, в текстилния комбинат „Първи май“ гостуват създателите на филма „Пютион“ – режисьорът Николай Корабов и артистите Невена Коканова, Иван Касабов и Цветана Островска. Състои се сърдечен разговор за проблемите на нашето киноизкуство, а филмовите дейци изслушват мнението на зрителите за тяхната творба и отговарят на зададените им въпроси.

На 12 август филмът е прожектиран на екрана на фестивално кино във Варна. Интересът към прожекцията е голям. Кинозрителите успяват да видят и постановчиците, а също и изтъкнатата наша киноактриса Невена Коканова и нейните партньори, пресъздали талантливо образите на главните герои на филма, се казва в новината от деня.

На 14 август във Варна са раздадени наградите на Третия фестивал на българския филм. На заключителното си заседание журито отсъжда Голямата награда „Златната роза“ за най-добър игрален филм да не се даде. Но първа награда за игрален филм получава „Пютион“. А наградата за най-добро изпълнение на женска роля получава артистката Невена Коканова за образа си на Ирина във филма.

***

„Тази седмица творческият филмов колектив, воден от нашия млад талантлив кинорежисьор Рангел Вълчанов, който създава най-новата ни филмова продукция „Инспекторът и нощта“, направи част от снимките си във Варна“, пише БТА на 12 октомври.

Кинокамерата заснема интересни моменти от бъдещия филм при участието на артистите Невена Коканова и Георги Калоянчев в обстановката на италианския „Луна парк“, който тези дни гостува в морския град.

***

На 16 декември в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои премиера на „Инспекторът и нощта“ по сценарий на Богомил Райнов и постановка на Рангел Вълчанов. „Филмът е посветен на

София, 30 януари 1980 г. Виолета Донева и Стефан Данаилов в спектакъла „Дачници“, поставен на сцената на Театъра на народната армия

работниците от нашата криминална милиция, на хората, които са в непосредствен допир с престъпността, но никога не загубват вярата в доброто и любовта си към родината“, се казва в новината от деня. В главните роли участват Георги Калоянчев, Невена Коканова, Лео Конфорти и С. Гадуларов, Д. Панов, К. Коцев, Ив. Андонов, Искра Хаджиева, Цонка Митева, Стефан Данаилов и други.

1964

На 8 август, в рамките на Четвъртия фестивал на българския филм, на екрана на централното фестивално кино са показани два игрални филма. Първа е новата кинотворба „Крадецът на праскови“ – сценарист и режисьор е Вълко Радев, оператор – Тодор Стоянов, композитор – Симеон Пиронков. Главните роли се изпълняват от Невена Коканова и югославския киноартист Раде Маркович.

„Снощният успех на прожектираната първа творба на режисьора Вълко Радев – „Крадецът на праскови“, нажежи още повече конкурсната атмосфера“, пише БТА на 9 август. Затова и днешната среща с творческия колектив с киноартистите – изпълнители на главните роли във филма – Невена Коканова, Раде Маркович, Михаил Михайлов, Георги Георгиев и Людмила Чешмеджиева, премина особено интересно в шефското предприятие – фабрика „Христо Ботев“, се посочва още в новината от деня.

На 10 август са оповестени решенията на журито за игрални филми на Четвъртия фестивал на българския филм. Специалната награда на журито се дава на филма „Крадецът на праскови“. Наградата за женска роля се дава на артистката Невена Коканова за ролята на Лиза във филма „Крадецът на праскови“. Дават се две награди за мъжка роля – на Георги Калоянчев за ролята на инспектора във филма „Инспекторът и нощта“ и на Раде Маркович за ролята на Иво във филма „Крадецът на праскови“.

***

На 9 ноември в салона на кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои тържествената премиера на филма „Крадецът на праскови“ пред столичната публика. Преди прожекцията на филма, създаден по едноименната повест на Емилиян Станев, публиката сърдечно аплодира режисьора Вълко Радев и участниците в главните роли – Раде Маркович и Невена Коканова.

***

На 11 декември в Сатиричния театър се състои премиерата на пиесата „Мачово бърдо“ от Мирон Иванов. Постановката е дело на режисьора Методи

Андонов, в главните роли участват заслужилият артист Георги Калоянчев и артистите Георги Парцалев, Константин Коцев, Цветана Гълъбова, Невена Коканова, Жени Филипова, Иван Джамбазов и други.

1965

На 12 декември ръководството на Българската телевизия организира премиерна кинопрожекция на новия телевизионен филм „Грамофон и маслини за моите приятели“ в кино „Димитър Благоев“. Той е по сценарий на Никола Русев, режисьор е Неделчо Чернев, оператор – Георги Карайорданов. В главните роли участват артистите Георги Калоянчев, Георги Георгиев, Димитър Панов, Коста Цонев, Иван Братанов, Невена Мангаджиева, Невена Коканова, Димитър Бочев, Ванча Дойчева, Григор Вачков и други.

1966

Тази вечер колективът на Сатиричния театър представи своята четвърта за сезона премиера – комедията „Ревизор“ от Н. В. Гогол, пише БТА на 29 май.

Постановката е дело на режисьора Методи Андонов. Участват народният артист Георги Калоянчев, заслужилата артистка Стоянка Мутафова, Нейчо Попов, Невена Коканова и други.

***

На 3 юли тази година завършва Фестивалът на българския филм във Варна, а това е неговото пето издание. Обявени са наградите за най-хубавите художествени кинотворби и най-добрите документални, научнопопулярни, мултипликационни и телевизионни филми. В последната фестивална вечер е прожектирана най-новата българска филмова творба – „Карамбол“, по сценарий на Атанас Цанев и режисьор Любомир Шарланджиев. В главните роли участват Невена Коканова, Анани Явашев, Асен Миланов, Елена Райнова, Мария Стефанова и други.

***

„Големанов“ – това талантливо произведение на писателя реалист Ст. Л. Костов, е първата премиера от този сезон на Държавния сатиричен театър, пише в новина на БТА от 24 ноември. Постановката е първата работа на артиста Нейчо Попов като режисьор. В ролята на Големанов играе народният артист Георги Калоянчев, лауреат на Димитровска награда. Участват още заслужилата артистка Стоянка Мутафова, артистите Цветана Гълъбова, Невена Коканова, Георги Парцалев, Татяна Лолова, Григор Вачков и други.

1967

На 22 февруари в кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои премиерата на новия български игрален филм „Най-гългата нощ“ по сценарий на Веселин Бранеф. Режисьорското осъществяване на филма е дело на Вълко Радев. В главните роли участват артистите Невена Коканова, Георги Калоянчев, Иван Братанов, Васил Вачев, малкият Олег Ковачев, румънският актьор Виктор Ребенчук и други.

Действието на филма, което се развива във влака през една нощ на есента на 1943 година, разкрива пред зрителя ужасите и бедствието на войната и поведението на отделните хора, техния морал и етика.

***

На 10 май Комитетът по културата и изкуството – Управлението на кинематографията, и Съюзът на кинодейците в България организират в кинотеатър „Димитър Благоев“ тържествено премиерно представяне на новия български филм „Мълчаливите пътеки“.

Филмът е поставен от Владислав Икономов по сценарий на Любомир Левчев. В главните роли участват Георги Черкелов и Михаил Михайлов. Роля във филма има и Стефан Данаилов.

***

По случай 24 май – Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост, Невена Коканова – артистка от Държавния сатиричен театър, е сред личностите, които са удостоени със званieto „Заслужил артист“ за принос в развитието на културата, изкуството, науката и образованието и за активно участие в осъществяването на социалистическата културна революция в страната. Това се случва чрез указ, издаден от президента на Народното събрание.

***

Комитетът за изкуство и култура - Управлението на кинематографията, и Съюзът на кинодейците в България, организират на 16 май в кинотеатър „Димитър Благоев“ тържествена премиера на новия български игрален филм „Отклонение“. Той е по сценарий на Блага Димитрова и е поставен от Гриша Островски и Тодор Стоянов. Музиката е създадена от Милчо Левиев. В главните роли участват Невена Коканова и Иван Андонов.

***

В столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ на 21 юни се състои премиерата на киноновелата „Морето“. Сценарист е Георги Бранеф, а режисьор – Петър Донеф. В главните роли участват Северина

Тенева, Стефан Данаилов и Ицхак Финци.

***

На 12 септември във Варна е открит Шестият фестивал на българския филм. При откриването заслужилата артистка Невена Коканова издигна фестивалния флаг. А жребият отрежда прожекциите да започнат с широкоекранния игрален филм на режисьора Вълко Радев „Най-гългата нощ“.

На 16 септември, когато е предпоследният ден от фестивала, прожектират нашумелия у нас и в чужбина широкоекранен филм „Отклонение“, получил две награди на тазгодишния Международен фестивал в Москва. След прожекцията, пише в новина на БТА, изпълняващите главните роли – заслужилата артистка Невена Коканова и Иван Андонов, са аплодирани от зрителите.

Шестият фестивал на българския филм завършва на 17 септември. Журито за игрални филми присъжда голямата награда „Златната роза“ на филма „Най-гългата нощ“. Специалната награда е дадена на филма „Отклонение“. Наградата за най-добро изпълнение на женска роля е присъдена на заслужилата артистка Невена Коканова за ролята ѝ във филма „С гръх на бадеми“ и „Отклонение“.

Фестивалът приключва вечерта с последната официална прожекция, когато са показани късометражните филми „Ножичка и момиченце“, „Майка на соколи“ и „От едно до осем“. Прожектиран е и широкоекранният филм „С гръх на бадеми“, ролята в който изпълняват Невена Коканова, Георги Георгиев, Искра Хаджиева, Антонина Чолчева, Стефан Данаилов, Доротея Тончева, Васил Михайлов и други.

1968

На 1 март в кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои тържествена премиера на новия българо-съветски игрален широкоекранен филм „Първият куриер“. Сценарист на филма е Константин Исаев. Постановката е дело на режисьора Владимир Янчев. Оператор – Анатолий Кузенцов, композитор – Петър Ступел. Ролята на Иван Загубански, първия куриер на Лениновата „Искра“, който е пренасял вестника от Варна до Одеса, се изпълнява от Стефан Данаилов. В главните роли участват и артистите Жана Болотова, Владимир Рецпер, Евгений Леонов, Валентин Пехливанов, Валентин Гафт, Евгений Тетерин и други.

***

Новата драматургична творба на Валери Петров „Сняг“ е показана за първи път на сцената на Сатиричния театър на 6 април. Разкривайки ни страни

София, 21 януари 1972 г.
Невена Коканова
с Филип Трифонов
във филма на
Людмил Кирков
„Момчето си отива“

от съвременния живот, авторът на сатирата слива действителното с фантастичното чрез един остроумен и поетичен език, се посочва в новината на БТА.

Постановката е на режисьора Гриша Островски. В ролята участват заслужилите артисти Стоянка Мутафова и Невена Коканова, артистите Георги Парцалев, Жени Филипова, Светослав Пеев, Мариана Аламанчева, Татяна Лолова, Константин Коцев, Никола Анастасов и други.

***

За нова премиера на Държавния сатиричен театър пише БТА на 14 юни. За своята нова постановка столичният театър е използвал миниатюрите на Иван Рагоев „Ромео и Жулиета“ и „Петрол“. Главните герои са момиче и момче, които носят характера на младежта днес, чиито действия, толкова често несправедливо осъждани, крият дълбоко в себе си чистота, искреност, романтика.

Постановката е на режисьора Асен Шопов. Художник е Стефан Савов. Ролята изпълняват заслужилата артистка Невена Коканова, артистите Жоржета Чакърлова, Мариана Аламанчева, Георги Парцалев, Григор Вачков, Коста Карагеоргиев и Иван Обретенков.

***

На 6 септември в кинотеатър „Сердика“ се състои премиерата на новия български игрален филм „Гибелта на Александър Велики“, сниман по сценарий на поета Любомир Левчев, а режисьор е Владислав Икономов. В главните роли участват Григор Вачков, Добромир Манев, Жоржета Чакърлова и други. В една от ролята – на гостенка от София, е и Невена Коканова.

***

На 8 ноември в кинотеатър „Димитър Благоев“ е

представен игралният филм „Опасен полет“ по сценарий на Костадин Кюлюмов, постановка на режисьора Димитър Петров. В главните роли участват заслужилите артисти Преслав Петров, Любомир Киселички, заслужилата артистка Невена Коканова, Богомил Симеонов, Георги Черкелов, Петър Слабаков и други.

***

На 10 ноември Сатиричният театър представя новата си постановка „Щръклица“ – пиеса от Панчо Панчев. Този нов вариант на познатата вече жизнерадостна творба на автора „Приказка за калпаците“ е поставена от режисьора Вили Цанков, се казва в публикацията на БТА.

Художник на спектакъла е Константин Радев, композитор – Димитър Вълчев, с участието на заслужилите артистки Стоянка Мутафова и Невена Коканова, артистите Никола Анастасов, Георги Парцалев, Татяна Лолова и други.

1969

От 14 февруари в редица столични кинотеатри започва прожекцията на филма „Галилео Галилей“ – българо-италианска продукция. Филмът, посветен на живота на великия италиански учен Галилей, е направен по сценарий на Тулио Пинели и Лиана Кавани, която е и режисьор на кинотворбата. В главните роли участват Сирил Кюсак – Галилей, Георги Калоянчев – Джордано Бруно, Невена Коканова, Паоло Грациоци, Мая Драгоманска и други.

***

На 28 февруари в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои тържествена прожекция на най-новите творби на нашите филмови студии. Сред тях е и премиерната прожекция на игралния филм „Танго“ по едноименната повест на Георги Караславов. Филмът е дело на кинорежисьора Васил Мирчев и е създаден по сценарий на Слав Г. Караславов. В една от ролята е и Невена Коканова.

***

На традиционната тържествена премиера в кинотеатър „Димитър Благоев“ на 21 март са прожектирани най-новите български филм, сред които е и „Мъже в командировка“. Той е създаден по сценарий на Любен Станев от режисьорите Гриша Островски и Тодор Стоянов. Главните роли във филма, който е съставен от три новели на съвременна тематика, се изпълняват от заслужилата артистка Невена Коканова, Нейчо Попов, Жоржета Чакърлова, Иван Андонов, Бранимира Антонова, Иван Налбантов и други.

***

София, 25 март 1986 г. Народният артист Стефан Данаилов, актьор в Народния театър „Иван Вазов“

На 13 септември в летния кинотеатър във Варна е тържествено открит Осмият фестивал на българския филм. Първата програма на фестивала предлага на вниманието на журитата и зрителите късометражните филми „Урок по цигулка“, „Всемогъщият електрон“, „Партизани“ и „Червеният трактор“. На екрана е показан и игралният филм „Мъже в командировка“.

След седмица – на 20 септември, журито за игрални филми на Осмия фестивал на българския филм, с председател заслужилният артист Мирослав Миндов, обявява тазгодишните носители на наградите.

Специалната награда е присъдена на многосерийния телевизионен филм „На всеки километър“ – със сценаристи Павел Вежинов, Свобода Бъчварова, Костадин Кюлюмов, Евгени Константинов и Георги Марков, режисьори – Неделчо Чернев и Любомир Шарланджиев, оператор – Емил Вагенцайн, и главен изпълнител – Стефан Данаилов.

1970

„В Сатиричния театър – остра сатира срещу съвременното буржоазно общество“, носи заглавието статия на БТА от 27 март, когато е премиерата на пиесата „Седмо: кради по-малко!“ от италианския

граматург Дарио Фо.

Постановката е на режисьора Гриша Островски, художник е Константин Радев, музиката е от Симеон Пиронков. В ролите участват заслужилата артистка Невена Коканова, Никола Анастасов, Климент Денчев, Петър Пейков, Коста Карагеоргиев, Вели Чаушев, Цветана Гълъбова, Златина Дончева, Димитър Манчев, Светослав Пеев, Божидара Цекова и Веселин Павлов.

***

С представянето на „Мистерия Буф“ от Владимир Маяковски на 24 април Държавният сатиричен театър заявява своето участие в Ленинските театрални дни. Постановката е на заслужил артист Методи Андонов, художник – Стефан Савов, музика – Димитър Вълчев. В ролята на Владимир Маяковски – заслужил артист Георги Георгиев. Участват още заслужилите артисти Невена Коканова, Стоянка Мутафова и Георги Попов и артистите Григор Вачков, Вели Чаушев, Климент Денчев, Никола Анастасов и други.

***

На 11 май в Сливен Окръжният съвет за изкуство и култура и предприятието „Кинификация“ организират в две от градските кина – „Българка“ и „Аглиякина поляна“, премиерна прожекция на новия

български игрален филм „Князът“.

Преди прожекцията на зрителите са представени част от създателите му – сценаристът Банчо Банов, актьорите Стефан Данаилов, Виолета Гиндева, Георги Черкелов и други, пристигнали тук за премиерата.

***

На Седмнадесетия международен кинофестивал от 15 до 26 юли в Карлови Вари нашето игрално кино ще се представи с най-новата творба на игралната студия – цветния широкоекранен филм „Черните ангели“, пише БТА.

По този довод на 21 юли за Чехословакия заминава българска филмова делегация, водена от генералния директор на обединение „Българска кинематография“ Христо Сантов. В делегацията е включена част от творческия колектив на филма – режисьорът сценарист Вълко Радев и изпълнителите на главните роли – артистите Виолета Гиндева, Доротея Тончева и Стефан Данаилов.

***

„Късно снощи тържествено бе закрит 17-ият международен филмов фестивал в Карлови Вари“, пише БТА от Прага на 27 юли.

Председателят на международното жури, известният чехословашки режисьор Карел Земан, обявява решението на журито: Голямата награда на фестивала „Кристалният глобус“ е присъдена на създателите на английския филм „Кес“ (режисьор Кен Лоуч). А главните премии на фестивала получават българският филм „Черните ангели“, създаден от режисьора Вълко Радев по книгата на Митка Гръбчева „В името на народа“, и съветският филм „При езерото“ (режисьор С. Герасимов).

***

Започнаха първите снимки от продължението на многосерийния телевизионен филм „На всеки километър“, съобщава БТА.

След извършената огромна подготвителна работа на 17 август край Львовия мост в столицата започва работата над дългоочакваното продължение на сериата „На всеки километър“. Заснети са първите епизоди от филма „Ден втори“, посветен на раждането на народната милиция. Сценаристи на новите тринадесет пълнометражни игрални телевизионни филма са отново Павел Вежинов, Свобода Бъчварова, Костадин Кюлюмов и Евгени Константинов, режисьори – Любомир Шарланджиев и Неделчо Чернев, оператор е Емил Вагенцайн. Освен със своите любими изпълнители в главните роли от досегашните серии зрителите ще се срещнат с народните артисти Стефан Гецов и Георги Калоянчев, заслужилите артисти Невена Коканова и Коста Цонев и други.

***

На 16 септември през деня, като част от Девемия фестивал на българския филм, в текстилния комбинат „Първи май“ във Варна гостуват киноартистите Стефан Данаилов, Доротея Тончева и други членове на творческия колектив, създал филма „Князът“. Така срещата между зрители и творци на историческия игрален филм започва много преди премиерната прожекция.

Вечерта на екрана на централното фестивално кино филмът „Князът“, по сценарий на Банчо Банов и Петър Василев; режисура – Петър Василев; оператор – Цанко Данчев; в главните роли Стефан Данаилов, Виолета Гиндева, Доротея Тончева, Георги Черкелов, Никола Узунов, Наум Шопов и други, е представен пред варненската публика.

На 18 септември журито на Девемия фестивал на българския филм оповестява кои са носителите на тазгодишните отличия. Специалната награда е присъдена на филма „Черните ангели“ – сценарист и режисьор заслужилният артист Вълко Радев. Той печели и наградата за най-добра режисура. Награда за най-добра операторска работа печели Атанас Тасев за филма „Черните ангели“.

Наградата за най-добро изпълнение на мъжка роля е присъдена на Стефан Данаилов за филмите „Князът“ и „Черните ангели“, а за най-добро изпълнение на женска роля – на Доротея Тончева във филма „Черните ангели“.

Именно те, носителите на награди за най-добро изпълнение на мъжка и женска роля – кинозвездите Стефан Данаилов и Доротея Тончева, свалят флага на фестивала при неговото закриване.

1971

За интерес към българския филм в Париж съобщава БТА на 25 февруари. С галапрожекцията на филма „Черните ангели“ в киносалона на „Гран пале“ през деня е открита Седмицата на българския филм в Париж, организирана в рамките на Спогодбата за българо-френско културно сътрудничество.

От 26 февруари до 2 март в парижкото кино „Роял“ е планирано да бъдат прожектирани българските филми „Птици и хрътки“, „Черните ангели“, „Иконостасът“, „Осмият“ и „Сбогом, приятели“.

Интересът към българското киноизкуство – съобщава кореспондентът на БТА в Париж Д. Шишманов – бе манифестиран още преди откриването на седмицата – на пресконференцията, която организационният комитет свика днес в „Юнифранс филм“. Тук бяха дошли френски филмови режисьори и кинокритици от много издания на френския печат.

Генералният делегат на „Юнифранс филм“ Кравен откри пресконференцията и представи българската делегация, пристигнала за Седмицата на българския филм в Париж: Христо Сантов – заместник-председател на Комитета за изкуство и култура и главен директор на българската държавна кинематография, Вълчо Радев – кинорежисьор, и артистите Виолета Донева и Стефан Данаилов.

Представителите на френския печат поставят много въпроси, от които проличава добро познаване (главно от международните кинофестивали) на българското киноизкуство и неговите изтъкнати творци. Пресконференцията се превръща в интересен разговор върху българското киноизкуство и културното сътрудничество между България и Франция, се казва още в публикацията.

* * *

В кинотеатър „Сердика“ на 4 март се състои тържествената премиера на новия български игрален широкоекранен филм „Няма нищо по-хубаво от лошото време“ по едноименния роман на Богомил Райнов. Режисьор на филма е Методи Андонов, оператор Димо Коларов, музика Борис Карадимчев. В главните роли участват Георги Георгиев - Гец, Елена Райнова, заслужилите артисти Коста Цонев и Георги Парцалев, Наум Шопов, Константин Коцев, Стефан Данаилов и други.

* * *

На 6 май в кинотеатър „Сердика“ се състои тържествената премиера на новия български цветен игрален филм „Странен двубой“. Режисьор на филма е Тодор Стоянов, сценарист – Диньо Гочев. В главните роли участват Петър Слабаков, заслужилите артисти Георги Черкелов и Невена Коканова, полският актьор Леон Ниемчик, унгарският актьор Негатай Георги и други.

1972

На 10 януари в кинотеатър „Никола Калъпчиев“ в Благоевград се състои тържествена премиера на новия български игрален филм „Кръгове на обичта“. Председателят на Окръжния съвет за изкуство и култура Лазар Причкапов представя на публиката режисьор-постановчика Кирил Илинчев, сценариста – писателя Димитър Гулев, оператора Стоян Злъчкин, актьорите Стефан Стефанов, Иван Несторов и Любен Миладинов. Една от ролите във филма е поверена на Невена Коканова.

* * *

По екраните в столицата от 19 май се прожектира новият български игрален филм „Момчето си отива“ на режисьора Людмил Кирков и сценариста

Георги Мишев.

На фона на провинциален град филмът разглежда проблеми на ученици абитуриенти, когато след училищната скамейка застават пред живота. Българската критика определя филма като сполучлив и подчертава успешния дебют в киното на младия актьор Филип Трифонов – студент във Висшия институт за театрално изкуство „Кръстю Сарафов“, който изпълнява главната роля. Във филма участва и най-популярната българска киноактриса Невена Коканова, се казва в съобщението на БТА

С прожекцията на „Момчето си отива“ е открита и филмовата панорама, посветена на творчеството на Невена Коканова. В панорамата са включени „Пютюн“ и „Отклонение“ – филми, които ѝ донасят награди за най-добро изпълнение на женска роля на кинофестивали във Варна, както и „Крадецът на праскови“, „Инспекторът и нощта“, „Карамбол“ и „Танго“ – продукции, които представят цялостно развитието и успехите на Невена Коканова в киното.

Невена Коканова има 13-годишна творческа биография в кинематографията на страната, пише БТА през 1972 година. Първият ѝ успех на екрана е през 1959 година във филма „В тиха вечер“ на режисьора Борислав Шаралиев. След това тя създава 20 образа в българското кино, между които най-сполучливи са ролите ѝ в „Пютюн“, „Крадецът на праскови“ и „Отклонение“.

В „Момчето си отива“ Невена Коканова изпълнява епизодична роля, но и тук проличават нейните големи възможности на актриса.

Неотдавна в едно интервю пред в-к „Труд“ актрисата заявява: „Обичам да играя жива, истинска, съвременна жена, а не да се правя на красива, за да компенсирам празнотата на авторския сценарий. За първи път през тази година отхвърлих главна роля за филм и обикновено се стремя да подбера ролите си“.

* * *

На 13 септември, като част от втория фестивален ден на 11-ия фестивал на българския филм във Варна, зрителите се срещат с творбите на двамата изтъкнати наши кинематографисти – режисьорите – заслужилите артисти Вълчо Радев и Людмил Кирков – „Корените на изгряващото слънце“ и „Момчето си отива“.

А на 15 септември при голям интерес преминава четвъртата фестивална вечер, посветена на филмопроизводството на българската телевизия, представено в две от новите серии на телевизионната поредица „На всеки километър“. Първите епизоди на поредицата, чието реализиране започва в края на

месеца август 1970 година, вече са излъчени на синия екран.

На 16 септември на приятелите на киното и гостите на единадесетия фестивал са предложени два премиерни игрални филма, които за първи път се показват пред широката публика. Сред тях е и филмът „Обич“, който получава ласкавите оценки от съветската критика през Дните на българското кино в Москва през тази година. Тази вечер той е прожектиран за пръв път пред публиката, изпълнила залата в Двореца на културата и спорта във Варна. Филмът е реализиран по романа на Александър Карасимеонов „Обич“, в центъра на който е сложната и богата душевност на едно съвременно момиче, неговият порив към откровеност, към чистота и искреност в отношенията между хората. Филмът е осъществен в творческия колектив „Младост“. Негови създатели са режисьорът Людмил Стайков, който прави своя творчески дебют, сценаристът Александър Карасимеонов, операторът Борис Янакиев и други. В главните роли участват Виолета Донева, народните артисти Иван Кондов и Андрей Чапразов, заслужилите артисти Николай Бинев, артистите Банко Банков, Невена Коканова, Стефан Данаилов и други.

1973

През 1973 година списание „Паралели“, издание на БТА, публикува на страниците си статия, озаглавена „Снима се филм“.

„През септември миналата година в необятната равнина на Добруджа, близо до Албена, започнаха снимките на новия български филм „Чифликът край границата“ по романа на Йордан Йовков. По стар обичай бутилка шампанско се счупи в камерата за сполука, всички пожелаха добър път на режисьора и оператора“, пише в „Паралели“.

Режисьорът Гриша Островски отговоря развълнувано на поздравлението, като казва: „Дали ще е добър, зависи от целия колектив“.

„В думите му се крие разковничето на филмовия успех – загружната работа на хората зад камерата: оператори, асистенти, осветители, гримьори и други. Защото не само актьорското майсторство, но и техният безименен, упорит труд допринася за успеха на филма“, се казва още в статията. Допълва се, че след като свърши снимането на филма, следва монтаж, звукозапис, музикално оформление. А за актьорското умение на Стефан Данаилов, Доротея Тончева, Николай Пейчев зрителите ще отсъдят сами след няколко месеца.

* * *

На 9 април във Варна с премиерна прожекция на новия български филм „Тигърчето“ окръжното предприятие „Кинификация“ открива в кинотеатър „Тракия“ седмицата, посветена на творческия портрет на заслужилата артистка Невена Коканова. Варненските зрители ще видят изтъкнатата киноактриса в главните роли във филмите „Пютюн“, „Най-гългата нощ“, „Бъди щастлива, Ани“ и „Крадецът на праскови“.

* * *

Булевардите и улиците на Варна отново са избрани за декор за нова българска филмова творба. Тук започнаха снимките за филма „Къщи без огради“, посветен на съвременна тема, се казва в новина от 13 април.

Режисьорът Георги Стоянов и операторът Ивайло Тренчев са насочили своята камера към централния булевард на града. Това, както и участието на изтъкнатите наши артисти – заслужилите артисти Константин Коцев и Стефан Данаилов, обяснява големия интерес, проявяван от варненци към работата на творческия колектив.

* * *

София, 21 януари 1972 г. Невена Коканова във филма на Людмил Кирков „Момчето си отива“

В интересните и красиви околности на село Горталово, Плевенско, започва снимането на новия български исторически филм „Сватбите на Йоан Асен“. По сценария на Евгени Константинов режисьорът Вили Цанков, операторът Венец Димитров, художникът Асен Митев и техните сътрудници пресъздават времето на най-големия държавник, дипломат и миролюбец на Средновековна България, пише в статията на БТА от 21 юли. Във филма участват народните артисти Апостол Карамитев и Иван Кондов, заслужилите артисти Коста Цонев, Георги Черкелов, Невена Коканова, Богомил Симеонов и други.

Край Горталово се снима най-голямата батална сцена във филма – историческата битка при Клокотница през 1230 година. След това снимането на филма ще продължи във Видин и в Киноцентъра.

* * *

На фона на потъмнелите от бесовете зидове на средновековната българска крепост „Баба Вида“ група кинодейци заснемат кадри от първата българска цветна широкоекранна суперпродукция – „Сватбите на Йоан Асен“, съобщава БТА на 14 август от Видин.

В оцелялата от превратностите на историята цитадела оживяват мигове от гревната и слава на история на нашия народ. Под дебелия стени и в полутъмните зали на крепостта властните гласове на велможите се сливат с буйните викове на бранниците и шепота на дългополи болярки и монахини. Тук се снимат сцени от военните победи на Йоан Асен и сцени от манастира, където се среща с жена си Мария и гъщеря си Белослава, пише още в съобщението от геня.

* * *

Българските зрители в скоро време ще се срещнат с едно ново произведение на родната кинематография. Пред завършване е снимането на филма „Иван Кондарев“, създаден по едноименния роман на Емилиян Станев, пише БТА от Велико Търново на 15 август.

В главните роли участват артистите Антон Горчев, Катя Паскалева, Стефан Данаилов, Георги Черкелов, Доротея Тончева, Иван Андонов и други. Режисьор е Николай Корабов, а оператор – Емил Вагенцайн.

Филмът е цветен, двусериен. Първата серия е окончателно готова. В борческото село Златарица се снимат последните кадри.

* * *

В малкия салон на кино „София“ на 16 октомври се състои прожекция на нови български филми. „Най-добрият човек, когото познавам“, създаден в

София, 21 март 1986 г.
Народният артист Стефан Данаилов

творчески колектив „Младост“, е реалистичен съвременен игрален филм на работническа тематика. Това е психологически разказ за млада учителка във вечерен техникум в индустриален град. Нейни ученици са възрастни хора, представители на работническата класа. Сценарист на филма е Лиляна Михайлова, режисьор Любомир Шарланджиев, оператор заслужилите артисти Борислав Пунчев, композитор Димитър Вълчев. В главните роли участват заслужилите артисти Невена Коканова, Петър Слабаков, Григор Вачков, Васил Попилев и артистите Владимир Смирнов, Сотир Майноловски, Пена Николова и други.

* * *

На 26 октомври, като част от 12-ия фестивал на българския филм, на екрана в Двореца на културата и спорта във Варна са показани няколко филма, сред които и телевизионният мюзикъл „Баща ми, бояджията“, дело на колектив със сценарист Васил Цонев, режисьор Стефан Димитров, оператор Христо Тотев, музика Петър Ступел и Константин Драгнев, художник Николай Сърчаджиев. Филмът е разказ за човешката взаимопомощ сред работническите среди у нас в началото на 30-те години. В ролите участват заслужилите артисти Коста Цонев, Невена Коканова, Георги Парцалев и артистите Ицхак Финци, Светослав Пеев, Климент Денчев.

На 29 октомври за първи път пред зрители е показан новият български игрален филм „Къщи без огради“, реализиран от колектив със сценарист Никола Русев, режисьор Георги Стоянов и оператор Ивайло Тренчев. Това е филм за малко момче, неочаквано загубило близките си и останало под грижите на съседите. В него се засягат морално-етични проблеми, някои въпроси за психиката на възрастните, за човешките взаимоотношения. В ролите участват Кирил Петров, заслужилите артисти Константин Коцев, Стефан Данаилов, Леда Тасева, Добринка

Станкова, Ицхак Финци, Надежда Казасян, Катя Динева и други.

А на 31 октомври, в последната фестивална вечер, е показан филмът „Иван Кондарев“.

На 31 октомври са връчени и наградите на 12-ия фестивал на българския филм. Голямата награда на фестивала „Златната роза“ се дава на филма „Иван Кондарев“, а Специалната награда на журито се присъжда на филма „Най-добрият човек, когото познавам“ – сценаристка Лиляна Михайлова, режисьор Любомир Шарланджиев, оператор з.а. Борислав Пунчев.

Награда за най-добра женска роля се присъжда на заслужилата артистка Невена Коканова – за ролята на учителката във филма „Най-добрият човек, когото познавам“. За същата роля тя получава и Наградата на Комитета на българските жени „Сребърният филигран“.

София, 5 юни 1967 г. Невена Коканова
В сцена от филма „Отклонение“

1974

На 14 март се състои тържествена премиера на новия български игрален филм „Зарево над Драва“ в столичното кино „Сердика“. Това епично кинолатно е посветено на 30-годишнината от победата на социалистическата революция в България и в него е пресъздаден подвигът на българския войник на бойното поле край Драва.

Филмът е създаден в творчески колектив „Младост“. Негови сценаристи са Павел Вежинов и Рангел Изатов. Режисьор е Зако Хеския, оператор – Крум Крумов, а художник-постановчик Константин Русаков. В главните роли участват народните артисти Георги Георгиев-Гец, Андрей Чапразов, заслужилите артистите Георги Черкелов, Петър Слабаков и Богомил Симеонов и артистите Стефан Илиев, Лидия Вълкова, Добринка Станкова, Стоян Гъдев, Сотир Майноловски, Марин Младенов, Димитър Милушев, Стефан Данаилов и други.

* * *

18 телевизии от 16 страни ще участват в Четвъртия международен телевизионен фестивал на телевизионните театри, който ще се състои в София от 12 до 20 май, съобщава БТА малко по-рано през месеца.

Сред постановките, с които ще се представи Българският телевизионен театър на фестивала, е „Жена премина кръстопътя“ на сценариста Антон Антонов – Тонич и режисьора Асен Траянов. Това е пиеса за работниците от една автобаза. В ролите са народният артист Георги Георгиев-Гец, Цветана Манева, Стефан Данаилов, Евстати Стратев и други.

* * *

На 6 септември в кино „Димитър Благоев“ се състои тържествена премиера на новия български трисериен телевизионен филм „На живот и смърт“.

Сценарист е Анжел Вагенцайн, постановчик е Нелчо Чернев, оператор – з.а. Димо Коларов, музика – Петър Ступел. В главните роли участват народните артисти Стефан Гецов, Асен Миланов, Димитър Панов, Андрей Чапразов, Георги Калоянчев, Невена Коканова и Георги Черкелов, заслужилите артисти Любомир Димитров, Богомил Симеонов и Катя Паскалева и други.

* * *

22 септември в Двореца на културата и спорта във Варна тържествено е открит 13-ият фестивал на българския филм.

Честта да открие съревнованието за „Златната

роза“ се падна на филма „Дърво без корен“ – кино-творба, създадена по разкази на Николай Хайтов. На тазгодишния международен кинофестивал в Карлови Вари, Чехословакия, филмът е удостоен с първа награда. Негови сценаристи са засл. артисти Христо Христов и Пантелей Панталеев, режисьор – засл. артист Христо Христов, оператор – засл. артист Атанас Тасев, а композитор – Красимир Кюркчийски. В главните роли участват Никола Дагов, народната артистка Невена Коканова, Марин Янев и други.

1975

На 3 януари в столицата се състои тържествена премиера на нови български филми, сред които е и гвусерийната историческа кинопанорама „Сватбите на Йоан Асен“. Ролята на Йоан Асен е последното филмово участие на народния артист Апостол Карамитев. В останалите роли играят народните артисти Невена Коканова, Иван Кондов, Георги Черкелов, заслужилите артисти Коста Цонев, Богомил Симеонов, артистите Цветана Манева, Бруно Оя, Виолета Гиндева, Стефан Данаилов, Антон Горчев, Иван Андонов, Георги Стоянов и други.

***

По случай 24 май – Деня на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат, Държавният съвет издава указ за удостояване със звания „Герой на социалистическия труд“, „Народен“ и „Заслужил“ деец на науката, изкуството, културата и просветата. Със звание „Заслужил артист“ е отличен киноактьорът Стефан Ламбов Данаилов.

***

Премиера на нови български филми се състои на 20 март в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“. Темата за младежта, за сложните и деликатни въпроси, свързани с моралния и духовния облик на младото поколение, се разглеждат в новия игрален филм „Този истински мъж“. Негов сценарист е Иван Остриков, режисьор – Александър Обрешков, оператор – Румен Георгиев, композитор – Александър Бръзицов. В ролите участват Стефан Данаилов, Елена Димитрова, заслужилата артистка Росица Данаилова, Павел Поппандов и други.

1976

Премиерата на пиесата „Коварство и любов“ от Фридрих Шилер се състои на 28 януари на сцената на Театъра на Народната армия в столицата. Постановката и сценографията на това класическо произ-

София, 21 януари 1967 г. Невена Коканова на Шестия фестивал на българския филм във Варна, където е отличена с награда за женска роля във филмите „Най-дългата нощ“, „Отклонение“ и „С дъх на бадеми“

ведение на немската драматургия е на Асен Шопов, а художник на костюмите – Венера Наследникова.

В ролите участват заслужилите артисти Любомир Димитров, Стефан Данаилов, Наум Шопов и Мария Симова и Елена Райнова, Невена Симеонова, Евстати Стратев, Любомир Кирилов, Цветана Островска, Сашо Симов.

***

На 29 януари в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои премиерата на българския игрален филм „Не си отивай“. Тази нова кинотворба е сюжетно продължение на филма „Момчето си отива“. Сценарист е Георги Мишев, режисьор – Людмил Кирков, оператор – Георги Русинов, композитор – Борис Карадимчев, художник арх. Богоя Сапунджиев. В ролите участват Филип Трифонов, Невена Коканова, Сашка Братанова, Елена Мирчовска, Емилия Радева и други.

***

В кинотеатър „Сердика“ в столицата на 26 март се състои премиерната прожекция на художествения игрален филм „Присъда“. Той е дело на сценариста Невен Овчаров, режисьора Кънчо Илиев, опе-

ратора Тодор Благоев. В главните роли участват заслужилите артисти Богомил Симеонов, народната артистка Невена Коканова и артистите Кристиан Фоков, Антон Горчев и други.

***

Премиера на нови български филми се състои в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ на 19 август. Прожектиран е игралният филм „Самодивско хоро“, създаден от творческия колектив „Младост“. Негов сценарист е Георги Мишев, режисьор-постановчик – Иван Андонов, оператор – Радослав Спасов. В ролите участват заслужилите артисти Катя Чукова, Йорданка Кузманова и Петър Слабаков, артистите Мариана Димитрова, Стефан Данаилов и други.

***

На 2 септември в столицата се състои премиера на новия български игрален филм „Спомен за близката“, създаден в творческия колектив „Средец“ на студията за игрални филми.

От дистанцията на изминалите години авторите на филма проследяват събитията в едно българско село в дните преди и след народната победа на Девети септември 1944 г., размишляват за любовта и смъртта, за героизма и саможертвата, за човека и саможертвата, за личността и историята. Чрез избраните от тях специфичен подход и стилистика те анализират проблемите на националната съдба и психология, смисъла на човешкия живот във времето на голямата социална промяна – социалистическата революция.

Сценарият е дело на Константин Павлов. Това е седми филм на режисьора Любомир Шарланджиев – след „Хроника на чувствата“, „Веригата“, „Карамбол“, „С дъх на бадеми“, „Най-добрият човек, когото познавам“ и част от филмите на популярната телевизионна поредица „На всеки километър“. Оператор е Цанко Цанчев, композитор – Димитър Вълчев, художник – Александър Дяков.

Главните роли изпълняват Невена Коканова, Григор Вачков, Емилия Радева, Сотир Майноловски, Елена Мирчовска, Иван Григоров, Никола Тодев, Лъчезар Тончев и други.

***

„Вината“ е новият български игрален филм, който наскоро ще бъде пуснат по екраните, пише БТА на 21 септември. Това е режисьорски дебют в игралното кино за Веселина Геринска след активната ѝ дейност в кинодокументалистиката. Филмът поставя актуални социално-етични проблеми и разкрива душевността, мислите и чувствата на нашите съвременници.

Филмът е създаден от творческия колектив „Мла-

гост“. Сценарист е Любен Станев, а оператор – Пламен Вагенцайн. Изпълнители на главните роли са заслужилите артисти Цветана Манева, Катя Паскалева, Стефан Данаилов и други.

***

На 26 септември в Двореца на културата и спорта във Варна тържествено е открит 14-ият фестивал на българския филм. Състезанието за „Златната роза“ започва с филма „Спомен за близката“.

На 30 септември, в рамките на петата фестивална вечер, е показан филмът „Не си отивай“ на сценариста Георги Мишев и режисьора Людмил Кирков. Оператор е Георги Русинов, художник – Богоя Сапунджиев, композитор – Борис Карадимчев. Участват Филип Трифонов, Сашка Братанова, Невена Коканова и други.

На 1 октомври е прожектиран филмът „Циклоп“ по романа на Генчо Стоев, носещ същото название. Това е най-новият филм на режисьора Христо Христов. В него той е и сценарист, и художник. Чрез драмата на главния герой се изследват въпросите за мира и войната, дълга на личността към човечеството, отговорността пред обществото. Оператор на филма е Венец Димитров. Участват Михаил Мутафов, Невена Коканова, Пенка Цицелкова, Никола Дагов и други.

На 2 октомври сред прожектираните филми е „Допълнение към Закона за защита на гържавата“, в който ролите се изпълняват от Стефан Гецов, Иван Кондов, Георги Георгиев – Гец, Виолета Донева, Коста Цонев, Невена Коканова, Стефан Данаилов, Георги Черкелов, Наум Шопов и други.

На 3 октомври Четирнадесетият фестивал на българския филм приключва с раздадени награди. Голямата награда „Златна роза“ за цялостно изграден игрален филм се присъжда на филма „Допълнение към Закона за защита на гържавата“ на режисьора Людмил Стайков и сценариста Анжел Вагенцайн.

Специална награда се дава на филма „Циклопът“ на режисьора Христо Христов, оператора Венец Димитров, композитора Кирил Цибулка и актрисата Невена Коканова, и на филма „Спомен за близката“ на Любомир Шарланджиев, сценариста Константин Павлов, художника Александър Дяков и оператора Цанчо Цанчев.

Една от вторите награди е присъдена на филма „Не си отивай“ на режисьора Людмил Кирков, сценариста Георги Мишев, оператора Георги Русинов и артистите Филип Трифонов, Невена Коканова и Георги Русев.

На последната фестивална вечер е показан българо-съветският филм „Войникът от обоза“. Негови сценаристи са Славо Дудов, Атанас Цанев и Алек-

сей Леонтиев, оператори – Григорий Масалски и Данчо Данчев. В главните роли участват Анатолий Кузнецов, Владимир Басов, Стефан Данаилов, Светлана Тома, Николай Тодев и други.

1977

На 24 март в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ се състои премиерата на новия български филм „Матриархат“. Сценарият на Георги Мишев е изграден по едноименното му белетристично произведение. Режисьор-постановчик е заслуженият артист Людмил Курков. „Матриархат“ е четвъртият филм, който двамата творци реализират заедно.

Герои на филма са няколко селски жени и авторите изследват тяхното общество, техните проблеми и съдби с помощта на народната артистка Невена Коканова и заслужилите артистки Катя Паскалева, Катя Чукова, Емилия Радева, Милка Туйкова. В главните роли участват и народният артист Георги Георгиев - Гец и Георги Русев.

Оператор на филма е Георги Русинов, музиката е на Борис Карадимчев.

* * *

На 12 май е премиерата на филма „Година от понеделници“. Творбата е разказ за окръжен партиен ръководител, който всеки ден се среща с човешки съдби, с големи проблеми. Изграден по сценарий на Николай Никифоров, филмът е режисиран от Борислав Пунчев. Операторската работа е на постанов-

чика и на Павел Милков. Художник-постановчик е Петко Бончев, композитор – Симеон Пиронков.

В ролите са Коста Цонев, Йорданка Кузманова, Стефан Данаилов, Любомир Димитров, Йордан Спиров, Димитър Хаджийски, Никола Тодев, Лъчезар Цончев и други.

* * *

На 14 ноември в столичния кинотеатър „Димитър Благоев“ е премиерата на филма „Слънчев удар“. За литературна основа режисьорите Ирина Акташева и Христо Писков ползват пиесата на Георги Джагаров „Тази малка земя“.

В ролята на проф. Радев зрителите наблюдават известния съветски актьор Армен Джигарханян. Негови партньори са Ицхак Финци, Рашко Младенов, Константин Коцев, Катя Паскалева, Невена Коканова, Николай Бинев, Иван Кондов и други.

1978

На 21 януари в Плевен се състои премиера на новия съветско-български игрален филм „Юлия Вревска“. По този случай в града гостува част от творческия колектив на филма от Съветския съюз.

На премиерата Никола Корабов и Людмила Савелиева благодарят за помощта в трудната им работа над филма, голяма част от който е заснета в плевенските околности. В ролята на Карабелов в „Юлия Вревска“ е актьорът Стефан Данаилов.

* * *

София, 15 април 1987 г.
Стефан Данаилов
в ролята на Хамлет
в постановката на Асен Шопов
в Народния театър „Иван Вазов“

За признание за българското киноизкуство съобщава БТА на 15 май. „На завършилия неотдавна Деветнадесети международен кинофестивал в италианския град Авелино българският режисьор, заслуженият артист Людмил Стайков, получи сребърна награда за филма „Допълнение към Закона за защита на държавата“, се казва в новината от деня.

След наградата на журито на фестивала „Международни филмови срещи“ в Неапол в края на миналата година Людмил Стайков за втори път получава високо отличие за този филм в Италия.

* * *

На 12 октомври е премиерната прожекция на „Чуй петела“ на сценариста Константин Павлов и режисьора Стефан Димитров. Оператор на филма е Емил Вагенцайн. Ролите изпълняват Николай Бинев, Невена Коканова, Иван Цветарски, Елена Кънева. Другите филми в програмата са: „Барутен буквар“ на сценариста Йордан Радичков и режисьора Тодор Динов и „Година от понеделници“ на сценариста Николай Никифоров и режисьора Борислав Пунчев.

* * *

„Не се позволява да се дава храна на онзи, който краде. Или ако някой би се осмелил да направи това, да бъдат отнети имотите му. Да се строшават краката на крадците“ – с прокламирането на този и на още три общозагължителни закона пред Народния събор в Плиска през 806 година хан Крум прави първата стъпка към изравняването на прабългари и славяни и с това открива нов период в историята на българската държава. Народът го нарекъл не само страшен, но и велик. Образът на суровия и мъдър владетел е пресъздаден в постановката „Законодателят“, за чиято премиера на 13 октомври вдигна завесите си Театърът на Народната армия.

Автор на пиесата е писателят Рангел Изатов. Заслуженият артист Асен Шопов, който е постановчик на спектакъла, е поверил главната роля на з.а. Васил Михайлов. В „Законодателят“ зрителите ще се срещнат с изкуството и на засл. артист Любомир Димитров, Никола Гълъбов, Емилия Радева, Стефан Данаилов, Любомир Кирилов, актрисата Милена Караламбова и други. Сценографията е дело на Стефан Савов.

* * *

От 20 ноември започват прожекциите на игралния филм „Топло“ – сценарий и режисура Владимир Янчев. Появата на нов български филм винаги се очаква с интерес, а този път премиерата дава повод за още една радост – филмът е комедия – жанр, в който твърде рядко се изявяват българските творци.

Авторовото въображение, появата на сценария са провокирани от действителен случай. Както и

заглавието може да подсказва – в една кооперация слагат парно. Обитателите и майсторите стават герои на необичайни ситуации. Във филма доминира смешното, но в него има и сатирични нотки. Топлината в човешкото общуване не само в бита – това според авторите е главното за филма.

Оператор е Цанко Данчев, художник-постановчик – Богоя Сапунджиев, композитор – Симеон Щерев. Във филма участват едни от най-популярните български актьори: Георги Черкелов, Татяна Лолова, Наум Шопов, Стефан Данаилов, Андрей Чапразов, Константин Коцев, Григор Вачков, Стоянка Мутафова, Тодор Колев, Георги Попов, Лъчезар Стоянов.

1979

Новият български филм „Мигове в кибритена кутийка“ е посветен на международната година на детето, пише БТА на 2 февруари. Сценаристката Олга Кръстева дебютира в киното, но има няколко книги за деца. По две от тях режисьорката Мариана Евстатиева поставя новия филм. Оператор е Емил Вагенцайн, художник – Ева Йорданова.

В ролите участват Деляна Симеонова, Владимир Василев, Виолета Донева, Стефан Данаилов, Досьо Досев, Люба Алексиева, Леда Тасева, Михаил Михайлов.

* * *

„От нищо нещо“ е новият български игрален филм, който от 9 юли се пуска по екраните на страната. Кинокомедията е създадена по сценарий на Николай Никифоров и е наситена с жизнерадостен и свеж хумор. Зад лекия, водевилен характер на сюжета се откриват значими общочовешки проблеми.

Режисьор на филма е Никола Рударов. В главните роли участват Анета Сотирова, Асен Ангелов, Стефан Данаилов, Димитър Панов, Аня Пенчева.

1980

„Кръвта остава“ е нов игрален филм за антифашистката съпротива с остро развиващ се сюжет, драматични моменти и схватки. Това дава основание на критиците да го определят като филм от приключенския жанр. На 25 февруари е неговата премиера.

„Кръвта остава“ е третият филм на режисьора Борислав Пунчев, чиито търсения досега бяха в сферата на съвременната тема. Новото кинопроизведение е по сценарий на Костадин Кюлюмов. Оператор е Георги Матеев.

В главните роли участват Стефан Данаилов, Мария Статулова, Руси Чанев, Радко Дишлиев, Павел Поппанов, Петър Чернев и др.

***

На 23 март на камерната си сцена Националният академичен театър „Иван Вазов“ представя най-новата си постановка за сезона – „Помагай ми, любов“ – спектакъл от ренесансови импресии. Сценарист е Владимир Свинтила, постановчик е заслужил артист Енчо Халачев, художественото оформление е на Младен Младенов, а музиката – на композитора Симеон Щерев.

В ролите участват заслужилите артисти Ванча Дойчева, Жоржета Чакъроба, Стефан Данаилов и артистите К. Цанев, Кр. Петрова, Е. Джамджиев, К. Недкова и Й. Сърчаджиев.

***

На 18 април е премиерата на „Трите смъртни греха“ – последния филм на режисьора Любомир Шарланджиев. Критиката го определя като притча за равностойността в човешкия живот. Ролите изпълняват Васил Попилуев, Георги Георгиев - Гец, Невена Коканова, завършила режисьорската работа над филма, Григор Вачков, Иринея Константинов, Сотир Майноловски и други.

***

На 21 ноември на сцената на Националният академичен театър „Иван Вазов“ е играна за първи път пиесата на Максим Горки „Чудаци“. В театъра са поставяни повече пиеси на Горки, но тази негова творба се представя за първи път.

Постановъчният екип е привлечен от актуалността на проблемите, от философските и литературните достойнства на пиесата. Спектакълът, режисиран от Димитрина Гюрова, е изграден на принципа на психологическия реализъм със стремеж да се разкрие цялата сложност на характерите от позициите на съвременника.

Ролите изпълняват Йосиф Сърчаджиев, народните артисти Рачко Ябанджиев, Таня Масалитинова, Георги Георгиев - Гец, заслужилите артисти Ванча Дойчева, Васил Стойчев, Николина Лекова, Стефан Данаилов и други.

***

На 20 октомври е премиерата на игралния филм „Уони“, създаден по мотиви от романа на Васил Попов „Низината“ от режисьора Владислав Икономов и сценариста Асен Георгиев. Оператор е Крум Крумов. Главните роли изпълняват Георги Георгиев - Гец, Кристина Янда, Стойчо Мазгалов, Невена Коканова.

1981

В Дома на киното в столицата на 12 февруари е премиерата на българския телевизионен филм „Язовецът“, създаден по едноименната творба на Емили-

ян Станев. Сценарист на филма е Кольо Дончев, режисьор – Павел Павлов. Ролите изпълняват Невена Коканова, Антон Горчев, Леда Тасева, Анани Явашев и Стефан Илиев.

***

На 31 април в Националният академичен театър „Иван Вазов“ се състои премиерата на пиесата „Иван Конгарев“ по романа на Емилиан Станев.

Постановчици са з.а. Крикор Азарян и Иван Добчев, а художник е Младен Младенов. Тримата са автори на драматизацията. В ролята на Иван Конгарев се представя заслужил артист Стефан Данаилов. Сред останалите участници са и други изтъкнати актьори на театъра – народните артисти Георги Георгиев - Гец, Асен Миланов, заслужилите артисти Сава Хашъмов, Ванча Дойчева, Стефан Димитров, Иван Тонев и други.

***

На 20 септември е премиерата на „Под игото“, посветена на 1300-годишнината на българската държава. Автор на новия драматичен сценарий и постановчик е народният артист проф. Филип Филипов. В постановката освен самия роман на Вазов са използвани „Записки по българските въстания“ на Захари Стоянов и Ботеви стихове.

В постановката участват три поколения актьори, между които народните артисти Георги Георгиев - Гец, Магда Колчакова, Маргарита Дупаринова, Рачко Ябанджиев, Любомир Кабакчиев, Виолета Бахчеванова, Пламен Чаров, Лили Попиванова, Георги Раданов, заслужилите артисти Кирил Кавадарков, Сава Хашъмов, Стефан Сърбов, Антон Карастоянов, Стефан Данаилов (Бойчо Огнянов), Венелин Пехливанов, Мария Стефанова, Христо Руков, Васил Стойчев, Иван Тонев, Стефан Димитров, Ганчо Ганчев, Петър Стойчев, Емил Стефанов.

***

Народният театър „Иван Вазов“ показва премиерата на „Зидари“ от Петко Тодоров на 6 декември. В юбилейната година това е второто произведение от българската класика, към което се обръща първият ни театър през този сезон.

„Привлече ме философското звучене на пиесата, в която тънкият познавач на душевността на българина Петко Тодоров с умение и дълбочина разкрива конфликтите и противоречията на епохата“, заявява режисьорът на спектакъла, заслужил артист Вили Цанков.

В главните роли също са ангажирани първите сили на колектива – народните артисти Георги Раданов, Рачко Ябанджиев, заслужилите артисти Стефан Данаилов, Кирил Кавадарков, Емил Стефанов, Венелин Пехливанов, Николай Николаев и други.

София, 21 януари 1967 г. Невена Коканова с Георги Георгиев във филма „С гръх на бадеми“

1982

Личността на Георги Димитров привлича в нашето кино големия режисьор Хуан Антонио Бардем. Испанският творец завършва филма си, посветен на 100-годишнината от рождението на Димитров, по сценария на Любен Станев. В „Предупреждението“ в главната роля участва Петър Гюров, партнират му Невена Коканова, Борис Луканов, Асен Ангелов и други. Снимки за филма са правени в Съветския съюз, ГДР, Унгария и Австрия, съобщава БТА на 9 януари.

Напредва работата по историческите продукции „Константин Философ“ и двусерийния филм за княз Борис Първи. И двете творби поставят много сложни задачи пред създателите си. Очакванията са, че в тях освен зрелищност и познание ще бъде достигната и дълбочината на характерите. В ролята на Константин се снима Руси Чанев. Сценарист на филма е Никола Русев, режисьор – Георги Стоянов. Сценарист на „Летопис на дълбокия мир“ и „Слово за буквите“ е Анжел Вагенцайн, режисьор – Борислав Шаралиев. В ролята на княз Борис е Стефан Данаилов.

***

На 2 октомври във Варна започва 17-ият фестивал на българския игрален филм. На 6 октомври един от представените филми е „Търновската царица“. „Присъствието на з.а. Стефан Данаилов и на Камелия Тодорова във филмовия разказ на сценарист-режисьора Янко Янков внася очарование в пресъздаването на живота в Търново в годините на началото на века“, се казва в новината от деня.

***

От 6 декември се прожектира игралният филм „24 часа гръжд“. Режисьор на филма е Владислав Икономов, който заедно с Никола Тихолов е автор на сценария. Той е създаден по разказа на Йордан Йовков „Частният учител“. Оператор е Крум Крумов.

Както казва режисьорът, филмът не е буквално пренасян на Йовковата литература на екрана, а вариация на тема Йовков, която позволява да се съхрани атмосферата на големия писател.

Във филма участват Ева Шукулска, Стефан Мавродиев, Стефан Данаилов, Кирил Варийски, Вельо Горанов и други.

***

Дни преди 100-годишнината от раждането на Георги Димитров Народният театър „Иван Вазов“ и

София, 13 декември 1989 г.
 Стефан Данаилов се изказва на митинг
 на БКП в подкрепа на преустройството

Народният дворец на културата представят съвместната си продукция „Пожарът“ от Иван Радоев. Новият спектакъл се играе в голямата зала на двореца. Той е композиция по познатите пиеси на автора „Пожарът“ и „Червено и кафяво“.

В ролите са ангажирани първите сили на националния ни театър и артисти от други състави. Народният артист Любомир Кабакчиев пресъздава образа на Георги Димитров. Участват още народните артисти Славка Славова, Андрей Чапразов, Коста Цонев, Георги Черкелов, Георги Раданов, Рачко Ябанджиев, Асен Миланов, заслужилите артисти Наум Шопов, Илия Добрев, Сава Хашъмов, Стефан Данаилов, Борис Луканов, Виолета Минкова, артистката Красимира Петрова, Йосиф Сърчаджиев и други.

1983

В Народния дворец на културата „Людмила Живкова“ на 23 май е премиерата на игралния филм „Константин Философ“. Създателите на филма – Никола Русев, който е известен с произведенията си с теми от историята, и Георги Стоянов, който с всеки нов филм заглъбочава интереса си към чо-

вешката личност, ни показват Константин в малко познатия за нас период от живота му – младостта, тогава когато се оформя характерът. Така избраното време вече ни отдалечава от стереотипа на възприемане на личността на един от създателите на нашата писменост.

Художници на филма, чието действие се развива в девети век, са Ангел Ахрянов, Боянка Ахрянова, Георги Гуцев, Ани Дъскова. Те имат немалка заслуга за постигане атмосферата на далечното време. Пред камерата на Христо Тотев са заставали повече от 100 актьори: Наум Шопов, Рашко Младенов, Николай Бинев, Велко Кънев, Ицхак Финци, Любомир Кабакчиев, Петър Слабаков, Марин Янев, Невена Коканова, Добринка Станкова, Мария Каварджикова, Ели Скорчева, Силвия Рангелова...

***

По случай 24 май – Деня на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат, Държавният съвет удостоява със звания и награждава с ордени дейци на науката, изкуството и културата, на просветата и техниката.

Званието „Народен артист“ получава и заслужилният артист Стефан Ламбов Данаилов – актьор в Народен театър „Иван Вазов“

***

„Нощем с белите коне“ се качва на сцената на Народния театър на 27 декември. „Павел Вежинов не може да присъства на премиерата на първата сценична интерпретация на негово белетристично произведение. Вълнението на многобройната публика в Народния театър „Иван Вазов“ говори, че творческото му дело ще живее“, пише БТА.

Асен Шопов драматизира и поставя романа „Нощем с белите коне“. По това произведение снима филм и Зако Хеския. Така романът, който е ценен и от българските, и от чуждестранни читатели, ще живее и на сцената, и на екрана.

В постановката на Народния театър са ангажирани едни от най-изявените му актьори. Главните роли изпълняват Георги Черкелов и Стефан Данаилов. Участват Андрей Чапразов, Славка Славова, Виолета Бахчеванова, Рачко Ябанджиев, Мария Стефанова, Георги Раданов, Асен Миланов, Стефан Великов...

1984

Готов е още един филм от поредицата кинотворби, посветени на 40-годишнината на органите на МВР – „Опасен чар“, се казва в новина на БТА от 14 юни. Филмът по сценарий на Свобода Бъчварова, режисьор – Иван Андонов, разкрива образа на един нашенски Остап Бендер, изобретателен мошеник с спасен чар, „разколебан“ понякога от добри чувства. Ролята пресъздава Тодор Колев. Във филма участват Невена Коканова, Цветана Манева, Татяна Лолова, Георги Русев, Любен Чаталов, Петър Слабаков, Стефан Мавродиев.

***

На 23 ноември във Варна завършва 18-ият фестивал на българския игрален филм. Голямата награда „Златна роза“ е присъдена на филма „Борис Първи“ (сценарист – Анжел Вагенщайн, режисьор – Борислав Шаралиев, оператор – Венец Димитров, художник – Мария Иванова, изпълнител на централната роля – Стефан Данаилов). Това епично произведение се състои от два филма – „Покръстването“ и „Слово за буквите“.

„Отговорната ни и трудна задача беше да разкажем за изключителната личност на Борис Първи, превърнал България в извор на книжовна светлина, в люлка на Кирило-Методиевото дело, на славяно-българската писменост и култура, епоха, когато в грях и величие бе зачената нацията“, заявява веднага след обявяването на наградите сценаристът Анжел Вагенщайн, а режисьор-постановчикът Борислав Шаралиев казва: „Идеята на авторите на филма е

да припомним величието на епохата и на този български владетел, да внушат, че борбата за мир и разцвет на културата е нещо, съществувало от памтивека и носело винаги само добро на човека.“

1991

„Дълго „следзвездно“ мълчание“ публикува в своя 21-ви брой за 1991 година списание „Паралели“. В разговора актрисата Невена Коканова обявява, че „Къщата с двете лъвчета“ е последната творба в нейната филмова кариера. Но се надява на договор със Сатиричния театър.

„Все още е хубава. По лицето ѝ няма никакъв грим. Не се е погрижила да прикрие появилите се бели коси. Очите излъчват мекота и благородство. Движенията ѝ са красиви и изискани дори когато пригърбва тапицирания стол, който ни е нужен за маса. Поставяме върху него пластмасовите чаши с кафе и пепелник, разполагаме се на едно от канапетата във фоайето на Сатиричния театър и всичко е готово за разговора ми с най-добрата българска филмова актриса на всички времена. Онази, която от екрана изцяло покри представите ни за най-сложните женски образи в българската литература – Ирина и Елисавета – и предизвика несдържания възторг на чуждестранната критика“, пише Георги Котаров на страниците на „Паралели“. Той допълва, че на върха на славата ѝ обаче се случва най-невероятното (и всъщност съвсем естествено за онези времена) – вместо нови ангажименти, успехи и слава някоу се постараха, и не без успех, да детронират актрисата, направила бляскава кариера.

„Много бих се гордяла със себе си, ако можех да постъпя по такъв мъжествен начин, както това направи Грета Гарбо. Но без да гадая за причините на отгърпването ѝ от киното, искам да кажа, че самата аз не съм такъв характер, а и погледите ни към професията не си схождат. Докато имам ум в главата и се чувствам здрава, смисълът на моя живот ще бъде театърът. Киното е друг свят, в който би могъл да съществува или не, там действат други принципи и закони на ползването на един творец. За мен театърът е всичко и той осмисля живота ми“, казва в интервюто Невена Коканова.

„Трябва да призная, че ме спохождаха мисли, които провокираха у мен подобно желание — да изоставя киното по достоен начин, но не можах да го направя категорично, рязко, начаса, даже след като си бях определила участие във филм, който трябваше да ми бъде последен, миналото лято се снимах в друг. Привлече ме сценарият, любопитен ми беше режисьорът и си позволах да участвам вероятно в последния

филм в моя живот. Кинотворбата не е излязла още на екраните. Работното ѝ заглавие е „Къщата с гветелъвчета“ на Киран Коларов“, допълва още тя.

Актрисата разказва, че по време на дългото си отсъствие от столичната театрална сцена, макар и да се води все още част от трупата на Сатиричния театър, е била в Ямболския театър. „Ангажирах се с един гастрол – трагедията на Юджин О'Нийл „Любов под брястовете“. Пет години участвах само в тази пиеса“, казва Коканова.

„Много искам да кажа на моите почитатели защо останах толкова време в Сатиричния театър. На времето, когато Боян Дановски ме покани на тази сцена, не стори това напразно и аз разбрах колко мъдър е бил. Той познаваше моя подчертано драматичен стил и като добър педагог си позволи да разчупи таланта ми и да извлече от него някои и други неща от моето амплуа. Тук аз се доизграждах в една атмосфера на дълбок професионализъм, защото нашата генерация помни какъв беше тогава Сатирич-

ният театър. Успях да усетя тънкостите и стилистиката, с които трябва да боравя на тази сцена. А това беше в плюс за мен. Сега съм убедена, че във всяка роля мога да вложа привкуса на шарения свят, защото той не е само трагедия, нито пък само комедия“, споделя актрисата.

* * *

Премиерата на „Искам Америка“ на режисьора и сценариста Киран Коларов се състои на 12 декември в НДК. Главните роли в него изпълняват Стефан Данаилов, Невена Коканова, Антон Рагичев и Стефан Мавродиев. Оператор е Виктор Чичов.

Режисьорът Киран Коларов не се страхува от обвинения в конюнктурност, тъй като сценарият е бил готов в началото на 1989 година. След „Кладенецът“ на Дочо Боджаков и „Мълчанието“ на Красимир Крумов, подчертано експресивни, „Искам Америка“ въздейства като акварел. Тоновите в него са по-меки. Съпоставката между трите филма е неизбежна, тъй като имат обща тема – духовното или

физическото унищожаване на хората от съществуващата дотук социална система.

В творбата на Киран Коларов обществото на парадоксите прави от една детска мечта донос. Лолката, превърната от детското въображение в стълба за бягство в Америка, може да бъде метафора за механизма, по който злоещата система изкривява всичко. Страшното е, че цената на тези деформации е непоносимо висока – множество разрушени човешки съдби.

1992

На 24 май в Театъра на българската армия се състои церемония на връчване на наградите за театрално изкуство „Аскеер“. Те са учредени миналата година от едноименната академия (трупата на театъра). Десет столични театрали, определени с тайно гласуване от „академиците“, получават българския аналог на наградите „Оскар“ и „Сезар“ – статуетка на рицаря Аскеер, изработена от проф. Георги Чапкънов.

През тази година Стефан Данаилов получава „Аскеер“ за поддържаща мъжка роля в представлението „Лоренцачо“ в Народния театър.

1993

На 3 април е представена петата премиера за сезона в Театър 199 – „Смъртта и момчето“ от Ариел Дорфман. Това е и дебют на българска сцена на 51-годишния автор, роден в Аржентина, живял в Чили и емигрирал в САЩ след преврата на Пиночет.

Постановката в Театър 199 събира за първи път актьорското трио Стефан Данаилов, Антоний Геннов и Цветана Манева, чиято е идеята за спектакъла. За режисьора Христо Христов това е чудесна възможност да реализира естетическото си предпочитание към психологическия реализъм. Той разчита на нравствените и социалните възгледи на зрителите и иска, без да се политизира грубо, спектакълът да бъде провокация към хората, които днес решават съдбата на България.

* * *

Звездата на българското кино и театър Невена Коканова първа откликва на отправения от група великотърновски интелектуалци призив за спасяването на историческия храм „Св. 40 мъченици“, пише БТА на 3 октомври. В края на месеца тя ще гостува на сцената на драматично-музикалния театър „Константин Кисимов“ в старопрестолния град със спектакъла „Тринадесетте последни дни на цар Борис Трети“. След представлението именитата ак-

триса ще бъде домакиня на коктейл във фойетата на театъра. Събраните средства от спектакъла и коктейла ще бъдат използвани за възстановяването на застрашената от гибел историческа църква.

1997

На 29 август с присъждане на награда започва петото издание на международния кинофестивал „Любовта е лудост“. За цялостно си творчество грандамата на българското кино Невена Коканова, председателка на журито, получава от организаторите на феста статуетка, изработена от Спартак Дерменджиев. Евгени Михайлов, директор на Киноцентъра, връчва на актрисата картина на Стоимен Стоилов.

Фестивалът „Любовта е лудост“ във Варна завършва на 4 септември. В рамките на неговото провеждане е отбелязана четиридесетгодишната успешна творческа кариера на актрисата Невена Коканова в българското кино.

Показани са дебютният филм на актрисата – „Година за любов“ от 1957 година, с режисьор Янко Янков по сценарий на поета Веселин Ханчев, и филмът „Отклонение“ – по романа на Блага Димитрова, в който според кинокритика Александър Грозев Коканова прави една от най-добрите си роли.

Артистичната кариера на Невена Коканова едва не била обречена на провал, когато навремето е скъсана на приемните изпити във Висшия институт за театрално и филмово изкуство. Тогава режисьорът Янаки Стоянов я кани в провинциалния Ямболски театър за ролята на Шекспировата Жулиета. Коканова изиграва десетки роли от класическия и съвременния репертоар на сцената на Сатиричния театър и Театър 199. Изгала е и в Габровския и Русенския театър.

Невена Коканова има над 50 кинороли. Качествата ѝ на драматична актриса блясват в образа на Ирина от романа „Плюмън“ на режисьора Никола Корабов. Другата ѝ голяма роля е на Лиза от „Крадецът на праскови“ по повестта на Емилиян Станев. Самата актриса особено цени участието си в „Спомен за близката“ на починалия ѝ съпруг – режисьора Любомир Шарланджиев. Филмът излиза на екран в средата на 70-те години, но е свален по идейни съображения.

„Отклонение“, „Момчето си отива“, „Обич“, „Танго“ са сред останалите паметни филми в кариерата на Невена Коканова. В свое интервю тя споделя: „От най-ранна младост съм била отрупвана с добри професионални ангажименти. Имаха много роли и като че ли няха време да мечтая за някоя и да си я

София, 16 юли 1973 г.
Актрисата Невена Коканова
в сцена от филма
„Най-добрият човек,
когото познавам“

поставям като цел, за да си изработя чувството за амбиция. Аз съм отговорен човек, но не и амбициозен. Съдбата не ме е карала да се боря.“

***

Новата си премиера – „Човекът, който прави гъжг“ от Натаниел Ричард Неш, постановка на Леон Даниел, представя Народният театър „Иван Вазов“ на 30 януари.

С романтичната си комедия, писана през 50-те години, американският драматург се е опитвал да вдъхне оптимизъм на хората след Втората световна война, да ги накара да повярват в простото чудо, че след зимата идва пролет и няма нощ, която да не завършива с утро, обяснява режисьорът. Според него затова пиесата е необходима и днес, след Третата – уж безкръвна световна война, в нелепия кошмар на нашето цивилизовано съществуване.

В ролята на Мошеника-магьосник, който „прави гъжг“, в Народния театър дебютира актьорът Валентин Ганев, който от този сезон е в трупата. Партнират му Стефан Данаилов, Христо Чешмеджиев, Петър Попйорданов, Радена Вълканова, Йосиф Шамли и Антон Радичев.

***

Ярките актьорски постижения ще определят и качеството на театралния фестивал „Варненско лято“ 97, казва на пресконференция на 22 май Цветана Манева, артистичен директор на форума. Фестивалът ще бъде открит на 1 юни и в продължение на десет дни ще се представят най-добрите спектакли от театралния сезон. Като почетни гости на „Варненско лято“ са поканени едни от най-изтъкнатите български артисти – Наум Шопов, Николай Бинев, Татяна Лолова, Коста Цонев, Ицхак Финци, Стоянка Мутафова, Невена Коканова, Гинка Станчева.

***

Първи международен театрален фестивал под наслов „Театър на кръстопът“ се организира в Пловдив от 4 до 12 октомври, съобщава на пресконференция в началото на месеца заместник-министърът на културата Николай Поляков. 11 спектакъла, между тях и премиери, ще бъдат представени от български и чуждестранни трупи.

„Фестивалът е с амбицията да се утвърди като традиционен“, казва актьорът Стефан Данаилов – президент на фондация „Авансцена“, един от организаторите на фестивала.

***

След близо тричасови дебати на 9 декември парламентът избира Александър Томов, Иво Драганов, Йосиф Сърчаджиев и Стефан Данаилов за членове

на Националния съвет по радио и телевизия (НСРТ). Според приетите наскоро промени в медийния закон НСРТ се състои от седем членове, трима от които се назначават от президента, а останалите се избират от Народното събрание.

1998

Филмът на Киран Коларов „Испанска муха“ ще има премиера на 19 януари в зала 1 на НДК. Лентата тръгва по екраните на 30 януари, пише БТА в началото на месеца.

Поредица от зрелищни кадри, неочаквани обрати и екшънсцени проследява драматичната любов на сержанта Киро (Камен Воденичаров) и госпожица Бони (Фани Киранова). Двамата са замесени в преследването между банда трафиканти на наркотика „Испанска муха“ и полицията.

Тодор Колев, Аня Пенчева, Антон Радичев, Стефан Данаилов, Велко Кънев, Петър Попйорданов, Тончо Токмакчиев са сред звездите във филма.

***

Рени Врангова, Валентин Ганев, Мариус Донкин, Жоржета Чакърова, Йорданка Кузманова, Стефан Данаилов са сред участниците в новата постановка на Леон Даниел в Народния театър „Иван Вазов“ – „Пигмалион“ от Бърнард Шоу, чиято премиера е на 7 март.

Леон Даниел открива още в прогимназията древногръцкия мит за скулптора, който се влюбил в изваяната от него жена и помолил Афродита да ѝ вдъхне живот.

„Все пак първичното съдържание на чувството за „Пигмалион“ за мен си остана написаното от Бърнард Шоу“, признава Даниел. „Някои драматични писатели, между които и Бърнард Шоу, смятат театъра за полезна забава. Дано тя се окаже достатъчно полезна за нашето огрубяло време и достатъчно забавна за усложнената гама от вкусове между структурализма и „Радка пиратка“, надява се режисьорът.

***

Театрални дни на смеха организира от 1 до 15 април за първи път Сатиричният театър, научава БТА през март от директора на театъра Рашко Младенов.

Фестивалът ще завърши с премиера на постановката „Преди последния спектакъл“, написана от Любомир Пеевски специално за пенсионирани звезди на Сатирата, между които са Георги Калоянчев, Стоянка Мутафова, Невена Коканова, Никола Анастасов, Димитър Манчев, Мариана Аламанчева. Режисьор е Илия Добрев.

София, 2 април 1997 г. Стефан Данаилов във Военния театър на връчването на традиционните награди „Максим“

***

На 2 април БТА съобщава, че започват снимките на нов български филм с работното заглавие „След края на света“. Той е съвместна продукция с Германия и Гърция.

Филмът разказва историята на малко пловдивско кварталче и неговото крушение, казва сценаристът Анжел Вагенщайн. В главните роли участват Татяна Лолова и Стефан Данаилов.

***

На 24 май за трета поредна година галерия „Макта“ връчва наградата „Златно перо“ на 24 изтъкнати дейци на изкуството и културата пред Народния театър. Сред тях са Марин Големинов, Гена Димитрова, Лозан Лозанов, Андрей Даниел, Невена Коканова, Светлин Русев, Симеон Щерев, Филип Зидаров, Иван Газдов и други.

***

На 8 юни е учреден е Комитет „България 2000“. Александрина Милчева, Стефка Костадинова, Солмон Паси, Невена Коканова, Георги Чапкънов, Стефан Данаилов, Христо Стоичков – близо 50 интелектуалци, артисти и спортисти, са сред инициаторите на комитета. За негов председател е поканен кметът на столицата Стефан Софийски.

През септември се очаква „България 2000“ да представи програма, с която има намерение да отбележи

посрещането новото хилядолетие, както правят и другите държави.

***

Невена Коканова и Апостол Карамитев са играли най-много любовни роли в българското кино, показва репортерско проучване на БТА по повод Международния фестивал „Любовта е лудост“ във Варна от 28 август до 3 септември.

Първата дама на родното кино ще остане в неговата история с класическите филми „Крадецът на праскови“ и „Плютюн“, където ѝ партнират Раде Маркович и Йордан Матев, смятат познавачите. Невена Коканова е звездата и в няколко психологически драми, между които „Година за любов“ със съпруга ѝ Любомир Шарланджиев, „Отклонение“ с Иван Андонов, „С гъх на бадеми“ с Георги Георгиев – Гец и „Момчето си отива“ с Филип Трифонов. А комедийните ѝ любовни роли са в „Мъже в командировка“ и „Бъди щастлива, Ани“, където сантименталният сюжет с Коста Цонев се преплита с темата за българско-съветската дружба.

***

Две нови представления ще има на камерната сцена на Народния театър „Иван Вазов“ през този сезон, пише в новина на БТА от 25 септември. Сред тях е „Енигматични вариации“ от Ерик-Еманюел Шмит под режисурата на Христо Христов. В нея

Варна, 3 септември 1967 г. Актрисата Невена Коканова

ще играят Мариус Донкин и Стефан Данаилов. Писателката е имала голям успех в Париж миналия сезон с участието на Ален Делон. А Пламен Марков ще постави „Бившата мис на малкия град“ от младия ирландски драматург Мартин Макдона.

1999

„Целувките на Невена Коканова в българското кино“ е озаглавен откъсът от филма на Рангел Вълчанов „Юбилей 25“, който е показан на 25 януари в Дома на киното. С прожекцията и шеговити поздравления от колеги и приятели е отбелязан юбилеят на забележителната актриса.

Театърът посвещава на юбилея ѝ две представления на пиесата „Важното е да си желана“ от Илинда Маркова – на 23 и 30 януари. Гинка Станчева и Емилия Радева партнират на Невена Коканова в постановката на Николай Поляков.

***

Мария Статулова гледа на карти на Невена Коканова в един от първите епизоди, с които на 25 януари започват снимките на 6-сериен телевизионен филм „Дунав мост“. Проектът е на режисьора Иван Андонов и сценариста Георги Мишев. Те се занимават с проблемите на младите хора и най-вече с въпроса как те да продължат да живеят в България. По техните думи метафората в заглавието е за трудния диалог между хората.

***

На 8 март президентът Петър Стоянов награждава с орден „Стара планина“ – първа степен, за заслуги към България в областта на киното, грандамата на българското кино Невена Коканова и режисьора Рангел Вълчанов.

„Няма критик, който да не оцени високо филмите, които създадохте и в които изпълнявахте толкова силни и величествени роли“, казва Петър Стоянов към двамата по време на поздравлението.

„С този орден чувствам, че цяла България ми ръкопляска, за което аз дълбоко се покланям“, заявява Невена Коканова. „Искам да разпръсна тази награда и на хора, които в нашите среди са толкова много и също я заслужават“, допълва актрисата.

„Около осми март съм получавала разни подаръци, може би днес ще запазя спомена за този празник като върховен и ден за българската жена“, отговаря тя на въпрос на журналисти.

***

Целта на сдружението „Актьор за актьора“ е да подпомага морално и финансово нуждаещите се артисти в цялата страна, заявява на 9 март говорителят на дружеството Андрей Баташов. „В момента в България актьорите са по-малко от 2000, от тях максимум 500 са на сцена, а останалите 1500 са в бедствено положение“, казва той.

В Управителния съвет на дружеството са Ангел Георгиев, Андрей Баташов, Вели Чаушев, Аня Пенчева, Невена Коканова, Емил Стефанов, Искра Радева, Румен Скорчев и други. Аня Пенчева и Вълкан Стойновски са съпредседатели на дружеството.

***

Новата пиеса на Станислав Стратиев „Празни стаи“ ще представи премиерно на 1 април театър „София“, пише БТА в края на месец март. Постановката е на Здравко Митков по настояване на автора, който е написал пиесата във Виена специално за общинската трупа.

Атмосферата в творбата е мрачна, кафкианска, но има и хумор, породен от парадоксите и нелепостите в битието ни, смята режисьорът.

Главният герой е обобщен образ на поколението на 50 - 60-годишните с техните разочарования и изгубени илюзии. В него има и автобиографични моменти по признание на автора.

Стефан Данаилов изпълнява ролята. Партнират му Александра Харитопова, Виктор Калев и Петър Русев.

2000

На 28 февруари Невена Коканова и Коста Цонев

получават наградите на Съюза на българските филмови дейци за цялостен принос към българското киноизкуство на тържество в Дома на киното. След церемонията по награждаването е показан филмът на Иван Ничев „След края на света“.

***

Народният театър „Иван Вазов“ да работи 24 часа в денонощието като културен център с книжарници, галерия, кафенета, замисля новото ръководство на трупата – артистичният директор Александър Морфов и административният Павел Васев. Те представят идеите си на пресконференция на 2 март. Камерни и джазконцерти, литературни четения, представяне на нови литературни издания са също в техните планове.

Теги Москов, Стефан Данаилов и Камелия Николова са в Съвета на театъра. Настоятелството от бизнесмени и интелектуалци ще бъде определено до седмица-две. Стефан Данаилов предлага в настоятелството да се покани медия, която да има ангажимент да отделя повече време и място за работата и проблемите на Народния театър.

Главният драматург Константин Илиев, Майя

Праматарова и Елин Рахнев са в Литературното бюро на театъра.

***

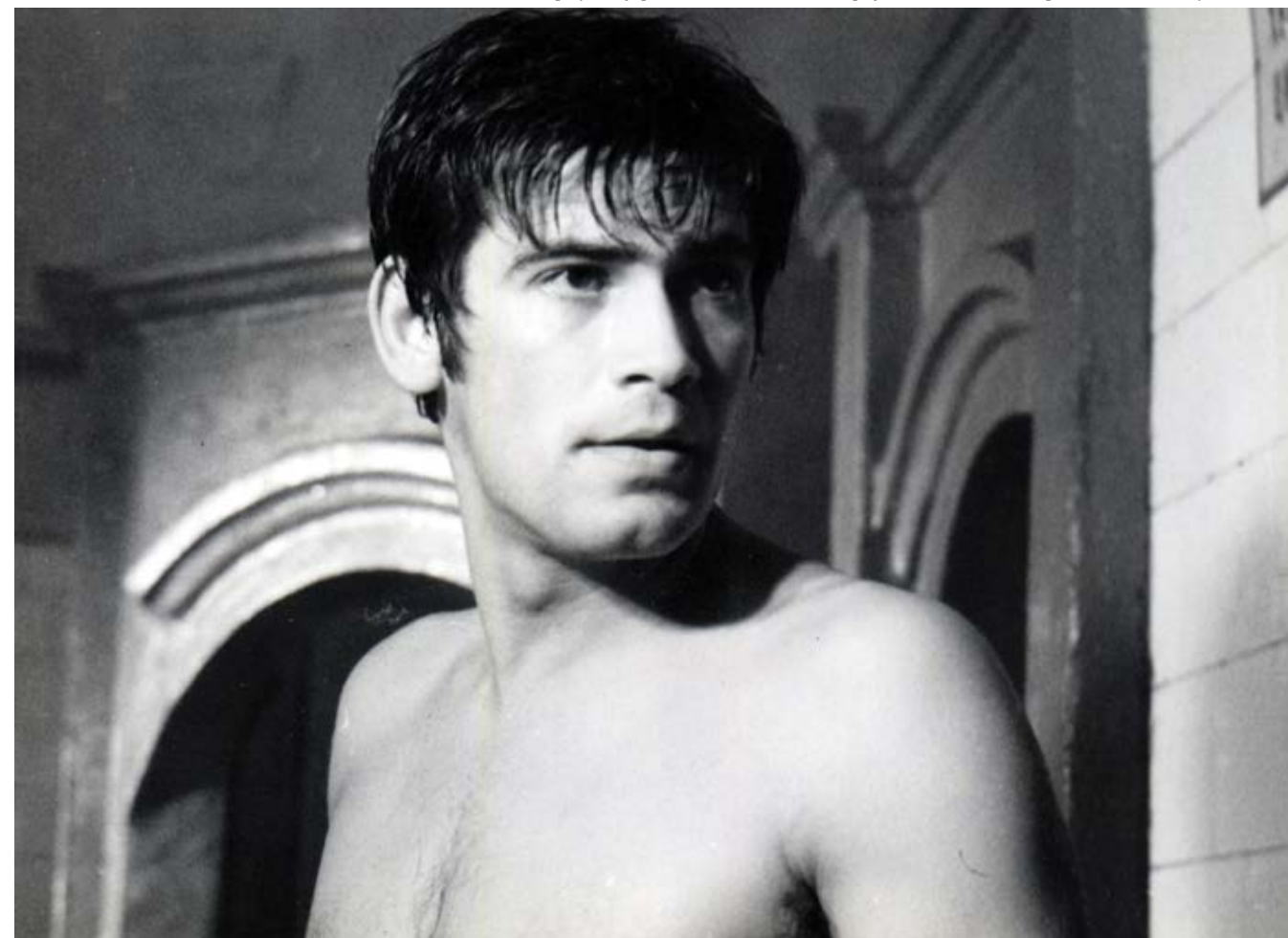
На 3 юни в 13.50 часа в правителствена болница почина актрисата Невена Коканова, съобщават на БТА от болницата. Тя е страдала от нелечимо хронично заболяване.

Президентът Петър Стоянов е изпратил съболезнователна телеграма, съобщават от прессекретариата на държавния глава. „Отиде си една от най-големите актриси на България“, се казва в телеграмата на президента. „Образите, които тя създаде в киното и театъра, ще останат завинаги в културната памет на народа ни. Нещо повече – Невена Коканова ще остане в сърцата ни не само със своя голям талант, но и с достолепното си човешко присъствие – завинаги! Поклон пред светлата ѝ памет“, завършва телеграмата на държавния глава.

***

На 5 юни Невена Коканова е изпратена с продължителни аплодисменти като след спектакъл след опелото на актрисата в църквата „Свети Седмочисленици“.

Стефан Данаилов в епизода „Двете китари“ от сериала „На всеки километър“ от 1969 г. Фотограф: Тодор Костов. Снимката е предоставена от Българска национална филмотека

Около 3000 души се покланят пред паметта на голямата дама на българското кино и театър в Сатиричния театър. Сред тях са президентът Петър Стоянов, директорът на „Бояна филм“ Евгений Михайлов, актьорите Стоянка Мутафова, Гинка Станчева, Никола Анастасов, Рашко Младенов, Ангел Георгиев – Ачо, Цветана Манева.

По време на поклонението, което продължава с около 45 минути повече от предвиденото, на видео се прожектират без звук филми с участието на Невена Коканова.

***

На 15 юни Общинският съвет в Дупница решава драматичният театър в града да носи името на Невена Коканова. На нея ще бъде преименувана и улица „Момина сълза“ – това е улицата, на която се е родила на 12 декември 1938 година.

На заседанието на Общинския съвет е обсъждано и организиране на есенни театрални празници, които също да носят името на голямата прима на българското кино.

***

Награда на името на Невена Коканова за млада актриса ще бъде връчена на Фестивала на българското кино „Златна роза“ от 14 до 19 октомври във Варна, съобщава БТА по-рано през месеца.

Новото отличие в памет на голямата артистка е парична премия и пластика по някоя от рисунките на Невена Коканова, която ще бъде изработена по-късно.

Инициативата за наградата е на Министерството на културата и „Бояна филм“ ЕАД, съорганизатори на феста с Националния филмов център, Българската национална филмотека, Съюза на българските филмови дейци, Фестивалния и конгресен център във Варна, „София филм“ и Филмаутор.

***

На 19 декември се състои паметна вечер за Невена Коканова в Общински театър „Възраждане“, когато е открита стъклена витрина с последния театрален костюм на актрисата – от ролята ѝ на Ася във „Важното е да си желана“ от Илинга Маркова. Във вечерта участват другите две актриси от представлението Емилия Радева и Гинка Станчева.

Витрината с костюма на Невена Коканова ще бъде подарена на бъдещия музей на българския театър, за създаването на който директорът на Общински театър „Възраждане“ Георги Георгиев настоява в предоставено на БТА писмо до министъра на културата, столичния кмет и председателя на парламентарната Комисия по културата и медиите.

2001

Невена Коканова е мечтала да изиграе лебедовата си роля като жена на Кирил Христов, казва през февруари пред репортер на БТА внучката на поета Невена Христова.

Невена Коканова, която е била близка с внучката на Кирил Христов, често е казвала, че иска да изиграе ролята на четирите жени, които са оказали най-силно въздействие върху живота му – съпругата му Невена Палашева от Кюстендил, сестра ѝ – Елена, гъщеря им Ана, Весела Панайотова (поетеса от началото на миналия век) и Филипина от Нова Загора.

***

Съюзът на Тракийските дружества в България издига официално кандидатурата на актьора Стефан Данаилов за народен представител в 39-ото Народно събрание, се посочва в съобщение на съюза до БТА

София 27 ноември 1999 г. Актьорите Стефан Данаилов и Мариус Донкин на премиерата на постановката „Енигматични вариации“ в Народния театър „Иван Вазов“

от 12 март.

Решението е взето на заседание на Върховния изпълнителен комитет на 10 март. Мотивът е, че Данаилов има всички необходими качества да отстоява и защитава българската култура и интересите на тракийците.

***

Жак Дорфман и Патрик Сандрен, режисьорът и продуцентът на „Версенжеторикс“, отново са в София за българската премиера на филма, пише БТА на 15 март. С „Версенжеторикс“, признат за най-мащабната френска кинопродукция на 2001 година, се открива „Музик филм фест 2001“ в зала 1 на НДК.

Сандрен благодари за работата на българския екип – на главния оператор на филма Стефан Иванов (за първи път мащабна европейска суперпродукция се снима от български оператор), както и на 40-те актьори, сред които са Стефан Данаилов, Руси Чанев, Пламена Гетова, Мария Каварджикова, Цветана Манева, Йосиф Сърчаджиев, Борис Луканов, Васил Михайлов, Валентин Ганев. По думите на режисьора Жак Дорфман „скромните роли на българските актьори са били оценени по достойнство“.

***

Коалиция „За България“, коалиция „Национално обединение за цар Симеон Втори“ и Българската работническа социалистическа партия са регистрирани вече във всички столични изборителни комисии, според информация от членове на комисии от 16 май.

Стефан Данаилов, Румен Овчаров, Георги Първанов и Младен Червеняков са водачи на листите на Коалиция „За България“. Стефан Данаилов е водач на листа в 24-та районна изборителна комисия в район Оборище, където общо в червената листа има 19 кандидати.

***

Двадесет и четири „Златни пера“ са връчени от радио „Класик ФМ“ и галерия „Макта“ за шести пореден път на 24 май пред Народния театър „Иван Вазов“. Традиционно наградата се присъжда на артисти, музиканти, художници, журналисти, архитекти, писатели, педагози и драматурзи за приноса им към българската култура и изкуство. Тази година сред отличените е и Стефан Данаилов.

***

Стефан Данаилов ще съчетава работата си в парламента през есента с нова роля в пореден филм за мафията, който ще снима в България режисьорът Луиджи Перели по поръчка на италианската телевизия RAI-1. Това съобщава на 8 юли актьорът, депутат от коалиция „За България“, пред журналисти във Велико Търново.

Пенсиониран шеф на карабинерите ще бъде новото филмово превъплъщение на Стефан Данаилов, но по думите му това ще бъде неговата първа роля на положителен герой в българо-италианска продукция след поредицата от образи на мафиоти в сериалите „Октопод“, „Рекет“ и други.

Не се изживявам като политик и затова не разчитам на депутатската заплата, за да осигурявам издръжката на своето семейство. Приех това предизвикателство, защото преди съм помогнал на мнозина да получат депутатско място и след като те не свършиха нищо досега, реших да си свърша работата сам, заявява популярният артист.

Според него съществува възможност парламентът да приеме пакет от закони, осигуряващи преференции за културните институции, в това число за спонсорството на филмови, театрални и музикални проекти, както и за намаляване на ДДС за печатните издания.

***

Като депутат в 39-ото Народно събрание от „Коалиция за България“ Стефан Данаилов поема поста на председател на парламентарната Комисия по култура.

***

На 6 август президентът Петър Стоянов присъства на откриването на музейна експозиция в зала Централна на Киноцентъра, с което се поставя началото на бъдещ Музей на киното. В него специален кът е отреден на актрисата Невена Коканова и на режисьора Вълко Радев.

***

На 15 октомври в Белоградчик започват външните снимки на нова българо-руска продукция. Засега работното заглавие е „Розите цъфтят при всички режими“. Режисьор ще бъде Васил Мирчев. Сред актьорите са познатите имена Михаил Улянов, литовецът Юозас Будрайтис, българинът Стефан Данаилов. Това научава БТА в началото на септември от Агрей Разумовски, който гостува на Десетия международен кинофестивал „Любовта е лудост“ в качеството си на копродуцент на филма „Луса Алиса“ (Франция, Русия, 2001 г.).

***

Стефан Данаилов и Мариус Донкин играят за 50-и път „Енигматични вариации“ от Ерик-Еманоел Шмит, постановка на Христо Христов, на 18 октомври в Камерната зала на Народния театър „Иван Вазов“. Изпълнението на двамата актьори превръща в театрален шедевър френската пиеса, която сама по себе си носи специфична магия, е мнението на критиката.

Вечната мистерия на любовта измъчва двамата

мъже . Единият е писател нобелист, изолирал се от хората на самотен остров. Другият се представя за журналист, дошъл при него за интервю. Между тях е спотаена странна тайна, фатално обвързала живота им завинаги, отбелязва режисьорът. За него пиесата е енигма, в която всяка разрешена загадка ражда нова в едно последователно и системно сваляне на маските. И в тази игра има хумор и тъга, ирония и истински драматизъм.

***

Ямболският драматичен театър ще носи името на актрисата Невена Коканова. Указ за това е подписал президентът Петър Стоянов, съобщава за БТА на 23 октомври прессекретариатът на гържавния глава.

2002

Стефан Данаилов играе емигрант в Америка, завърнал се след дълго време в България, в българско-руския филм „Там край реката“. Михаил Улянов е белогвардеец, заселил се у нас преди десетилетия.

Филмът е по-скоро притча за това, че не можеш да влезеш два пъти в една и съща вода, т.е. че всичко и всички се променяме, казва на 24 април пред репортер на БТА режисьорът Георги Стоянов. Той е написал режисьорския си сценарий по литературния сценарий на Валентин Качев „А розите цъфтят при всички режими“.

Действието се развива в Белградчик, където започват снимките на филма на 8 май и ще продължат около месец и половина. Ще има кадри и от Видин.

***

Стефан Данаилов, Джоко Росич, Анжел Вагенщайн, Зако Хеския, Ванча Дойчева, Гриша Островски са сред именитите театрални и кинодейци, които получават наградата за принос в развитието и популяризирането на българската култура.

Отличията – плакети и грамоти, са връчени на 60 творци от различните изкуства от министъра на културата Божидар Абрашев на 22 май в зала „Средец“. Церемонията е по случай 24 май – Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост.

***

На 22 юни президентът Георги Първанов, под патронажа на който тази година се провежда международният фестивал „Перперикон 2002“, посещава сензационната археологическа находка – Тракийския царски дворец край село Чифлик. В каменната тронна зала на древните владетели той връчва наградите „Златен перперикон“ за принос в развитието на българското и европейското изкуство на световно-

Варна, 19 септември 1967 г.
Заслужилата артистка Невена Коканова

известната певица Йългъз Ибрахимова и актьора Стефан Данаилов. Самият той получава от организаторите на проявата сребърен приз.

***

Александър Морфов е илюзионист в новия филм на режисьора Иван Ничев „Пътуване към Йерусалим“. Официалното откриване на снимките е на 26 юли в бившата казарма до Военната киностудия в столичния квартал Банишора.

Елена Петрова и Васил Василев – Зуека ще изпълнят другите две главни роли. Сред актьорите в състава е и Стефан Данаилов.

„Пътуване към Йерусалим“ е българо-германска копродукция. Сюжетът проследява бягството на наша театрална трупа от нацисткия режим в Германия през 1939 - 1940 година.

***

Народният театър ще заложи на класическите заглавия в репертоара си през новия сезон, научава БТА на 28 август от директора на театъра Пламен Масларов. За Камерната сцена са предвидени три нови заглавия. Едно от тях е по пиесата на Нийл Саймън „Жените на Джейк“, където Аня Пенчева, Мария Каварджикова, Мария Сапунджиева и Ани

Пападопулу ще партнират на Стефан Данаилов. Режисьор е Андрей Аврамов. Премиерата ще е през декември и с нея театърът ще отбележи 60-ата годишнина на Данаилов.

***

С интервюта на Невена Коканова и Катя Паскалева, запечатани на лента от предишни издания на фестивала на българския игрален филм „Златната роза“, на 18 октомври във Варна започва 25-ото издание на фестивала. Той е открит от министъра на културата Божидар Абрашев.

Освен филмите от конкурсната програма, по време на фестивала ще има и панорама на филмите, които са отличени с Голямата награда – статуетката „Златната роза“, от 1961 година до днес.

***

Председателят на парламентарната Комисия по култура Стефан Данаилов е носител на годишната гържавна награда „Паусий Хилендарски“. Името на лауреата е оповестено от министъра на културата Божидар Абрашев преди началото на тържествен концерт по повод Деня на будителите в Зала 1 на НДК.

Народ, който има чувствителност за значимостта на своите творци и с отговорност оценява техния творчески път, народ, който има реална представа за влиянието им върху формирането на националната ни характеристика, има изключителната възможност да остане във времето, отбеляза в словото си министър Абрашев.

Стефан Данаилов е определен за носител на тазгодишната награда от жури с председател Светлин Русев и членове проф. Александър Фол, Антон Дончев и проф. Христо Христов.

***

60-годишнината на Стефан Данаилов ще бъде отбелязана с минипанорама в кино „Одеон“. Пет филма с популярния актьор могат да се видят от 28 ноември до 2 януари. Това са „Дами канят“, „Инспекторът и нощта“, „Търновската царица“, „24 часа гъжг“ и „Понеделник сутрин“.

***

На 20 декември президентът Георги Първанов връчва орден „Стара планина“ – първа степен, на четирима изтъкнати българи – Димитри Иванов, Хасан Исаев, Петър Киров и Стефан Данаилов. Данаилов получава най-високото гържавно отличие за изключителните си постижения в областта на българското кино и театър, за приноса си в политическия и културния живот на България и по повод 60 години от рождението си.

„Стефан Данаилов със своите 60 централни роли в театъра и близо толкова в киното винаги е бил

блестящ, независимо от ролята“, казва гържавният глава. Президентът Първанов изтъква и успеха и популярността на актьора в европейски мащаб, както и преподавателската му работа.

Стефан Данаилов казва, че отличието може само още повече да го мотивира в работата му като актьор и общественик. „Това, че само за една година връчихте орден на много известни български творци, журналисти, учени и спортисти, ви прави чест, защото във всички случаи моралният стимул за всеки от нас е много важен“, допълва Данаилов.

2003

В края на март като част от фестивала „София филм фест“ в кино „Люмьер“ е прожектиран филмът „В главната роля Стефан Данаилов“ на Коста Биков.

Стефан Данаилов изгражда своя внушителен „киноавторитет“ чрез кадри от най-известните си роли в киното, театъра и телевизията, интервюта, песни и стихове във филма на Коста Биков „В главната роля Стефан Данаилов“. Поводът е 60-годишнината на популярния актьор, но както всички филми, които снимам за известни наши артисти и режисьори, това е и моето лично обяснение в любов към българското кино, казва Биков.

***

Популярният актьор Ицхак Финци ще получи наградата за цялостно творчество на Съюза на артистите в България на 27 март – Международния ден на театъра, съобщават на БТА от съюза няколко дни по-рано.

Съюзът присъжда и няколко специални награди, сред които и на Стефан Данаилов за забележителното му сценично и екранно присъствие и за ролята му в духовния живот на България.

21 май 1976 г. Невена Коканова в кадър от филма „Спомен за близничката“ по сценарий на Константин Павлов

20 май 1976 г. Актрисата Невена Коканова в сцена от филма „Спомен за близначката“, сниман недалеч от Асеновград, в околностите на родното село Лясково

* * *

На 15 май Стефан Данаилов е отличен с Почетен знак на община Пловдив с решение на Общинския съвет. Отличието актьорът получава за организирането на Международния театрален фестивал „Сцена на кръстопът“ в Пловдив и за популяризирането на града зад граница.

* * *

Наградата за най-добра млада актриса на името на „Невена Коканова“, учредена от „Бояна филм“, през 2003 година получава Марта Кондова за ролята си в „Под едно небе“ на Красимир Крумов, съобщава на пресконференция на 6 ноември Евгений Михайлов. Решението за присъждането на приза е на Съвета на директорите на „Бояна филм“ и Министерството на културата.

* * *

65-годишнината от рождението на Невена Коканова е отбелязана на 19 декември в Общински театър „Възраждане“ в столицата. Емилия Радева, Гинка Станчева и Невена Ханжиева разказват за участията си в спектакли и филми с Невена Коканова. А Стефка Янорова и Михаил Лазаров представят откъс от спектакъла „Крадецът на праскови“ от Емилиян Станев на Ямболския театър, който носи името на забележителната актриса. Постановката е на проф. Гриша Островски.

Студенти от НАТФИЗ от класовете на проф. Здравко Митков, проф. Крикор Азарян и доц. Веселин

лин Ранков също участват във възпоменателната юбилейна вечер за Невена Коканова. Тържеството се организира с подкрепата на Националния център за театър към Министерството на културата.

2004

„Невена Коканова – животът бе нейно хоби“. Така е озаглавена статия от брой 2 на списание „Паралели“ за 2004 година, посветена на голямата българска актриса, която в края на миналата година е щяла да навърши 65. Актрисата, чието име е символ на българското кино.

„Най-истинска се чувствам на село, в къщата си край Габрово. Там босите ми крака усещат топлината на земята, очите ми виждат звездите, чувам песента на вятъра... понякога старата мъгла ми идва на гости – прескача дувара, разполага се из двора и отрива гръб в прозорчето ми. Тогава забравям успехи и разочарования, претенции и отговорности и откривам, че животът е прекрасен, а аз съм частичка от всемирната хармония и живея с радост. Аз съм артистка и животът е моето хоби“, казва грандамата на българското кино през 1996 година, цитирана от изданието на БТА.

Списанието припомня, че голямото признание за актрисата идва след участието ѝ в „Тютюн“ на Никола Корабов през 1962 година. Димитър Димов я

харесва: „Коканова се справи изненадващо добре за възрастта си с трудния и противоречив образ на Ирина... Тя успява да предаде философската страна на този образ, неговата външна красота и вътрешна хармония, която запазва човешкото достойнство на жената дори и в падението“, казва той.

Доста време след филма Невена получава предложения за „всякакви Ирини“, както ги нарича тя. Клишето се разчупва след филма „С гръх на бадеми“, отново на Шарланджиев. „Там от фатална жена се превърнах в смачкана любовница. Киното е ламя – не отглежда децата си, изяжда ги“, коментира актрисата.

* * *

Проф. Стефан Данаилов поставя със своите студенти в НАТФИЗ комедията „Рибарски свадни“ на Карло Голдони – една от пиесите, с които имениният италианец прави революция в театъра през XVIII век според специалистите. Премиерата е на 28 февруари в Учебния театър.

В младостта си Голдони бил помощник на канцлера по криминалните дела в градчето Киоджа и често си имал работа с многолюдната и шумна тълпа рибари, моряци и лодкари, тъй като животът им минавал на улицата. Така опознал техните нрави, своеобразния им език, веселия и лукав характер и можел лесно да ги изобрази според собствените му мемоари. Премиерата на „Рибарски свадни“ през 1762 година била бляскав завършек на венецианския карнавал и до днес е сред най-поставяните заглавия на Карло Голдони.

* * *

На 14 май в София започва първият по рода си Международен форум „Културата – фактор за стабилност в Югоизточна Европа“. Той е под патронажа на председателите на Комисиите по култура на парламентите на страните от Югоизточна Европа и продължава до 16 май.

„Преди да разорем границите между гържавите си, трябва да премахнем границите в сърцата си“, казва на откриването председателят на Комисията по културата в Народното събрание Стефан Данаилов. По думите му учредяването на форума е още една крачка към създаването на хармоничен свят и още един здрав мост между страните от района.

* * *

Голямата българска актриса Невена Коканова пее, рисува и рецитира стихове от любимите си поети Елисавета Багряна и Емили Дикинсън в първия филм от документалната поредица на „Знаци по пътя“, чиято премиера е на 24 май по Канал 1.

„Знаци по пътя“ се прави по повод 45-годишния юбилей на БНТ и ще се излъчва всяка седмица. Автори

са кинокритикът Атанас Свиленов и режисьорът Павел Павлов.

Поредицата припомня на зрителите големите личности на България, оставили трайна следа в българската култура, като показва непреходното, запечатано в архивни кадри от богатия фонд на БНТ.

* * *

„Не бих приел поста министър на културата, ако не се изпълни моят пакет от искания за съхраняване и развитие на българската култура“, заявява на 30 май в интервю пред БТА народният представител Стефан Данаилов.

„За съжаление, културата все още е много далече от думичката „приоритет“, коментира той. Данаилов има своя лична теза, с която обяснява negliжирането на културата през последните 14 години. „През тези години не успяхме да попаднем на министър-председател или финансов министър, които поне малко да са постояли на сцената, за да разберат какво е. И, за съжаление, парите за културата се отпускат от остатъчните средства, което звучи като милостиня. Крайно време е да погледнем по-сериозно на културата, защото, отивайки в Европа, ние трябва да намерим начин да съхраняваме и да мотивираме своята култура“, казва Стефан Данаилов.

* * *

Невероятна история за отвличането на един професор се разказва в новия игрален филм „Биволът“ по едноименната пиеса на Иван Радоев, казват продуцентите от БНТ в началото на юни. В ролята на професора е Стефан Данаилов, който според екипа на филма ще влезе в ожесточен двубой с новата звезда на българското кино – Деян Донков, и Ани Пападопулу.

* * *

Стефан Данаилов, Аня Пенчева, Николай Сотиров, Велизар Бинев, Деян Донков са сред 25-те български актьори, които ще участват във филма „Икона“, съвместна продукция на „Ню имидж“ и „Холмарк“, съобщава БТА на 8 юни. Продуцент е Дейвид Варог. В момента се прави кастинг. Снимките започват през юли. Действието се развива в Русия и българските актьори няма да имат проблем с английския, защото ще говорят с руски акцент.

* * *

На 8 юни с постановката на Театъра на армията „Пред заключена врата“ от Рачо Стоянов, с режисьор Ивайло Христов, в Ямбол започват Театрални празници на името на патрона на местния грама-тичен театър „Невена Коканова“.

Организатор и домакин на празниците е Ямболският грама-тичен театър. Пред репортер на БТА

директорът на театъра Михаил Лазаров разказва, че подобни празници за последен път в Ямбол е имало през 1993 година. Тази традиция според него води началото си от 1962 година, но през различни периоди е прекъсвана и възстановявана. Театралните празници в Ямбол нямат състезателен характер, всички участници в тях ще получат диплом и касета с изпълнение на песни и стихове от Невена Коканова.

* * *

ТВ звездата на БНТ Деян Славчев, известен като Део, изпълнява главната в новия изграден филм „Високомерният бунт на L“, научава БТА от медията през октомври.

Стефан Данаилов, Христо Гърбов, Дичо от D2, Фани Коларова, Валентин Танев, Валентин Ганев, Марта Кондова и Васил Банов партнират на Део във филма, чиито снимки започват на 12 октомври в затвора в Кремиковци.

Режисьорът Киран Коларов разказва за геня на абитуриентския бал, в който отличникът на английската гимназия Лорис (Део) прави опит за бягство на Запад. Подведен като престъпник в полицията, той е осъден. След пагането на Берлинската стена Лорис излиза от затвора. Вече свободен, но безразличен, Лорис тръгва към собственото си унищожение. В отчаяното бягство от действителността Лорис открива любовта, но вече е късно.

2005

На 25 март големият български актьор Стефан Данаилов, преподавател в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ и председател на Комисията по култура на Народното събрание, е удостоен със званието „Почетен професор“ на Югозападния университет „Неофит Рилски“ в Благоевград на церемония в деня на честването на 20-годишнината на катедрата по театрално изкуство.

„България ражда таланти, а вашият университет вече толкова години работи за развитието на даровитите млади хора и превръщането на уменията им в красива професия“, казва проф. Данаилов в словото си след получаването на отличието. „Българската култура е националната сигурност на нацията и не трябва да бъде от никого забравена“, подчерта той.

* * *

Годишните награди на Съюза на артистите – статуетките „Икар“, са връчени на 27 март в Народния театър „Иван Вазов“. Стефан Данаилов получава „Икар“ за цялостен принос в сценичните изкуства под звуците на джазиран вариант на песента „На всеки километър“ сред шпалир от актьорите, които водят шоуто – Иван Бърнев, Димитър Рачков,

Малин Кръстев, Теодор Елмазов, Биляна Петринска и Юлияна Сайска. Двете актриси го приветстват в бойни униформи, с автомати в ръце.

Стефан Данаилов благодарни на САБ, на българските драматурзи, написали великолепните роли, които е имал възможност да изиграе, на режисьорите, които са му ги възложили, на прекрасните български актьори – партньорите, без които не може да се случи нищо красиво на сцената, на техническите служби, на зрителите, които не са изоставили артистите и в най-трудните години, обичали са ги и са ги окуражавали.

„След толкова години имам право да кажа: „Театър, любов моя, никога няма да ти изменя – аз съм твой“, врича се Стефан Данаилов и кани на сцената актьорите от „Хъшове“ да изпеят заедно песента от спектакъла.

* * *

На пресконференция на 16 май в Смолян Стефан Данаилов, който е водач на листата на Коалиция за България в Кърджали, обявява, няма да кани на предизборните си концерти чалга изпълнители.

Депутатът от левицата, представяйки основните акценти от предизборната платформа на лявата коалиция, заявява, че българската култура се възприема от тях като част от националната сигурност.

* * *

На 24 юли лидерът на БСП Сергей Станишев обявява проектността на кабинета с мандат на левицата, като за министър на културата е предложен Стефан Данаилов. А на 16 август със 169 гласа „за“ и 68 „против“ Народното събрание избира състава на новото правителство и за министър на културата е обявен Данаилов. Тогава той заявява, че проблемите в сферата на културата са много и те трябва да бъдат решавани. „Аз много вярвам, че ще намеря сътрудници в лицето на целия кабинет, като обръщам внимание главно на финансовия министър и на министър-председателя“, отбелязва той. Данаилов изразява увереност, че ще има разбиране, защото помощта към културата трябва да е по-видна.

В отговор на въпрос дали ще остане верен на театралната сцена и киното, Стефан Данаилов казва, че няма да се отказва. „Ще се опитам, да видя как ще реагира публиката, като пред нея има министър, надявам се да бъде възприет, както съм бил възприеман досега“, допълва той.

* * *

На 30 септември генералният директор на БТА Максим Минчев взема интервю с министъра на културата Стефан Данаилов. На шеговития въпрос как се обръщат към него в Министерството на културата, след като студентите в НАТФИЗ го наричат

София, 20 декември 2002 г.
Президентът Георги Първанов
връчва орден „Стара планина“ –
първа степен на Стефан Данаилов

„Мастър“, Данаилов казва: „С „Господин министър“. „В комисията аз си бях Стефан Данаилов, известно е, че в парламентарната зала няма тилци, но екшънът, с който работя, наложиха да пише „професор“. И сега наистина обръщението към мен е „Господин министър“. Откровено казано, вътрешно ми е малко, такава, усмихнато...“, допълва той. „Но това, което искам да се случи в нашето министерство и искам да го споделя, е, че ние трябва да възстановим доверието към министерството. Нас трябва да ни търсят, а не да бягат от нас“, подчертава министърът.

* * *

„Дори когато е тежък труд, изкуството все пак е игра“ – тази мисъл на Питър Брук припомня министърът на културата Стефан Данаилов на студентите от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ в приветствието си за откриването на новата учебна година на 3 октомври. Приветствието, прочетено от заместник-министъра на културата Иван Токаджиев, е изпратено с бурни аплодисменти и много овации.

Българското кино, театрите и телевизиите имат нужда от вашия талант и ви очакват, посочва още в приветствието си Стефан Данаилов.

* * *

Световноизвестният режисьор Франсис Форд Копола изпрати благодарствено писмо на министъра на културата Стефан Данаилов, в което изразява признателността си за предоставената възможност да снима сцени от новия си филм „Младост без

младост“ - по разказ на румънския писател Мирча Елиаде, в историческия дворец на кралица Мария в Балчик. Това съобщава пресцентърът на Министерството на културата в началото на декември.

„Престоят ми в Балчик беше прекрасен. Теренът е много хубав. Смятам, че е уникален за тази местност. Искрено се надявам, че някой ден ще се завърна, воден от красотата му и милите хора“, пише Копола в писмото си до министър Данаилов. „За мен беше удоволствие да се запозная с Вас и да вечеряме заедно. Още веднъж Ви благодаря за възможността да снимам в двореца на кралица Мария. Очаквам с нетърпение следващата ни среща“, завършва писмото на Копола до Стефан Данаилов.

2006

Министърът на културата Стефан Данаилов ще бъде председател на организационния комитет за честването в Шумен на 150-годишнината на българския театър, съобщава на 9 януари директорът на шуменския драматичен театър „Васил Друев“ Рада Спасова.

Основен акцент в честването на юбилея ще бъде 15-ото издание на Друевите театрални празници „Нова българска драма“, които ще се състоят от 11 до 16 май в Шумен. По време на празниците за първи път ще бъдат експонирани изложби с портрети на български актьори, театрални костюми и театрални плакати. Експозициите по-късно ще гос-

София, 5 юни 1967 г.
Невена Коканова
и Георги Георгиев
в сцена от филма
„С дъх на бадеми“

туват в 15 града в страната.

***

На 19 януари на церемония в Министерството на културата Стефан Данаилов е удостоен с почетен знак на „Россзарубежцентр“ на МВНР на Руската федерация. Почетният знак му се присъжда за големия принос в развитието на двустранните отношения между България и Русия, казва посланикът на Руската федерация в София Анатолий Потапов, който връчва отличието.

„Радвам се, че толкова талантлив артист оглавява българското Министерство на културата. Желая ви творчески успехи и вярвам, че ще направите още много за развитието на отношенията и сътрудничеството между двата народа“, казва посланик Потапов.

***

В края на месец февруари списание „Паралели“ публикува резултатите от национална анкета, проведена от изданието, търсеца любимите български артисти на всички времена.

Анкетата за любимите български актриси и актьори се провежда в продължение на три месеца – от началото на ноември 2005 до края на януари 2006. Списанието получава по пощата и на електронния си адрес 1293 анкетни листи с общо 5071 вота. В листите фигурират имената на 75 актриси и 90 актьори от различни поколения – някои отдавна не са на този свят, други са в разцвета на кариерата си.

В категория „Жени“ на първа позиция е Невена Коканова, а в категория „Мъже“ на четвърта позиция

се нарежда Стефан Данаилов.

***

В списание „Паралели“ от 2 март 2006 година е поместена обзорна статия за Невена Коканова – „Докосната от Бог“. С нейния портрет започва поредицата на Голямото списание с представяне на актрисите и актьорите, намерили място в Топ 10 на проведената от изданието анкета.

„Нейното лице трябва да се показва на световния екран, то подкупва със своята одухотвореност, свежест и естественост...“, възкликва френският писател Андре Мороа, запленил от едни бледозелени очи върху сърцевидно лице с бяла кожа и гарванови коси, пише на страниците на „Паралели“. През 1963 година Мороа е председател на журито на фестивала в Кан, а един от номинираните за „Златна палма“ филми е българският „Плом“. Но Мороа е прикован най-вече от магнетичната сила на онова женско лице, без което този филм нямаше да бъде същият – лицето на Невена Коканова.

След „Плом“ и шведски журналист възкликва: „Не сте ли съгласни, че главната героиня е по-красива от София Лорен!“

„Признавам си – обичах да бъда харесвана“, ще се реши да каже Невена Коканова... А камерата я обожаваша – не се откъсва от нея, иска да я вижда само в едри планове и дълги кадри, следи я постоянно...

Въпреки интереса и обожателите, в живота си Невена Коканова запазва място само за един мъж до себе си – режисьора Любомир Шарланджиев. Само неговата снимка стои на видно място в дневната на

дома ѝ – там двамата с бъдещия ѝ съпруг, приятел и наставник в професията са от времето на „Годни за любов“, пише в „Паралели“. „Той подхранваше у мен една постоянна мечта. Караше ме във всяка роля да ставам актриса отначало...“, споделя Коканова.

***

С портрети на известни актриси, рисувани от художничката Аксиния Милева, музикалният център „Борис Христов“ отбелязва Международния ден на театъра – 27 март. „Дами на българския театър“ е своеобразна театрална галерия с образите на Невена Коканова, Маргарита Дупаринова, Златина Тодева, Тая Масалитинова, Мария Русалиева, Домна Ганева, Цветана Манева, Мария Каварджикова, Невена Мандаджиева и Пламена Гетова.

Идеята за серията от десет портрета на лица от българския театър тръгва от убеждението на Аксиния, че въпреки достойното си присъствие на сцената българските актриси не са достатъчно популярни извън ролите си. Художничката се заема да нарисува девет женски лица без театралния грим, като търси контакта със своите модели извън театъра. Казва, че най-трудно ѝ е било с портретуването на Невена Коканова. Актрисата е била вече починала. Изображението е правено по снимка. И по незаличимите спомени от сцената и кинолентата.

***

Броят на „Паралели“ от 20 април 2006 година представя „Стефан Данаилов – призван да бъде обичан“. С неговия портрет продължава поредицата на Голямото списание с представяне на актрисите и актьорите, намерили място в Топ 10 на анкетата на изданието.

„Едва ли ще се намери толкова щастлив и доволен човек от похарчените пари за веселото и охолно прекарване на хората около него. Природно надарен да пленява всички около себе си, той не щади пари, за да черпи приятели и случайни компании“, разказва „Паралели“. Изданието допълва, че „този едър красив човек, обаятелен разказвач, ненукист спрямо лукса, знаещ как се живее с две и гвеста, верен приятел, забележителен във въображението си ухажор на жените може да рухне, ако се сблъска с циничната лъжа. Изпада в униние, готов е да се откаже от извоюваните си позиции. И тогава на помощ се приличва Мери Данаилова.“

„Ламбо не е само добър човек, той е религиозно добър човек, силно религиозен в обичта си към хората – казва неговият приятел и колега Марин Янев. – Понякога много внимателно се вглеждам в постъпките му – няма никаква корист в тях! Няма човек, който му е поискал помощ и Ламбо да не му я даде.

Или да види, че някой се нуждае от помощ и да не се притече. Който и да е мой! Майка му е била много религиозна жена. Явно е, че в кръвта и възпитанието му е залегнало това да не можеш да подминеш страдащ човек. Неслучайно студентите го обичат. Той е призван да обича. Не можеш да мразиш човек, чието хоби е да обича хората. Дори в озлобеното време, в което живеем. И съдбата му се отплаща!“

***

Общо 527 личности са предложени за класацията „Великите българи“ в предварително проучване на МБМД, съобщават на 5 юни от БНТ. Интервюирани са 1262 души на възраст над 14 години. На всички тях е зададен въпросът „Вие лично кои 15 имена на изяви българи бихте посочили за включване в класацията „100-те най-велики българи на всички времена“? БТА е медиен партньор на проекта „Великите българи“, който се осъществява по модела на Би Би Си „Great Britons“.

Сред отличените велики българи са и Невена Коканова и Стефан Данаилов.

***

Пощенски картички с Невена Коканова, Апостол Карамитев, Катя Паскалева и Григор Вачков са пуснати в употреба по случай 15-годишнината на Националния филмов център към Министерството на културата. Церемонията е на 6 юни в министерството.

***

На 14 юни министърът на културата Стефан Данаилов връчва официално първите удостоверения за регистрация на меценати и на организации, подпомагащи културата. Следиторската фирма „Шенкер“ получава удостоверение номер 1 за меценат, а фондация „Наследство“ от Пловдив – за организация, подпомагаща културата.

„Надявам се с това внимание да насърчим и други дарители и да се получи поредица от томовете за регистрацията им“, казва министър Данаилов. „Днес е хубав ден за българската култура“, допълни той.

Удостоверенията за регистрация на меценати и на организации, подпомагащи културата, се издават на основание на чл. 13 от Закона за меценатството и Наредба номер 1 от 22 май 2006 година за реда за водене и поддържане на регистрите по Закона за меценатството. Наредбата е издадена от министъра на културата и е публикувана в бр. 46 на Държавен вестник от 6 юни 2006 година.

***

Бойко Борисов, Георги Първанов и Стефан Данаилов са първите трима в листата на най-одобряваните политици през декември, според данни на НЦИОМ, цитирани от БТА на 29 декември.

Невена Коканова във филма „Толстий“.
Снимката е предоставена от Българска национална филмотека

Ако трябва да определим най-печелившите министри от гледна точка на ръста на одобреността за работата им през 2006 година, това са Стефан Данаилов и Даниел Вълчев, коментират от НЦИОМ.

2007

Студенти третокурсници от класа на проф. Стефан Данаилов ще играят всяка неделя в камерната зала на Учебния театър при НАТФИЗ. А на 1 април е премиерата на „Вътре в стаята“ от унгареца Карой Сакони, постановка на главен асистент Росица Обрешкова, и „Мостът“ от белгийския драматург Лоран ван Ветер под режисурата на проф. Стефан Данаилов.

Двете заглавия ще се играят заедно и ще се редуват през седмица с „Дисни трилър“ от британеца Филип Ридли - психоистория с черен хумор в стил Хичкок, и филм ноар под режисурата на Антон Угринов, която вече беше представена пред публиката.

Класът е от 16 души, а в трите миниатюри са заети по двама-трима – Александър Кадиев, Илияна Коджабашева и Борислав Веженов; Николина Янчева и Ивайло Димитров; Сава Драгунов и Христо Терзиев. Придържаме се към разбирането на Мастъра, че преди голямата пиеса трябва да се мине през едноактната. А и в малкото пространство е по-интересно да се изследват персонажите, обяснява Росица Обрешкова.

***

На 4 юни в Ямбол с пиесата „Развратникът“ от Ерик-Еманюел Шмит домакините от Ямболския драматичен театър откриват дванадесетите театрални празници „Невена Коканова“. Постановката е на Александър Беровски.

***

Министърът на културата Стефан Данаилов е

награден с плакет и грамота за заслуги от общобългарския комитет „Васил Левски“ и фондация „Васил Левски“, пише БТА на 8 август.

„Вашата отечествена и гражданска изява е вписана в почетната книга на общобългарския комитет и фондация „Васил Левски“ за памет и знание на бъдещите български поколения“, е отбелязано в грамотата. Плакетът, грамотата и специално издание на тефтерчето на Левски са връчени на министър Данаилов от Стоян Джавезов, председател на фондация „Васил Левски“, и Дойно Дойнов, председател на комитета „Васил Левски“.

***

На 5 октомври е открит новият пресклуб на БТА в Стара Загора от министъра на културата Стефан Данаилов, министъра на регионалното развитие и благоустройството Асен Гагаузов и Мария Нейкова, областен управител на Стара Загора. На откриването присъстват представители на местния бизнес, администрация и културни среди.

Това е седмият пресклуб на БТА извън столицата. Те са регионални центрове, в които се организират пресконференции, семинари и други събития.

***

Италианската асоциация „Умбри ин Булгария“ присъжда на министъра на културата Стефан Данаилов „Наградата на град София“ за 2007 година за неговия принос за развитието на българско-италианските културни взаимоотношения и за артистичната му и филмова дейност в Италия. Наградата е учредена през тази година и се връчва за първи път, съобщава пресцентърът на Министерството на културата на 26 октомври.

***

В началото на декември Драматичен театър „Невена Коканова“ организира в Художествената галерия в Ямбол изложба на театрални костюми и реквизити. Изложбата е посветена на 85-годишнината на обявяването на Ямбол за седище на Южнобългарския народен театър. Сред експонатите са костюмите, с които са играли Невена Коканова, Стоянка Мутафова, Георги Георгиев - Гец, фенер – реквизит от роля на Георги Калоянчев, грехи на царе, боляри, воюни, свещеници, граждани и други герои от различни пиеси, поставяни на ямболска сцена.

***

На 5 декември Стефан Данаилов поставя със студентите си в НАТФИЗ „Красива птичка с цвят зелен“ от Карло Гоци – „философска приказка за любовта, изпълнена с много хумор“.

„Спектакълът носи опияняващ ренесансов заряд и със сигурност ще остави зрителя с усещането, че някъде в себе си е видял пътя към съхраняване на

доброто и подчиняване на злото и в днешния разглобен век“, казва проф. Стефан Данаилов по повод на дипломната постановка на своя клас.

***

Стефан Данаилов играе в „Пигмалион“ от Бърнарду Шоу на 11 декември в Народния театър „Иван Вазов“. Трупата посвещава спектакъла на 65-годишнината на популярния актьор министър.

Представление, изпълнено с чар и комизъм, е оценката на познавачите за постановката на Леон Даниел – най-дългогодишното заглавие в афиша на академичната трупа – с премиера на 7 март 1998 година.

Професор Хигинс се обзалага със свой приятел, че ще успее да превърне обикновената улична цветарка Илайза Дулитъл в аристократична гама с изявна реч, обноски, стил. Всичко върви по план, докато не се появят чувствата...

В актьорския екип са и Рени Врангова, Валентин Ганев, Мариус Донкин, Жоржета Чакърова, Йорданка Кузманова, Блавеста Кабаиванова, Христо Чешмеджиев, Албена Георгиева, Стоян Пепеланов, Георги Делов.

***

Министърът на културата Стефан Данаилов става майор от резерва на Българската армия. Това се случва на тържеството за 65-годишнината му в ресторант „Класик“ през декември, на което министърът на отбраната Веселин Близнаков му връчва пагоните, акселбантите и хладно оръжие „Кортик“ – награда за съществен принос и заслуги към отбраната на страната и за отличното взаимодействие при координиране на дейността на двете министерства.

Особено оригинални подаръци министърът получава от БНТ и БТА, чиито генерални директори Уляна Пръмова и Максим Минчев са сред гостите на тържеството.

София, 30 септември 2005 г.
Министърът на културата
Стефан Данаилов
и генералният директор
на БТА Максим Минчев
по време на интервю

Националната телевизия подарява на Стефан Данаилов два календара за 2008 година, илюстрирани с кадри от неговите участия в телевизионни постановки и телевизионни програми, а БТА – лано от снимки под наслов „Стефан Данаилов на всеки километър в новините на България“.

2008

„Убеден съм, че БТА ще продължава да блести със собствена светлина на картата на световните медии“, пише министърът на културата Стефан Данаилов в приветствие до ръководството и екипа на БТА по повод на нейната 110-годишнина през февруари.

„Преди повече от век заедно с БТА се роди духът на новата българска журналистика. Днес Българската телеграфна агенция не само предоставя актуална информация за вътрешните и международните събития, а е и критерий за надеждността на поднасяните новини.“

Високият професионализъм, с който популяризираме достиженията на българския талант и отстояваме чистотата на българския книжовен език, ми дава увереност, че младите хора в България няма да загубят високата си чувствителност за значимостта на българското и на родните дарования, наредили страната ни на достойно място в световната културна съкровищница.

Продължавайте да сте верни на името си и да работите за него така, както то работи за вас, и по своя неповторим начин да милеете за българската култура, приобщавайки аудиторията към творчеството!“ - се посочва в приветствието.

***

Проф. Стефан Данаилов е носителът на тазгодишната награда Гран При „Золотая муза“, съобщава на

Невена Коканова във филма „Тютюн“. Снимката е предоставена от Българска национална филмотека

пресконференция в началото на март Нели Волкова – член на журито на 14-ото издание на наградите за изкуства „Золотая муза“. Наградите ще бъдат връчени на 8 март на церемония в хотел „Шератон“. Те са българско-руски проект и се дават за принос в развитието на културите на България и на Русия.

На 6 март министърът на културата проф. Стефан Данаилов е отличен с годишната награда на асоциация „Академика 21“ на церемония в аулата на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Отличието – статуетка, връчват академик Людмил Стайков и проф. Венец Димитров. То е присъдено на Стефан Данаилов за неговия изключителен принос за развитието и утвърждаването на българското киноизкуство като актьор и педагог.

„Това, че днес получавам тази награда, за мен е действително чест“, казва Стефан Данаилов на церемонията. В живота си не съм получавал много награди, моята награда е била българската публика и радостта от това да имам толкова много работа – и пред камерата, и пред публиката на театралната

сцена, казва проф. Данаилов.

***

На 17 март се състои церемония за връчване на Годишните награди за принос за закрила на интелектуалната собственост. Специална награда – орден за житейска позиция по отношение на интелектуалната собственост, получава и министърът на културата Стефан Данаилов, който отбелязва, че между 5 и 10 на сто от ползвателите на продукти, свързани с арта, имат промяна в отношението си след кампанията „Пиратството ограбва“.

***

На 7 юли пред репортери Стефан Данаилов заявява, че ще вземе шестия си, последен клас в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

„Шестнайсет души завършиха в моя клас тази година – повечето имат различни ангажменти вече, но нито един не е отказал за договор в театър, макар и за една година. Проблемът с постоянните трудови договори е голям – с тях е почти невъзможно да се обновените труните. Директорите не могат да уволняват актьори – съдят ги връща на работа“,

коментира Стефан Данаилов.

Според него бъдещето на театрите е под управлението на общините.

***

Ученици на проф. Стефан Данаилов играят първото за сезона ново представление на Сцена на четвъртия етаж в Народния театър „Иван Вазов“ – комедията „Мостът“ от белгийския актьор и драматург Лоран ван Ветер. Премиерата е на 25 октомври.

Постановката е на Стефан Данаилов, режисурата – на Росица Обре астват Христо Терзиев и Сава Драгунчев – автор и на музикалната среда. Двамата млади актьори завършват НАТФИЗ тази година. Сценографията е на Ралица Русева.

„Мостът“ се играе за първи път в България през юли 2006 година с режисьор проф. Стефан Данаилов като част от годишния изпит на неговите студенти. В новия, пълен вариант спектакълът влиза в афиша на Народния театър.

***

Прочутият сръбски актьор Раде Маркович, партнирал на легендарната Невена Коканова във филма „Крадецът на праскови“, разкрива съкровени тайни за голямата си любов с първата дама на българското кино в документалния филм „Аз коя съм“. Премиерата е на 7 декември в Дома на киното.

„Влюбихме се още в първия миг, в който режисьорът Вло Радев ни остави да импровизираме“, разкрива Маркович, който се среща с българския екип в Белград. Автор и продуцент на филма е журналистът Георги Тошев, режисьор – Марция Арангелова, оператор – Виктор Попов. „Аз коя съм“ е сниман в София, село Излика и Белград – места, свързани с творческия и житейския път на актрисата.

Своето първо интервю, в което говори за майка си, дава и дъщерята на Невена Коканова и Любомир Шарлангчиев – Теодора, която нарушава дългогодишното си мълчание. Сред хората, разказващи за незабравимата актриса, са колегите ѝ Цветана Манева, Стоянка Мутаfoва, Мария Статулова, министърът на културата Стефан Данаилов, режисьорът Иван Андонов. Във филма се появяват и някои от най-близките на Коканова приятели, които я представят извън светлините на рампата и снимачната площадка – д-р Мария Сърбянова и археологът Дикран Балабанян. Сред най-колоритните свидетели на последните години от живота на Невена Коканова са съседите ѝ в габровското село Излика, където актрисата доброволно се оттегля от артистичната суета през 90-те години до края на живота си.

***

„Десетте златни филма на Невена Коканова (1938 - 2000)“ показва кино „Одеон“ за 70-годишнината от рождението на легендарната актриса. Между заглавията са „Тютюн“, „С гъх на бадеми“, „Крадецът на праскови“, „Отклонение“, „Година за любов“, „Бъди щастлива, Ани“. Панорамата започва на 7 декември с прожекция на „Тютюн“ на Никола Корабов по романа на Димитър Димов.

***

70-годишнината от рождението на първата дама на българското кино Невена Коканова е отбелязана през декември и с премиера на книга за актрисата и изложба от нейни рисунки и фотоси с някои от емблематичните ѝ роли в киното и театъра. Премиерата е в зала „Рьорих“ на Националната галерия за чуждестранно изкуство, където е разположена изложбата.

„Не познавам амбицията, както и завистта. Труднолюбива съм, тежко се трудя в живота, но това не е амбиция“, „Обичам гома си, реда, чистотата, нещо да къкри на печката. Кеф ми е да готвя, защото има кой да се зарадва – в гома са майка ми, дъщеря ми – женско царство.“ Това са някои от откровенията на Невена Коканова, публикувани – наред с много снимки и рисунки, гumi на колеги и приятели, биография на актрисата – в книгата „Коя съм...“ от Георги Тошев. Тя е публикувана с подкрепата на Министерството на културата и е придружена с компактдиск – запис на моноспектакъла на Невена Коканова „Аз коя съм“ по Емили Дикинсън.

„Това, че на рождения ден на Невена са се събрали толкова много хора, означава, че тя е жива и вечно ще бъде жива“, казва на тържеството режисьорът Павел Павлов.

А за единствения си снимачен ден с Невена Коканова – във филма „Дунав мост“ на Иван Андонов – разказва актьорът Христо Мутафчиев, председател на Съюза на артистите в България. „За този единствен ден разбрах защо всички я обичат – защото е повече от актриса, повече от звезда. Невена Коканова е личност, обаятелен човек, жена, която дарява любовта си на всички наоколо“, казва артистът.

София, 6 март 2008 г. Министърът на културата проф. Стефан Данаилов е лауреат на годишната награда на асоциация „Академика 21“

2009

На 17 януари комедията „Пигмалион“ от Бърнард Шоу има стотното представление в Народния театър „Иван Вазов“. Това е единствената постановка на Леон Даниел, която още се играе – вече повече от 10 години от премиерата ѝ, и единственият спектакъл, в който сега излиза на сцената Стефан Данаилов. Според познавачи превъплъщенията на Мариус Донкин, Валентин Ганев и на Рени Врангова са сред най-добрите им сценични изяви.

***

През януари министърът на културата Стефан Данаилов и олимпийската шампионка по гребане Румяна Нейкова орисват последното бебе за 2008 и първото за 2009 година.

Орисникът Данаилов пожелава на бебето, родено в последната минута на 2008 година – Самуила Сидерова, да бъде владетелка на собствената си съдба и да бъде много обичана, толкова много, колкото обича самата тя. „Орисвам те да бъдеш състрадателен и добър човек, защото това означава, че ще имаш много и истински приятели“, казва Данаилов. Той ѝ пожелава да порасне умна, силна, честна и великодушна, а с красивата си усмивка да поддържа топлината в семейното огнище.

***

Стефан Данаилов заминава на 4 февруари за Москва – в делегацията за официалното посещение на президента Георги Първанов за началото на Годината на България в Русия. Министър Данаилов ще присъства на галаконцерта за откриването на 5 февруари в новата зала на Большой театър, съобщава БТА в началото на месеца.

Концертът, организиран от българското Министерство на културата, ще се предава пряко по руския телевизионен канал „Култура“. Програмата ще открие Теодосий Спасов. „Рапсодия Варгар“ на Панчо Владигеров ще звучи в изпълнение на Софийската филхармония с диригент Найден Тодоров. Програмата включва и други изяви на български творци.

***

На 19 февруари председателят на фондацията „Героите на България“ Любомир Коларов връчва на Стефан Данаилов награда – бронзово копие на „Паметника на опълченците 1877 - 1878 г.“, за неговата лична подкрепа и съпричастност за издигане на мемориала, който е открит през август 2008 година в градината зад Централния военен клуб в София.

След думите на признание към саможертвата

Благоевград, 25 май 2009 г. Министърът на културата Стефан Данаилов открива изцяло обновената зала за зрители на драматичния театър „Никола Вапцаров“ в Благоевград

на българските опълченци министърът актьор припомня, че е обличал опълченска униформа – по време на снимките на филма „Юлия Вревска“.

***

Голямата награда „Проф. Иван Шишманов“ – статуетка и грамота, е присъдена на министър Стефан Данаилов за изключителните му заслуги за развитието на читалищното дело в България. Отличието му е връчено от председателя на Съюза на народните читалища, проф. Стоян Денчев. Церемонията се състои на 11 май, в деня на църковния празник на Светите братя Кирил и Методий, пред техния паметник пред Народната библиотека. „Читалищата не са отживелица. Работят много активно и най-много награди за тях съм подписал“, казва тогава министърът.

***

„Решението да оглавя листите на „Коалиция за България“ в Пловдив-град и Кърджали е лично мое и никога „не ме праща“, казва Стефан Данаилов на 26 май в Пловдив по повод на утвърждаването му за водач на двете листи за избор на депутати за 41-вото Народно събрание. „Винаги в себе си съм си мислил, че ако продължа, защото имаше моменти, когато исках да се откажа от политиката, то това ще бъде именно от Пловдив“, коментира Данаилов. Допълва, че „като свое морално право“ приема и номинацията за Кърджали.

***

На 18 юни министърът на културата проф. Стефан Данаилов получава годишната награда „Св. св. Кирил и Методий“ на НДК – пластика и диплом, „за дългогодишното му емблематично творческо участие в българското кино и театър, за изклю-

чително успешната му преподавателска и педагогическа работа в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, за активната му обществена дейност в полза на българската култура“ – според мотивите на инициаторите.

***

На 3 и 4 юли студенти от майсторския клас на проф. Стефан Данаилов в НАТФИЗ играят скетчове на главната улица в Пловдив в подкрепа на Мастъра. Специално за своя преподавател те са подготвили скетчове и музикални изпълнения, които представят пред щаба му до Драматичния театър.

***

На 20 юли на отчетната си пресконференция за изминалия четиригодишен период министърът на културата в оставка проф. Стефан Данаилов говори както за постигнатите успехи по време на неговото управление, така и за това, което министерството не е успяло да осъществи. По повод на публикации в медиите за неговата четиригодишна дейност министър Данаилов казва, че е бил наричан „консервативен и мухлясал, но той се е опитвал винаги да защити културните институции“. „Винаги съм казвал, че работата ми като министър е временна и ще се върна на сцената и при моите студенти“, отбелязва Стефан Данаилов. А от ръководството на Народния театър съобщават, че вече двама режисьори са предложили представлението с негово участие.

***

Станимир Трифонов и Емил Андреев представят премиерната си кинотворба „Стъклената река“ на 14 декември в аулата на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Френската актриса от български произход Наталия Дончева изпълнява главната роля. Актьорите Стефан Данаилов, Иван Ласкин, Захари Бахаров и Стефан Вълдобрев са сред участниците във филма.

2010

Апостол Карамитев, Невена Коканова, Вера Муфафчиева и Николай Хайтов са сред героите на мемоарната книга „Шепа мигове“ на режисьора Павел Павлов, чиято премиера е на 22 април в зала 7 на НДК.

***

Стефан Данаилов и Музикалният театър получават отличието „Златна книга“, което се връчва от Съвета на европейската научна и културна общност. Отличията са получени на среща във фойето на Музикалния театър на 20 май по случай предстоящия Ден на българската просвета и кул-

тура и на славянската писменост.

С панихидата на 3 юни в църквата „Св. Николай Чудотворец“ в Ямбол е почетена паметта на голямата актриса Невена Коканова по повод на десетгодишнината от нейната кончина.

БТА припомня, че Ямболският драматичен театър, в който тя започва творческия си път, е наречен на нейно име, както и ежегодните театрални празници в града. В театъра се съхраняват три сценични костюма на актрисата, фотографии от ролите ѝ на ямболска сцена и художествени портрети.

***

От 7 до 11 юни в Ямбол за 15-а година се провеждат театралните празници „Невена Коканова“. На ямболска сцена гостуват Театър „Българска армия“ с пиесата „Пътюва Одисей“ – сценография и режисура Теги Москов, Народният театър „Иван Вазов“ с „Моногамният“ на Кристофър Кайл, пазарджишкият театър „Константин Величков“ с пиесата „Нирвана“ от Константин Величков. В празниците участват още Театър 199 „Валентин Стойчев“ с „Облогът на Паскал“ от Хуан Майорга и продуцентска къща „Евродиалог“ с постановката „Идиот, или красотата ще спаси света“ по Достоевски.

По време на празниците е връчена наградата на името на Невена Коканова на драматурга и поета

София, 20 май 2010 г. На специална церемония проф. Стефан Данаилов получава отличието „Златна книга“, което се връчва от Съвета на европейската научна и културна общност – в рамките на инициативата „Аполодисментни за България“

Недялко Йорданов.

* * *

„Сигурен съм, че Невена Коканова е тук, мога да говоря още много, но да не ѝ досаждам...“, казва вечерта на 25 август в двора на една селска къща големият актьор Георги Черкелов. Селото е Иглика, някога се е казвало Чомаците, намира се в баурите на Дряновския балкан. Къщата е на хасковския археолог Дикран Балабанян, който е тук с душата си от 30 години. Срещу неговата порта е и къщата на Невена, пише Юри Лазаров за БТА.

Мястото за моноспектакъла на Георги Черкелов е необичайно – поляна, скътана между постройку-

София, 5 юни 1967 г. Актрисата Невена Коканова и актьорът Иван Андонов в сцена от филма „Отклонение“ по сценарий на Блага Димитрова

те, един килим е постлан върху тревата, на него голям стол – като трон, а отзад стара дървена врата.

„Аз скоро ще си тръгна – казва още по светло Дикран Балабанян, – но Невена ще остане.“

И Невена Коканова наистина е там – между баурите и дърветата. Не само защото ни гледа от една голяма черно-бяла снимка с куче. На същата поляна на 28 август 1983 година тя играе моноспектакъла „Прекрасната от Амхърст“ на Емили Дикинсън. Декорът е само стара ракла, празна рамка на огледало, смачкани мъжки обувки и женска шапка.

Георги Черкелов не обича гумата моноспектакъл, предпочита монолог. Но независимо от жанра, Дикран Балабанян е решил да превърне тези „чомашки срещи“ в традиция. Той знае, че го наричат

„людия арменец“ и даже се радва, когато го питат кога за последен път е бил на психиатър.

Публиката е пръсната около поляната – на каменни и дървени пейки. Теодора, дъщерята на Невена, Ани Бакалова, Рангел Вълчанов, Васил Димитров, Галя и Гого Лозанови, местни хора... добрали са се дотук по тесните планински пътища и още по-тесните чомашки улички. Всички те по-късно ще запалят 80 свеци в чест на Георги Черкелов.

„Напоследък все по-трудно изкачвам стъпала, казва той, когато се отпуска върху трона, а този луд арменец ме качи на Олимп“. И се втурва в спомени за общи с Невена неща: за една изчезнала нейна снимка с Индира Ганди, за това как били заедно на фестивала „Златен паун“ в Индия и как тя искала да подари на съпруга си Любомир Шарланджиев маймунка, как я купили най-накрая и как я кръстили Шаша – на брата на Радж Капур... Било е страховито приключение да докараш тази маймунка до България, и то през Москва, но Невена просто искала да зарадва мъжа си.

„В крайна сметка животът е това – добрите хора, които сме срещали“, казва накрая големият Черкелов. И дори през аплодисментите се чува как Дикран Балабанян изкомандва: „Палете огньовете“...

2011

На 13 април „Клуб 65“ към районната организация на БСП в Красно село номинира Стефан Данаилов за кандидат за президент. „Стефан Данаилов е човек от народа, естествен, честен и откровен, той е уникална комбинация от всички положителни черти, които притежават добрите политици и актьори“, смята председателят на партийния клуб Симеон Славчев.

Но на 13 юни депутатът Стефан Данаилов предлага Георги Кадиев за кандидат за президент на среща с представители на Младежкото обединение на БСП в София. Данаилов обяснява пред младите членове на партията защо отказва номинацията за президент и посочва, че би застанал зад кандидатурата на Кадиев, защото „е биткаджия, знае езици и има какво да даде на България“.

На 12 септември е съобщено, че Данаилов е кандидатът на БСП за вицепрезидент. Кандидатурата му е утвърдена от Националния съвет на БСП със 101 гласа „за“ и 1 „против“. В началото на заседанието председателят на БСП Сергей Станишев прочита писмо, в което Данаилов му предлага да разгледа и неговата кандидатура за вицепрезидент на Република България. В писмото Данаилов зая-

вява, че преди заседанието на конгреса е отказал предложението да бъде кандидат за президент, защото е смятал, че може да бъде по-полезен като активен съветник на по-младото поколение в БСП. Той посочва, че на 4 септември с любопитство е наблюдавал пресконференцията на една партия, която е номинирала кандидатите си за президентската институция, и е бил огорчен от демонстративното отношение към хора, които имат претенцията да станат водачи на нацията. „Точно това самоуверено поведение, че българите няма какво да избират, ме амбицира“, заявява Данаилов.

„Прочетох в социалните мрежи следното: „ГЕРБ има 19 км магистрала, а Ламбо е на всеки километър“, разказа на 16 септември лидерът на БСП Сергей Станишев, който заедно с кандидатпрезидентската двойка на левицата Ивайло Калфин и Стефан Данаилов се среща с представители на клубовете в подкрепа на Калфин за държавен глава.

На 20 септември чрез жребий в Централната избирателна комисия, в присъствието на представители на партиите, кандидатпрезидентската двойка на БСП Ивайло Калфин и Стефан Данаилов се оказва с бюлетина номер 8 на предстоящите избори.

Но на изборите на 23 октомври те остават втори, след като Росен Плевнелиев и Маргарита Попова побеждат с по-висок процент от вота.

Вторият тур на изборите е на 30 октомври. След приключване на преброяването ЦИК обявява за избран президент Росен Плевнелиев, а за вицепрезидент – Маргарита Попова, които са получили 1 698 136 гласа. А конкурентната им кандидатпрезидентска двойка – Ивайло Калфин и Стефан Данаилов, е получила 1 531 193 гласа.

На пресконференция на партията в НДК след края на изборния ден Стефан Данаилов благодари на избирателите, които са намерили куража и са гласували на балотажа за него и за кандидата за президент, както и за кандидатите за кметове на БСП. „Това във всички случаи е един прекрасен ден за мен“, заявява Данаилов. Добавя, че колкото и да му се е искало да излязат 5 000 000 българи да гласуват, това, че са гласували и 3 500 000, е донякъде добре...

2012

Театърът днес може да е още по-свеж и красив, доказват абсолютистите на проф. Стефан Данаилов с комедията „Както ви харесва“ от Шекспир. Премиерата е на 6 януари в Учебния театър.

Екипът споделя виждането на Питър Брук, че

София, 5 юни 1967 г. Невена Коканова във филма „Отклонение“

всяка постановка на пиесата „трябва да включва всички елементи на театрализирания пъстрошит свят. Ако спектакълът е жив, лъчезарен, забавен и преизпълнен с младежко очарование, тогава най-вероятно е и добър, и наистина Шекспиров. Театралните решения трябва да се подчиняват на забавлението“. Във версията с абсолютистите на проф. Стефан Данаилов пиесата е приказка, която размива и трогва.

В Учебния театър класът на Стефан Данаилов играе още в неговите постановки „Интимно в асансьора“ по Жерар Лозие и „Добрият доктор“ от Нийл Саймън, както и в „Тирамису“ от Йоанна Обшанко под режисурата на Росица Обрешкова.

* * *

Михаил Билалов и Христо Шопов са в главните роли в новия български филм „Досието Петров“. Това е работното заглавие на продукцията, чиито снимки вече са започнали, съобщават от екипа в края на месец май.

Сценарият е на Жан-Клод Карьер – една от легендите на световното кино, носител на множество награди, включително „Оскар“, „Златна палма“, „Златен лъв“, „Сезар“. Режисьор е Георги Балабанов. В звездния актьорски екип са и Цветана Манева, Ани Пападопулу, Радина Кърджилова, Стефан Данаилов, Деян Донков, Валери Йорданов, Валентин Ганев, Малин Кръстев, Луиза Григорова.

* * *

На 22 ноември е софийската премиера на филма „Инкогнито“ в кино „Люмиер“ в рамките на „Киномания“. Режисьорът Михаил Пандурски е и съавтор на сценария с Николай Акимов, написан по мотиви от повестта „Барьерата“ на Павел Вежинов.

Преди премиерата екипът на филма разговаря

София, 5 юни 1967 г. Кадр от филма „Отклонение“ с Невена Коканова и Иван Андонов

с репортери. Стефан Данаилов, който участва в лентата и се връща в българското кино след близо 15 години, казва: „Радвам се и на завръщането в родното кино – и то с главна роля на Георги Стайков, когото познавам още от студент. Всъщност с него имаме най-много общи епизоди, включително със странни и загадъчни диалози, докато героите ни разберат, че са баща и син“...

***

По повод 70-годишния юбилей на актьора Стефан Данаилов БНТ 1 излъчва от Златния си фонд телевизионния театър „Харолд и Мог“ на 8 декември. Режисьор на постановката е проф. Хачо Бояджиев, а в главните роли са Стефан Данаилов, Леда Тасева, Маргарита Дупаринова и други.

Телевизионната адаптация по пиесата на Колин Хигинс показва морално-етичните проблеми в съвременното американско общество. Младият Харолд, който през целия си живот е бил пренебрегван от майка си, интересуваща се само от светския живот, се чувства отегчен и опустошен. Неочаквано среща по-възрастна от него жена, бивша концлагеристка, притежаваща всички морални добродетели, на които младежът се възхищава. Харолд се влюбва в нея и си връща изгубения вкус към живота.

***

БСП засвидетелства любов и признателност на Стефан Данаилов в навечерието на 70-ия му рож-

ден ден. В началото на заседанието на Националния съвет на партията на 8 декември актьорът получава от съпартийците си букет със 71 червени рози и картина на художника акад. Илия Петров.

„Ние не можем да номинираме за „Оскар“, но можем да направим номинация за любов и признателност“, заявява лидерът на БСП Сергей Станишев при връчването на подаръците.

„Аз съм приятел, човек за дълъг път – това е важно днес, то беше важно и вчера, а утре ще бъде още по-важно“, казва Стефан Данаилов пред изправената на крака зала. „В навечерието на 70-годишнината си не мога да кажа дали се чувствам стар, млад или някъде в най-голямата си сила“, посочва той и уверява, че макар и на 70 години, в бъдеще няма да го видят срутено, сринало и паднало. „Аз съм ваш и занаят“, заявява Данаилов.

***

Председателят на парламента Цеца Цачева подарява на депутата от левицата Стефан Данаилов парламентарен звънец. На 13 декември Данаилов черпи за рождения си ден в Клуба на народния представител, където идват да му честитят депутатите от всички парламентарни групи, както и журналисти.

Данаилов коментира, че в трите парламента, в които е народен представител, е срещал повече симпатии, отколкото политическа ненавист, и отбелязва, че и на тази възраст – 70 години, човек

не трябва да се затваря в себе си. Той благодари на всички за вниманието и посочва, че всички в Народното събрание трябва да работят за благо на хората.

2013

Стефан Данаилов да бъде удостоен със звание „Почетен гражданин на София“ гласува Столичният общински съвет на редовната си сесия на 14 февруари. Предложението е на група общински съветници, а сред вносителите му са кметът на София Йорданка Фандъкова и Елен Герджиков – председател на Столичния общински съвет.

В своя доклад общинските съветници посочват, че Стефан Данаилов е един от водещите актьори на Народния театър „Иван Вазов“, в киното и телевизията е изиграл централни роли в над 160 филма и сериали, участвал е в седем копродукции с „Мосфилм“ и е един от най-харесваните български актьори в италиански филмови сериали.

Самото отличие актьорът получава на 17 септември – на тържествена сесия на Столичния общински съвет по повод Деня на София, когато редица общественици, културни дейци, лекари и инженери получават звание „Почетен гражда-

нин на София“.

***

Стефан Данаилов ще води листите на БСП в Пловдив и Плевен на предстоящите предсрочни парламентарни избори. Това казва самият той пред журналисти на 26 март. „Дал съм своето съгласие за водач на листата в Пловдив, но имах разговор със Сергей Станишев и с хора от Плевен, които ме помолиха да отида да помогна в Плевен“, казва Данаилов.

***

На 21 май Стефан Данаилов открива първото заседание на новото 42-ро Народно събрание. Той изразява надежда да е „добър орисник за бъдещето на съвместната работа“ на новоизбраните народни представители и припомня надписа, който стои над централния вход на Народното събрание – „Съединението прави силата“, като посочва, че в трудни времена българските народни изборници неведнъж са показвали, че съдбата на България е била водеща в техните решения.

Стефан Данаилов отбелязва, че парламентът трябва спешно да предложи най-важните стъпки по пътя на националното спасение. „Отговаряме не само за това, което вършим, но и за това, което не вършим“, предупреждава той.

София, 22 май 2013 г. Актьорите Дъжеко Росич, Татяна Лолова и Стефан Данаилов на откриването на скулптурния портрет на актьора Григор Вацков в градината пред Народния театър „Иван Вазов“

София, 9 февруари 1971 г. Невена Коканова в кадър от филма „Странен двубой“, в който изгънява главната женска роля

***

На 19 юни парламентът избира състава на повечето от постоянните си комисии. Стефан Данаилов оглавява Комисията по култура и медиуми.

***

С премиерата на Ямболския драматичен театър „Невена Коканова“ на комедията „Оскар“ от Жан Ален, режисирана от Борислав Чакиров, на 11 юни започват театралните празници, посветени на големата българска актриса Невена Коканова. Те се организират за 18-и път и са част от празничната програма по повод на Деня на Ямбол, който съвпада с големия християнски празник Свети Дух.

2014

Актьорът Стефан Данаилов получава Наградата за цялостно творчество на Българската филмова академия – 2014. Отличията за постижения в българското кино през отминалата година, присъждани с тайно гласуване, са връчени на 6 юни на церемония в Театър „Българска армия“.

***

Деветнадесетото издание на театралните празници „Невена Коканова“ се състои от 16 до 21 юни в Ямбол. Празникът е закрит със спектакъла „Мъртвешки танц“ на Театрална работилница „Сфумато“, режисиран от Маргарита Младенова. Около 2500 зрители са посетили шестте постановки, играни в рамките на фестивала.

Проявата няма конкурсен характер. Всичките 17 актриси, които са се представили по време на празниците на ямболска сцена, получават почетния приз „Босоногата Жулиета“.

***

Стефан Данаилов, Людмил Стайков и Красимир Спасов са сред професорите – доайени на киното и театъра, отличени с почетния знак на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Церемонията се състои след тържеството за откриването на учебната година на 15 септември в изцяло обновената зала на Учебния куклен театър.

***

Спектакъла „И само туй: Любов“ (пътеводител в любовта за разлюбяната младеж) представя класът на проф. Стефан Данаилов в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ в рамките на честванията за 450-годишнината от рождението на Уилям Шекспир. Премиерата е на 28 октомври.

***

На 27 октомври най-възрастният народен представител – Стефан Данаилов, удря първия звънец на новоизбраното 43-то Народно събрание. „Ако в сърцата ни е останала дори капчица кръв, върна на Кубратовия завет, че съединението прави силата, трябва да обединим сили, защото нищо не е по-важно от добруването на нацията и само общите ни усилия могат да дадат плодове за нейното бъдеще“, казва той.

2015

През януари Стефан Данаилов и Ваня Монева са сред номинираните за почетния знак „Сърцето на София“. Проф. Данаилов е номиниран за цялостен принос към развитието и популяризирането на българската култура и работата си като преподавател и ментор на талантиливи млади хора.

***

Лишените от самоличност хора са героите в спектакъла „Небесен отряд“ от Джордже Лебович и Александър Обренович, игран го студентите на проф. Стефан Данаилов в НАТФИЗ. Премиерните представления са на 19 и 20 февруари.

Постановката е на проф. Стефан Данаилов, режисьор е г-р Сава Драгунчев. Сценографията и костюмите са на Милена Пантелеева, звуковата среда – на инж. Сашо Младенов.

***

На 14 март в Дупница е закрит фестивалът на театралното и филмовото изкуство „Невена Коканова“. Фестивалът се състои в драматичния театър в града, носещ името на актрисата, родена в Дупница. Той предоставя възможност за изява на непрофесионалисти да бъдат включени като участници при подготовката и изпълнението на театрални постановки и филми, казва Борислав Велков, едн от организаторите му.

София, 24 май 2015 г. Академия „Аскеер“ удостоява с Големата награда за цялостен принос към театралното изкуство „Аскеер 2015“ българския актьор и педагог Стефан Данаилов

***

Гости в двата дни на фестивала са гъщерята на Невена Коканова – Теодора Шарланджиева, режисьорът Павел Павлов, актьорите Филип Трифонов, Мария Статулова.

„Откакто съм в Дупница, си мечтая да направим нещо за Невена Коканова, за тази уникална жена, за тази световна актриса“, казва Славчо Пеев, който е и директор на дупнишкия театър и ръководител на проекта.

Варна, 19 септември 1967 г. Невена Коканова като гост на Шестия фестивал на българския филм

На 25 май бележитият актьор и педагог проф. Стефан Данаилов получава „Аскеер“ за цялостен принос към театралното изкуство. „За втори път получавам милото войниче – и все в трудни моменти. През 1991 година бях в ужасна криза и сега ми е трудно, но вярвам, че „Аскеер“-ът ще ми помогне“, казва Стефан Данаилов. Той припомня, че преди 40 години е бил поканен за щатен актьор в ТБА. Изграл Венецианеца във „Време разделно“ по Антон Дончев. Вече с опита си на изявен киноартист излязъл на авансцената и започнал литературния си монолог – „в крупен план“. Почти не си чувал гласа и мислел, че се е провалил. А на второто представление бил убеден, че напълно се е сринал, защото според него зрителите на първите два реда спели дълбоко – всички били със затворени очи. После разбрал, че театърът има договор със Съюза на слепите – да посещават премиери.

„Винаги безкрайно съм обичал публиката и затова съм получавал много обич“, казва още Данаилов. „Вярвам, че българският театър винаги ще го има – напук на всичко, което ни се случва“, добавя той.

***

В Ямбол от 15 до 20 юни се състои 20-ото юбилейно издание на театралните празници „Невена Коканова“. Сред участниците е и Сатиричният театър „Алеко Константинов“ с „Убийство в експреса“ от Габор Гьоргеи. Режисьор на постановката е Петър Денчев, сценография – Петър Митев, участват Никола Анастасов, Александра Сърчаджиева, Михаил Сървански.

* * *

„Пловдивската публика е уникална и заслужава Международния театрален фестивал „Сцена на кръстопът“, в който тази година участват спектакли, наградени с „Аскеер“ и „Икар“, казва на 10 септември в интервю за БТА директорът и създател на фестивала проф. Стефан Данаилов.

През тази година фестивалът се провежда за 19-и път. „Съзнанието ми обаче вече е насочено към 20-ото, юбилейно издание“, добавя съзателят на феста. Според него публиката в Пловдив е на много високо ниво. „Оценката ми е лична, тъй като съм играл на пловдивска сцена и от личен опит зная, че в Пловдив има невероятна театрална публика“, отбелязва Данаилов. „Тя не е от тези, които, когато им подадеш пръст, започват да се смеят, че пръстът е крив. Тя е сериозна и театрална. Сигурен съм, че има хора, които следят този фестивал от 19 години и те не са никак малко“, добавя актьорът.

* * *

Варна, 19 септември 1967 г. Гриша Островски, Искра Хаджиева, Емиля Вагеницайн и Невена Коканова по време на Шестия фестивал на българския филм във Варна

Проф. Стефан Данаилов поставя „Ателие“ по „Зойкина квартира“ на Михаил Булгаков с абсолютистите си в НАТФИЗ, участват и студенти на проф. Здравко Митков. Премиерните представления са на 28 ноември и на 1 декември на голямата сцена в Учебния драматичен театър. Сценографията и костюмите са на доц. Елена Иванова и Ралица Русева.

2016

За трета година фестивалът на театралното и филмовото изкуство „Невена Коканова“ в Дупница ще събере почитатели на театъра и киното, съобщават през март организаторите. Фестивалът ще се състои на 16 и 17 април.

„Това е много важен за театралното изкуство фестивал. По този начин оставяме следата от нашата незабравима Невена Коканова, а и е от полза на нашия театър и на Дупница“, посочва директорът на дупнишкия театър „Невена Коканова“ Славчо Пеев.

* * *

На 13 юни в Ямбол започват театралните празници „Невена Коканова“, които се провеждат за 21-ви път и продължават до 18 юни. Те са открити от бургаския драматичен театър „Агриана Бугевска“ със спектакъла „Фалстаф и неговите съпрузи“ на режисьора Йосиф Сърчаджиев. А приза „Босоногата Жулиета“ получават 10 актриси, които за първи път излизат на ямболска сцена.

* * *

На 30 август Националният съвет на БСП решава инициативен комитет да издигне и регистрира кандидатурата на ген. Румен Радев за президент. Председател на инициативния комитет ще бъде заместник-председателят на БСП Стефан Данаилов.

* * *

„Сцена на кръстопът“ е 20 години любов. Преди 20 години вярата ме поведе да организирам фестивала“, казва на 17 септември Стефан Данаилов пред журналисти в Пловдив. Той признава, че в началото форумът не е замислен като трайно събитие, защото тогава „беше време, в което бесовете бяха на улицата, а актьорите на сцената бяха повече от зрителите“. Днес, по думите на Данаилов, театърът се е изправил на крака. „Сцената“ бе създадена в Пловдив и в резултат на емоционалната ми връзка с Града на тепетата, където са и първите ми стъпки в театъра“, коментира Данаилов.

София, 9 декември 2017 г. Стефан Данаилов празнува своя 75-и рожден в Народния театър „Иван Вазов“

2017

На 11 февруари Националният съвет на БСП обсъжда водачите на листи на „БСП за България“ за парламентарните избори. Лидерът на партията Корнелия Нинова отбелязва, че са заложили на първо място на професионализъм, обновление и приемственост.

Изпълнителното бюро на БСП предлага Стефан Данаилов да води две листи – във Варна и в 24 МИР - София.

На 2 април ЦИК обявява имената на кандидатите, които стават народни представители в 44-тия парламент, избрани в по два избирателни района. Сред тях е и Стефан Данаилов.

* * *

С две представления от репертоара на Театър „Българска армия“ – „В полите на Витоша“ от Пейо Яворов и „Колко е важно да бъдеш сериозен“ от Оскар Уайлд, завършват на 16 юни тазгодишните 22-ри театрални празници „Невена Коканова“ в Ямбол. Режисьор и на двете постановки е Красимир Спасов.

* * *

Стефан Данаилов празнува 75-годишнината си с изложба, документални филми, автобиографична книга и ретроспектива от филми с негово участие, избрани от актьора, пише БТА на 23 ноември.

В негова чест ще се състоят няколко събития благодарение на партньорството между издателството „Книгомания“, Столичната община, Народния театър „Иван Вазов“, Българската национална филмотека, кино „Одеон“, Арто+, ShortCut.

Изложбата „Непознатите портрети на Стефан Данаилов“ ще бъде открита на 1 декември и ще продължи до 14 декември – в градинката пред Народния театър. Фотоси на 32 пана ще припомнят участието на актьора в някои от най-емблематичните филми на българското кино.

Днешният ген на Стефан Данаилов и някои от най-известните му роли в киното са на фокус в документалния филм за актьора – „Монолог“, със сценаристи Георги Тошев и Ема Константинова. Предпремиерата е на 4 декември в „Одеон“. След прожекцията ще бъдат изложени първите 100 екземпляра от автобиографичната книга на Стефан Данаилов „Романът на моя живот“ със съавтор Георги Тошев.

Официалното представяне на изданието е на рождения ден на Стефан Данаилов – 9 декември, в Народния театър. Очаква се да присъстват много от екранните и сценичните партньори на актьора, както и студенти от всичките му випуски в НАТФИЗ. Програмата е изненада и за самия проф. Данаилов. Режисьор е племенницата му Росица Обрешкова, а сценограф – Елена Иванова.

Също на 9 декември bTV ще излъчи премиерно документалния филм на Георги Тошев „Различията“, посветен на именития актьор, в поредицата „НепознатиТЕ“.

„10-те златни филма на Стефан Данаилов“ ще имат прожекции през целия декември в кино „Одеон“. Заглавията в ретроспективата са избрани от самия Стефан Данаилов.

2018

Костюмите на Стефан Данаилов от филма „Борис Първи“, на Апостол Карамитев/Коста Цонев от „Сватбите на Йоан Асен“ и на Стойко Пеев от „Хан Аспарух“ вече могат да бъдат видени в новата специална експозиция – „Историята и българското кино“, на Националния исторически музей, посветена на българските игрални филми на историческа тематика от 80-те години на XX век, съобщават от музея на 26 юли. Облеклата са част от златната колекция български игрални филми, които пресъздават едни от най-значимите периоди и събития от средновековната българска история.

***

Луксозното издание „Години любов. Невена Коканова“ от Георги Тошев, посветено на 80-годишнината от рождението на актрисата, излиза от печат в началото на декември. Биографията включва над 250 снимки от личния архив на гъщерята на Коканова – Теодора Шарланджиева, някои от които се публикуват за първи път. Заглавието кореспондира с първия важен филм в кариерата на Невена Коканова „Години за любов“ и очертава

звездния път на актрисата – да бъде обожавана от публиката си завинаги.

„С любов се оцелява. Няма друго оръжие срещу проблемите в този живот. Той сякаш ни е даден, за да се борим за него“, казва тя в последното си интервю с Тошев през 1999 година.

***

На 13 декември е открита изложбата „Невена Коканова на 80. Снимки от един живот. 1938 - 2018“ в Галерията на открито в Градската градина на София. Теодора Шарланджиева, ArtProductions, Столичната община и издателство „Книгомания“ показват фотоси на знаменитата актриса. Кадрите от архива на нейната гъщеря разкриват моменти от личния ѝ живот и от вълнуващата ѝ кариера.

***

А на 14 декември в горното фоайе на Сатиричния театър „Алеко Константинов“ е открита изложбата „Невена и Сатурата“ с фотоси от най-запомнящите се театрални превъплъщения на Коканова. Посетителите си припомнят нейното обаяние и пропитата ѝ с женственост красота със снимки от постановките „Балът на манекените“, „Михал Мишкоев“, „Ревизор“, „Ромео, Жулиета и петрол“, „Щръклица“, „Игра на котки“ и други.

Невена Коканова изиграва 23 роли на сцената на

Сатурата. Първата е на Анжелика Арно в „Балът на манекените“ от Бруно Ясенски на Гриша Островски през 1961 година, последната – Красавицата от хълма на младите вдовици в „Преди последния спектакъл“ от Любомир Пеевски на Илия Добрев през 1998 година. „Киното ме гари с популярност, а театърът с живот“, казва именитата актриса.

2019

Шест съвременни пиеси, представени от различни театри в страната, участват в 24-тите театрални празници „Невена Коканова“, които се провеждат в Ямбол от 10 до 15 юни. Програмата на празниците стартира с пиесата „Легло за трима“ от Орлин Дяков, изпълнена от трупата на Драматичния театър „Сава Огнянов“ в Русе.

***

След 5-годишно отсъствие Стефан Данаилов се завърна със скутер на сцената на Народния театър. Той е част от екипа на „Актрисата“ и влиза в ролята на застаряващ любовник с вид на хипи, с дълги сиви коси и с фланелка „Аз победих анорексията“, пише БТА на 8 юни. Героят на Данаилов е новата любов в живота на театралната звезда Лидия Мартин (Аня Пенчева), която се оттегля от сцената, за да заживее в Швейцария с поредния нов мъж до себе си.

Сълзи, смях, драма, ревност и истерия има в този спектакъл по текст на драматурга Питър Куилтър. Режисьор на спектакъла е Росица Обрешкова, а Стефан Данаилов е постановчик. Интересната сценография във формата на куб е на Елена Иванова, нейни са и костюмите, а музиката е на Иван Лечев.

***

До края на май 2020 година на сцената на НАТ-ФИЗ ще има 15 премиери, някои от които копродукции, съобщават от театралната академия в началото на месец юли.

В началото на октомври студентите на проф. Стефан Данаилов се очаква да излязат с премиерата на „Слуга на двама господари“ от Карло Голдони в постановка на Данаилов и под режисурата на г-р Росица Обрешкова.

***

Стефан Данаилов е със специална роля в новия български филм „Завръщане“, съобщават от екипа на 29 юли. Режисьор и сценарист на лентата е Нику Илиев.

Точно 25 години след паметното футболно лято на България през 1994 година трима прия-

Варна, 19 септември 1967 г. Невена Коканова във Варна

тели (Александър Кагиев, Орлин Павлов и Бойко Кръстанов) се завръщат у дома от всички краища на света, за да помогнат на друг свой приятел от детството да спаси родната си къща. Алекс (Нику Илиев) трябва да убеди братовчед си Бранимир (Башар Рахал) да не загърбва завета на гядо им (Стефан Данаилов), като събори фамилията им дом и построи на негово място модерна бизнес сграда...

***

След инцидент през август 2019 година Стефан Данаилов е приет по спешност в болница „Бурга-смед“, където е извършена операция на тазобедрената му става.

След допълнителни изследвания в столичната болница, направени през септември, на Стефан Данаилов е назначена рехабилитация, която ще бъде направена във военния санаториум в Хисаря, съобщават на 19 септември от Военномедицинската академия.

***

В знак на почит към личността на първата гама на българското кино и по случай Деня на българската култура и книжовност Столична община планира поставянето на паметен знак върху любовната пейка на Невена Коканова в градината пред храма „Свети Седмочисленици“. Това съобщават

София, 8 март 1999 г. Президентът Петър Стоянов връчва орден „Стара планина“ – първа степен, на актрисата Невена Коканова и на режисьора Рангел Вълчанов за цялостна творческа дейност

София, 8 декември 2008 г. Министърът на културата Стефан Данаилов

светлината на обичта“, заявява президентът Румен Радев по повод загубата на един от най-обичаните актьори на нашето съвремие.

„Стефан Данаилов остава в паметта ни като човек, който в битността си на министър на културата с лекота, желание и обич се трудеше за развитието на културата във всичките ѝ сфери. Напусна ни актьорът, пресъздал изключително добре образа на свети цар Борис Първи в едноименния филм“, се казва в съболезнованието на българския патриарх Неофит.

* * *

Хиляди хора идват на поклонението на Стефан Данаилов (1942 - 2019) на 2 декември в Народния театър „Иван Вазов“.

„Много е трудно да вкараме Стефан Данаилов в някакви рамки, за да го опишем с думи“, казва президентът Румен Радев. „Огромният му принос към българското кино и театър, безрезервната му любов към хората, безкрайната отдаденост на неговите ученици... За мен той беше и човешкото лице на българската политика“, допълва гържавният глава.

„Стефан Данаилов е доказателство, че няма министри, няма партии, изкуството е силно и обединява всички“, казва Вежди Рашидов.

„За мен беше чест, че го познавах и бяхме добри приятели“, посочва президентът (2002 - 2012) Георги Първанов. „България губи една светла личност, един от будителите на съвременна България, ярък актьор, с активна гражданска позиция“, добавя той.

„Това е извънземно и земно същество, сърдечно. Има много красиви и много талантиви, но той е посочен и беше с нас, и ще остане“, казва просълезената Татяна Лолова. „Каза ни: „Не ме жалете, живял съм както трябва!“ Шурчо, прекрасен, талантив, обичлив, той не е виновен, че е толкова прекрасен“, споделя още тя.

„Той беше един изключително светъл човек, толкова земен и чист по детски, и това е предал на студентите си и на хората около него“, казва актьорът Владимир Пенеv. „Той беше божем, обичаше живота, взимаше всичко от него и връщаше на живота и публиката още толкова. Искам да го помня като раздаващ човек“, допълва актьорът.

„Изпратихме една вселена от талант, красота, любов и мъдрост“, казва председателят на БСП Корнелия Нинова. „Стефан носеше доброта в себе си и я раздаваше на другите. Винаги съпреживяваше болките и страданията на останалите като свои. Беше добър човек, почтен и ширококросен. За нас е вдъхновение, опора и сила“, допълва още тя.

от общината на 24 май.

След репетиции в Сатиричния театър актрисата е обичала да си почива пред църквата, в която е била и кръстница на много деца. Скоро всеки ще може да види и да поседи на любимото място на великолепната Невена Коканова, се казва още в съобщението.

* * *

На 27 ноември от Военномедицинска академия, където е приет за лечение преди време, е съобщено, че Стефан Данаилов е починал сутринта в 00.15 ч. „България загуби един от големите си синове, човек, който беше обичан и ще бъде обичан от милиони хора. Вселена беше той от талант, емоция, от мъдрост“, казва пред журналисти в парламента лидерът на „БСП за България“ Корнелия Нинова.

„Сбогом! Беше голям мъж!“, пише премиерът Бойко Борисов във фейсбук по повод смъртта на Стефан Данаилов.

„Стефан Данаилов беше и си остава наш учител по непресторено рицарство. Нашата морална скала, която не отстъпва нито веднъж от достойнството и на всеки успя да покаже колко силна е

2020

С решение на Общинския съвет Община Ловеч ще изпрати предложение до Министерството на културата драматичният театър в града да бъде именуван на Стефан Данаилов. Това съобщават от общинската администрация на 2 февруари.

Предложението културната институция да носи името на професора е внесено от петима съветници от БСП. Част от мотивите им са, че артистът е уважаван от всички българи и в Ловеч е родена неговата майка – Евдокия Данаилова, а в Града на люляците той изкарва детството си.

* * *

Вечер на Стефан Данаилов събира на 14 юни неговите студенти, актьори от Народния театър. Ани Пападопулу, Зафир Рагжаб, Павел Иванов, Христо Терзиев, Дарин Ангелов, Деян Ангелов, Рагина Боршош, Иван Юруков, Валери Йорданов, Христо Чешмеджиев и Илиана Коджабашева се включват в събитието.

Под режисурата на племенницата на Мастъра – Росица Обрешкова, артистите представят избори откъси от издадената през 2017 година биография на Стефан Данаилов – „Романът на моя живот“, с автор Георги Тошев, както и любими негови песни.

* * *

На 23 октомври в Сатирама е премиерата на албума „100 лица на театъра“ на български и английски език, който отдава почит към български творци, които вече ги няма сред нас. Съюзът на артистите в България и фондацията „Хомо луденс“ са издатели на тома.

„Това е навременен акт на дължима почит към паметта на онези творци, които са утвърждавали необходимостта от високи художествени цели и идеали в историята на българския театър. Всички те са проправяли пътя на съвременната сцена, вълнували са и са очаровали поколения българи“, посочват от Съюза.

Невена Коканова, Агриана Бугевска, Апостол Карамитев, Георги Калоянчев, Кръстьо Сарафов, Нейчо Попов и Тодор Колев са сред включените имена в изданието.

2022

Централният площад „Свобода“ в Дупница да бъде преименуван на „Невена Коканова“ предлага екипът на местния театър. Идеята е обявена на 3 юни от директора Валентин Балабанов и се очаква

да бъде предложена на местната власт.

В културният институт в града, наречен на името на именитата актриса, която е родена в Дупница, отбелязват 22 години от смъртта ѝ.

* * *

На 6 юни в Ямбол започват шестдневните театрални празници „Невена Коканова“, които ще продължат до 11 юни. Тяхното 25-о издание е посветено на най-великото чувство – любовта, а всеки един от спектаклите разглежда темата по

София, 29 май 1986 г. Невена Коканова

различен и неповторим начин, казва на пресконференция актьорът и директор на Драматичния театър „Невена Коканова“ в Ямбол Михаил Лазаров.

По думите му предстоят изненади за публиката през шестте театрални вечери – зрителите ще бъдат посрещани с музика на влизане в театъра и ще получават като подарък книги. А всички участващи в театралните спектакли ще получат почетния приз „Босоногата Жулиета“ – името, с което ямболци помнят обичаната българска актриса Невена Коканова. Тя прави своите първи театрални стъпки през 1956 г. на сцената на ям-

болския театър, когато е едва 17-годишна.

* * *

Студенти, приятели и колеги връщат спомена за Стефан Данаилов. Националната програма по отбелязването на 80-годишнината на известния актьор и педагог започва от София, съобщават организаторите на 13 юни.

По думите им началото в столицата ще бъде по нетрадиционен начин. С „Ламбо сафари“ на 15 юни в градинката пред Народния театър започва разходка из знакови места през личната биография на софиянеца Стефан Данаилов. Маршрутът минава през знакови за града и за актьора места. Някои от тях са градинката „Кристал“ – място, в което Данаилов среща голямата си любов Мария, НАТ-ФИЗ „Кръстьо Сарафов“, където Мастъра, както го наричат студентите, учи и преподава, Докторската градина, в която се снимат сцени от първия филм с негово участие – „Следите остават“ по Павел Вежинов, и други. Гид в това пътуване през времето и спомените ще бъдат известни студенти на Мастъра, сред които Силвия Лулчева, Дарин Ангелов, Влади Карамфилов (Въргала) и други.

* * *

Книгата „Колко е лесно да бъдеш обичан“ представя 25 истории от учениците на Стефан Данаилов, които си припомнят годините с техния Мастър, съобщават през август издателите от „Колибри“. Историите са събрани от Александра Александрова по идея на Ива Папазова.

На общо 208 страници своите истории споделят Параскева Джукелова, Иван Бърнев, Асен Блатечки, Свежен Младенов, София Бобчева, Антоанета Добрева - Нети, Иван Юруков, Павел Иванов, Ралица Паскалева, Лиция Инджова, Александър Кадиев, Деян и Дарин Ангелови, Стефания Колева, Явор Вълканов, Ваня Щерева, Ненчо Илчев, Евгени Будинов, Никола Парашкевов, Ана Папагонулу, Валери Йорганов, Асен Данков, Радина Боршош, Севар Иванов, Евелин Костова, Башар Рахал.

* * *

Изпълнихме дълга си към паметта на Стефан Данаилов. В деня, в който се прощавахме с Ламбо, се ангажирахме да съхраним спомена за големия артист и преподавател, като кръстим на негово име обект в столицата. Почти три години по-късно това вече е факт, казва на 27 октомври Калоян Паргов, след като Столичният общински съвет единодушно решава в кв. „Лозенец“ да има градина „Проф. Стефан Данаилов“.

По думите му следващата стъпка за съхраняването на паметта за легендата на българския театър и кино е да бъде изработен и поставен негов

барелеф или бюст-паметник на подходящо място в столицата.

* * *

Книгата „Стефан Данаилов. Игра на живот“ от журналиста Георги Тошев излиза на 6 декември и е в чест на 80-годишнината от рождението на легендарния български актьор, която се навършва на 9 декември, съобщават през ноември от „Книгомания“.

Томчето е част от предстоящата поредица събития с надслов „Стефан Данаилов на 80: Години любов“.

* * *

Националната програма за отбелязване на 80-годишнината от рождението на Стефан Данаилов е под патронажа на вицепрезидента Илияна Йотова. Това съобщават на 21 ноември организаторите пред медиите в Народния театър. „Това е един много личен жест, защото тя е имала щастието да познава през годините Стефан Данаилов, и този личен жест става и институционален“, казва Георги Тошев.

„Мисля си, ако беше жив Стефан и ние всички бяхме с вас в навечерието на празнуването на неговата 80-годишнина, какъв щеше да бъде неговият отговор и каква щеше да бъде неговата реакция“, казва Илияна Йотова. „Всички, които го познаваме, знаем едно изключително дяволито пламъче в очите му, което щеше да поникне веднага, ако можеше да ни види всичките в тази зала. И най-вероятно щеше да каже защо се занимаваме с тези неща, а не вършим нещо по-полезно. Такъв си беше, но, от друга страна, съм сигурна, че щеше да му бъде драго“, казва вицепрезидентът.

* * *

София, 27 март 2003 г. Стефан Данаилов получава награда „Икар“ за сценично и екранно присъствие и за ролята му в духовния живот на България

София, 27 март 2005 г. Актьорът Стефан Данаилов получава награда „Икар“ за цялостен принос в сценичните изкуства на тържествена церемония в Народния театър „Иван Вазов“

На 9 декември студенти и приятели на Стефан Данаилов отбелязват 80-ата годишнина от рождението на актьора в Народния театър „Иван Вазов“. Участие в спектакъла „Стефан Данаилов на 80: Години любов“ вземат Владислав Карамфилов – Влади Въргала, Асен Блатечки, Александър Кадиев, Павел Иванов, Иван Юруков, Радина Боршош, Деян Ангелов, Филип Буков, Евелин Костова, Кристина Димитрова, Нина Николина и други. Те рецитират думи на Мастъра, свързани с темите за любовта на публиката, работата в театъра и киното, приятелството, жените, студентите. Изпълняват и песни, сред които „В полумрака на спомена“, „Излел е Делъо хайдутин“ и „Comment Сава“, която Стефан Данаилов изпълнява през 1983 година с Вероник Жано. Гласът на Мастъра също прозвучава в откъси от записи, представени от „Златен фонд“ на БНР.

След края на спектакъла на сцената се качват деца от клуба по актьорско майсторство с ръководител Ирен Кривошева в школата за сценични изкуства „Essence“. А вицепрезидентът Илияна Йотова връчва „Стипендия на Ламбо“ на младите актьори Деница Павлова и Даниел Върбанов.

2023

Двадесет и шестте театрални празници „Невена Коканова“ ще се състоят в Ямбол от 12 до 17

юни, съобщават в края на месец май организаторите от Драматичния театър в града, който носи името на актрисата. На ямболска сцена ще гостуват театри от София, Варна, Бургас и Габрово.

Както във всяко издание досега, и тази година в селекцията има различни по жанр и тематика спектакли от продукцията на българските театри. В шест поредни вечери публиката ще се наслажда на едни от най-добрите и интересни спектакли, представяни на сцените в страната, казва говорителят на ямболския театър Румяна Стефанова.

* * *

На 9 юни Георги Тошев представя книгата „Стефан Данаилов. Игра на живот“ във Варна. Събитието е част от паралелната програма на 31-вия театрален фестивал „Варненско лято“ и е посветено на 80-годишнината на именития актьор. На премиерата е прожектиран документалният филм „Ламбо от София“, на който Тошев е сценарист и продуцент, режисьор е Ема Константинова, а оператор – Борис Пинтев, който също присъства на срещата.

„Много е сложно да разкажеш живот като този на Стефан Данаилов, защото той е необикновен. Той беше щедър човек и правеше много за другите. Неговият живот беше обърнат към другите и доказателство за това е любовта на неговите студенти“, споделя Тошев.

Силвия Лулчева:

Единственият ни изпит при Мастъра беше кой ще издържи на нечовешката му обич към живота

Яница Христова

Когато в публичното пространство се заговори за Стефан Данаилов, освен категоричния талант и безспорната харизма на популярния актьор обикновено се коментира и щедростта му, както и голямото му сърце, в което сякаш има място за всички, особено за студентите му. Мастъра, както и до днес го наричат неговите възпитаници, е бил опора в трудни моменти, мъдър съветник, вдъхновител и окуражител за тепърва навлизащите в професията млади артисти. Сред тях е и един от най-разпознаваемите гласове в дублажа и едно от най-любимите лица от телевизионния екран в България – Силвия Лулчева.

ПЪРВА СРЕЩА

През 1992 г. Лулчева завършва ВИТИЗ „Кр. Сарафов“ със специалност „Актьорско майсторство за драматичен театър“ в първия клас на професор Стефан Данаилов с асистент Илия Добрев. Връщайки се към спомените си от онова време, актрисата признава, че срещата с Данаилов е била изненадваща и неочаквана. „Аз, в дългите години, в които съм преследвала мечтата си да уча в НАТФИЗ, тогава ВИТИЗ, много стриктно броях кои ще бъдат професорите през 1988 г., които ще избират клас. Но тогавашният ректор проф. Енчо Халачев направи истинска революция в институцията и пенсионира професорите Гриша Островски и Саша Стоянов, като най-изненадващо направи предложение на Йосиф Сърчаджиев и Стефан Данаилов“, разказва Лулчева. Допълва, че Сърчаджиев е отказал под претекст, че не може да прецени таланта на някой човек само по една басня, докато Данаилов абсолютно радушно и без да се замисля, е приел.

„И така аз се оказах на изпит пред комисия, която изпитваше вместо него, тъй като той беше на снимки в Съветския съюз и до трети кръг не го бях виждала. Изпитът се водеше от любимия ми режисьор – Младен Киселов. Всичко вървеше много нормално, ако приемем за нормално факта, че в семейството ми никои не знаеше за това мое кандидатстване...“, споделя актрисата. За решаващия четвърти кръг обаче Стефан Данаилов се появява. „Аз го видях долу в салона, доколкото можеш да виждаш, когато си осветен от прожекторите и нямаш зрителен контакт с комисията. Той даваше много интересни задачи. Накара ме да кажа монолога си, който беше от пиеса на Лорка, като ми сменяше задачите и искаше, докато казвам текста си, да меся хляб, след това да простирам, след това да бъда гневна, след това да бъдат тъжна, прощаваща, приемаща“, спомня си Лулчева. Явно е отговорила на очакванията му и за нейна „извънземно неочаквана изненада“ от 2000 момичета, кандидатки от град София, Мастъра избира единствено нея.

„На това доверие от негова страна аз отговорих с типичното за 18-годишна софийска нахалница крайно недоверие, защото в моята представа той беше една вече остаряваща телевизионна звезда“, припомня си отминалите емоции актрисата. „Давам си сметка колко груба може да бъде младостта, колко нахална и неграмотна е в отношенията си с хората и колко сме неблагоприятни за срещите си“, допълва от младостта на годините тя.

Разбира се, младата бъдеща актриса много бързо придобива представа какъв човек всъщност стои срещу нея. „Стефан Данаилов беше в тази възраст, когато една, в негово лице наистина мога да употребя думата „звезда“, е готова много щедро да дава, да не спестява нищо от натрупаните знания и опит, да не говорим за любовта му, която безгранично ни засипваше в нечовешки размери“, казва Силвия. Това тя описва така: ако до този момент студентите са плували в леген, то с подкрепата на Мастъра са влезли в Тихия океан. „Който колкото можеше да плува житейски, но той предложи най-мирните и най-топли води на бащинството и учителството“, допълва тя.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ ТАЛАНТ

По това време Данаилов не е бил професор и е нямал амбиции да развива преподавателска кариера. „Всъщност това увенча пътя му до последния ден“, коментира актрисата. Според нея той е човек, който е роден с преподавателски талант и с невероятен усет за създаване и укрепване на характера и личността на младите хора. „Не само че по никакъв начин не сме били третирани от жестоката метода „наказвай, за да го изграждаш, тормози го, мъчи го, създавай му препятствия, за да ги преодолява и да калява характер“. Не. Неговото единствено средство и единственият изпит, който гържахме, е кой ще издържи на нечовешката му обич към живота и към младия човек, към израстващия, така че да не го унищожим или нараниш, а единствено и само да го подкрепяш, да учиш и създаваш“, спомня си Силвия Лулчева. По думите ѝ, Стефан Данаилов е вършил всичко това, без да пести нищо от себе си.

„Сега, от гледна точка на човек, който вече е над неговата възраст, в която ме е приел, нямам обяснение как той се зареждаше, откъде получаваше енергия, която след това толкова щедро да раздава“, споделя актрисата. Според нея просто такъв е духовният чертеж на Мастъра, неговата емоционална и емпатична структура. Лулчева подчертава, че никога не е виждала той да лишава някого от внимание в името на собствения си покой и време, в което да се акумулира наново, за да бъде пълноценен навсякъде. А през онези години програмата на Данаилов е повече от натоварена – той преминава през активен период в театъра, снима много, включително записва в радиото, а освен това пътува и за участия в чуждестранни продукции.

София, 17 септември 2021 г. Силвия Лулчева като водещ на церемонията за връчването на Наградите за ярки постижения в областта на културата на Столична община в Софийска градска художествена галерия

„Спомням си, че след като ни прие, замина за Америка. Когато през септември се събрахме за първия учебен ден, Данаилов си беше прясно дошъл от невъзможната тогава за всички нас дестинация. Подари ни гръвки „Риглис Спиарминт“ и по 1 цент на всеки, с пожелание да отидем там един ден...“, разказва Силвия. По думите ѝ, голяма част – почти 90 процента от курса, наистина стигна до Америка въпреки късните години.

ЧАРЪТ НА АБСОЛЮТНИЯ ЛИДЕР

Силвия Лулчева и Стефан Данаилов дори са пътували заедно, макар и на кратки дестинации – до Северна Македония например. „Ако е истина, че човек най-вярно проявява характера си, когато не е в зоната си на комфорт – в дома си или в сържавата си, то имах възможност да го видя и какъв е извън пределите на познатото. Най-важното е, че той никога не пропускаше в куфара си да сложи добро сърце, чувство за хумор, невероятния си талант да отваря врати сред познати и непознати и веднага да става абсолютният лидер, абсолютният любимец,

абсолютният „тамага“, както казват в грузинската общност – ръководител на веселието и на труда“, разказва актрисата.

„Би трябвало като един Стрелец да бъде доста хаотичен. Но Данаилов успяваше да организира и работния, и почивния процес с нечовешка лекота, без да бъде нито тайм мениджър, без да се е зачитал в съвременни книги за личностно развитие или как да създава, да издига тухла по тухла нас, неговите ученици. Но той беше ненадминат. Жалко, че никога няма това ноу-хау и той не може да бъде повторен. В това са всъщност големият чар и таланта на Сикстинската капела, както и Данаилов беше в областта на театъра и на методиката за преподаване“, допълва Лулчева.

Актрисата споделя, че е ставала свидетел на това студенти да се молят да бъдат в класа на Мастъра, защото из академията се носят легенди как протичат неговите часове по актьорско майсторство. „Разбира се, имаше и хора, които твърдяха, че той не е човек, който може да ни научи на режисьорски или актьорски качества, както и че някой друг се е намесил в писането на професурата му. Но всичко няма никакво значение, важни са единствено резултатите!“, подчертава актрисата. По думите ѝ, имало е

дори очаквания от възпитаниците на Данаилов да излязат лъгьовци и несериозни негови копия, имитиращи популярността му като негови бледи фалшификати. „Но съм сигурна, че по-голямата част от нас са доказали, че са заслужили да бъдат негови ученици“, категорична е Лулчева.

Актрисата смята, че никога и по никакъв начин не би могла да опише светлината, която струи около Стефан Данаилов. „Този, който е бил надарен с очи да я види и да я усети, да я докосне и да благодари за това, е по-блажен от всички нас. Тези, които са по-емоционално късогледни, вероятно не оценяват до такава степен кометата, която ги е ударила“, казва тя. Силвия споделя, че не си е и помисляла, че би могла да сравнява житейския, творческия или емоционалния си свят с този на своя преподавател. Тя много рано е разбрала, че неговият път е само негов и той не може да бъде повторен или измитиран.

СЪРЦЕ ЗА РАЗДАВАНЕ

Силвия е в класа на Мастъра, когато той се изправя пред едни от най-трудните етапи в своя живот – когато настъпват политическите промени в страната в края на 80-те години на миналия век. Тогава някои от най-близките хора на Стефан Данаилов – тези, за които се е грижил най-много и на които е помагал, му обръщат гръб и изтриват телефона му.

„Помня болката. Помня огорчението. Но ми се иска в главата си да копирам това, че той никога не се озлоби, не напрупа гняв и омраза, не търсеше вражда. Не искаше някой да се покае или да се промени. А за това трябват мащаб и сила, каквито не съм виждала“, казва Лулчева. „Може би ако вече не срещам такива хора, то е защото, след като съм видяла един толкова голям, съм получила достатъчно от съдбата. Сигурна съм, че има и други велики хора, на които ученици и колеги се прекланят. Но аз не търся друг като него. Просто съм безкрайно благодарна, че в най-незрелия ми младежки период имах четири години, в които получих и само вземах“, допълва тя.

Актрисата съжалява, че не е имала време и не е открила начин, по който да се отблагодари на своя любим учител. „А и когато някой от нас е опитвал по някакъв начин да направи нещо за него, Данаилов винаги казваше: „Чичо, имам, имам...“. Никога не съм чувала от него „Искам“ или „Дай“, споделя тя.

„Неговото сърце беше само широко отворено за раздаване. И затова винаги съм се чудила как всъщност любовта във Вселената никога не може да свърши и той явно е знаел този природен закон – не че го

е чел някъде, а го е изпитал върху себе си: колкото повече любов даваш, толкова повече за теб остава. Тя не може да свърши“, категорична е актрисата.

ДА СБЪДНЕШ МЕЧТАТА НА МЕНТОРА СИ

Стефан Данаилов деликатно продължава да присъства в живота на своите възпитаници дори и след като те завършат театралната академия. „Мисля, че един-единствен път дойде в Младежкия театър през първата ми година, като там бяхме трима негови студенти – Ангелина Славова, Мариан Маринов и аз. Заедно участвахме в „Три сестри“ на Чехов“, разказва Силвия Лулчева. Тя си спомня, че след спектакъла Мастъра е бил критичен. „Не си спомням някога да ни е казал „Браво“ за нещо или да е бил твърде доволен от резултата. Даже съветите, които ни е давал, разбира се, че е бил прав, но те по никакъв начин не бяха ласкателни, а строги и поучителни. Никога не можеш да се разсърдиш на такава критика. Имаш я и ако можеш – учиш, ако не – се давиш“, смята актрисата.

Лулчева пази сред спомените си и моменти от едно от летата, в което, вече завършили студенти, се срещат с Мастъра в Мичурин, където той прекарва почивката си. Срещата е забавна и смешна, като в неговата компания няма как атмосферата да е хладна или дистанцирана.

„Не съм си позволявала да му звъня за съвети или проблеми, за търсене на работа или за ангажименти. Някак си бях абсолютно убедена, че каквото е трябвало, каквото е могло, го е дал щедро и безрезервно и че отпук нататък трябва да продължа само честно, почтено и нормално. И по правилата на партньорството и истинската театрална, актьорска честност“, споделя актрисата.

Силвия Лулчева няма дълга биография от спомени и срещи с Данаилов след завършването на академията. „Знам, че той имаше доверие към мен, а аз към него – безрезервно и завинаги. Знаех, че ако има нужда, може да разчита, и той го е правил. Например за осъществяване на неговата мечта...“, разказва актрисата. Тя научава за нея, след като пита Мастъра какво би могло да го направи щастлив. Тогава той я моли да организира една обща снимка с всички негови студенти, като на срещата за нея би искал те да дойдат и със съпругите и с децата си. „И мечтата се сбъдна. Не толкова защото аз бях бляскав организатор, а просто защото успях да се свържа с по един представител на всеки випуск и беше въпрос

на няколко телефонни разговора всеки в класа си и във випуска да създаде мрежа от контакти, да се определи дата, място и всички да дойдат“, разказва Лулчева. Тя допълва, че за срещата пристигат и хора от чужбина, които отдавна са се превърнали в граждани на света. Сред изненадите на вечерта е и Микаел Дончев, син на Пламен Дончев, колега и приятел на Стефан.

Срещата на студентите на Данаилов и техните семейства от всичките седем неговии випуска в НАТ-ФИЗ се състои в началото на декември 2014 година. Общата снимка на възпитаниците и техния преподавател става факт – десетки усмихнати артисти се нареждат до своя ментор на стълбите пред Народния театър. Валери Йорданов, Башар Рахал, Параскева Джукелова, Стефка Янорова, Ваня Щерева, Асен Бламечки, Иван Бърнев, Александър Кадиев, Дарин и Деян Ангелови са сред гостите, като някои от тях са придружени и от своите малки наследници...

УРОЦИ ПО ЧОВЕКООЗНАНИЕ

„Съветите на Стефан Данаилов не бяха академични или философски. Те бяха житейски опърлени, бяха честни, кратки, практични и работещи. Той така и преподаваше. Методата му не беше учебническа и книжна. Тя беше от живата практика и опит, опит, опит...“, спомня си Силвия Лулчева. „Магията на неговото присъствие на сцената и присъствие в театралния и киносвят е човекознание му. Там беше ненадминат и силата му беше, че може да извади най-доброто от всеки. А това го могат малцина“, допълва тя.

Според актрисата обикновено преподавателите се съсредоточават върху слабите страни на своите студенти и им помагат да ги оправят или пък стрелят по тях, за да се калят и да ги коригират сами. Но Данаилов се интересува от това, което студентите му могат, и как да го представят по най-добрия начин.

„Разбира се, имаше очи и за невидимото – да види талант и качества там, където те очевидно не са очеизгодно ясни. Но знам как работеше с други хора от класа и когато гледах отстрани, виждах, че наистина намира невидимото, а то се оказва твоя зона на сила и всъщност качество, което те превръща в уникален, индивидуален и различен“, казва Силвия.

„Много ценно правило в нашата професия, тъй като тя е колективно изкуство, е някой да ти даде ключа за партньорството. Защото ти не можеш да

работиш сам. А Стефан Данаилов беше вълшебник в това отношение – да работиш за партньора, пък по този начин всъщност работиш само за себе си или поне и за себе си“, допълва тя.

Силвия Лулчева казва, че не може да седне и да напише десет правила например, на които Мастъра я е научил. Но според нея, ако някой наблюдава неговии студенти и забележи как те работят, много лесно може да познае, че са Данаилови възпитаници. „Защото нямаме лактестни подлеци, които се бутат напред и вървят с егото си само и само да издропат го славата и го звездността. Такива не познавам сред неговите студенти и това не е малко, това е повече от достатъчно“, категорична е тя.

ЗАВЕТЪТ НА НЕВЕНА КОКАНОВА

Редом го големия Стефан Данаилов на звездния български небосклон стои и името на величествената, красива и деликатна първа дама на родното кино – Невена Коканова. „Вероятно, ако има нещо, което е водещо, когато някой иска да я следва, то това е безобразната ѝ преданост към тази професия. Работата, която Коканова е извървявала като подготовка и отдаденост на образа, подготовката заедно с режисьора и доверието към него, равностойното партньорство със съзателя на лентата“, смята Силвия Лулчева. Според нея Невена е актриса, която точно както в пиесата „Пигмалион“, всеки път се оставя да бъде създадена от носителя на идеята, като в случая с кино то това е режисьорът. „Затова сигурно се разказват легенди от режисьорите, които са стояли зад камера. Защото тя е била едновременно личност с невероятен характер, с много силен почерк и присъствие, но и много мека, за да се отпусне и да се поддаде на създателя си. Сигурно затова има такива ленти, които са неповторими като изкуство“, казва Силвия. Според нея, ако трябва да се открие какъв е заветът на Коканова към нейните колежки днес, то той е: „Да си достатъчно мъдър да се отдадеш и да се отпуснеш, за да дадеш най-доброто от себе си“.

„Мен лично ме респектиреше и вълнуваше спокойствието и мекотата, с които Невена присъстваше и създаваше творчеството си. Защото не виждах на повърхността някаква вълча амбиция, а мекота. Мекотата и спокойствието на силния човек, на големия човек. Нямах го гребнотемиеето на недоразвита човек с комплекс, който иска да скрие нещо. Тя имаше самочувствието да бъде спокойна със себе си, а не да се състезава по някакъв начин“, казва актрисата.

София, 25 март 2017 г. актрисата Силвия Лулчева на четвъртото издание на Sofia Fashion Week

Една от личните истории, които Лулчева споделя с именитата актриса, е от преди няколко десетилетия. Тогава братът на Силвия, който е с 5 години по-голям от нея, помага като млад асистент на художника в една телевизионна продукция. В продължение на няколко дни той не се обажда вкъщи, при което майка им с основание започва да се притеснява. В семейството знаят, че момчето е в екипа, в който снима и Невена Коканова. Майката на Силвия успява да намери телефонния ѝ номер. По някакво чудо актрисата си е вкъщи и вдига, когато разтревожената жена ѝ звъни. „Майка ми с притеснение ѝ обясни, че има дете в екипа, което няколко дни не се обаждало и че нямаме връзка с него. И Невена толкова меко и майчински каза: „Ах, този Теодор! Веднага ще му кажа да ви се обади. Той е добре, всичко е наред. Вие как сте?“, спомня си Лулчева. Допълва, че

Коканова по никакъв начин не е била разгневена или обидена, а е говорила като на майка с майка. „Тогава си дадох сметка, че наистина става въпрос за една мекота, светлина и човечност, каквито не свързваш с на пръв поглед известния, популярния, любимия, но сигурно уморения и съспан от работа човек. Но тя по никакъв начин не даде да се разбере, че е осквернено личното ѝ пространство или времето ѝ за почивка. Разбира се, брат ми се обади, но тя нищо му се е карала, нищо му е държала сметка, нищо е помолила да не бъде безпокоена повече“, разказва Силвия.

Васил Бинев, с когото Лулчева върви заедно през живота, водена от любовта, се снима заедно с Невена Коканова във филма „Вампир“ в любимото село на именитата актриса, което тогава се казва Чомаците, а сега носи името Излика. Връщайки се у дома, Бинев разказва на Силвия как при пристигането в селото вижда една жена с работническа престилка да бута димитровградска количка, пълна с каменни плочи. Той въобще не е предполагал, че това може да се окаже самата Невена, която аргатува из двора на къщата и бута количка, пълна с каменни плочи, след което с мистрия и мазилка ги лепи. „След това я разпознава, разбира се. Това е Невена. Виждаш един човек, облазен от светлината на славата, който е потънал в най-човешкия бит и се отнася към дома си като добър стопанин, а не като звезден чорбаджия... А партньорството им във филма е било повече от изумително“, разказва Силвия.

„Последният път, когато имах възможност да се видя с Невена, беше в дома на Мария Статулова, с която те бяха много, много близки“, спомня си Лулчева. Тя тъкмо се е върнала от Израел и след като чува това, Мария веднага предлага двете с Невена също да гостуват на българите в страната. „Невена много нежно и внимателно си даваше сметка за земния път, който ѝ остава, без да ни занимава със страховете си. Както държеше цигарата в ръка, каза: „Мери, няма да стане, няма да може“. Аз, разбира се, много пламенно започнах да я уверявам как това е абсолютно възможно да се осъществи. Въпрос е на два телефонни разговора, два самолетни билета и нищо повече не би могло да възпрепятства осъществяването на тази мечта, която тя всъщност искаше“, спомня си Силвия. Но Коканова само поклаща глава, без дори да се впуска в обяснителен режим или в детайли защо, кое и как... „Много скоро след това тя пое пътя към Вечната светлина с мъдростта и силата на човек, който е видял много красиви неща, и също си тръгва светещо, а не мразещо и гневна. Или поне аз така искам да мисля“, споделя Силвия Лулчева.

Невена. От Иглика

Яница Христова

Невена Коканова е родом от Дупница. Кариерата и животът я отвеждат до редица вълнуващи места и я подканват да живее в София, Русе, Ямбол...

Но едно китно селце, сгушено в Габровския Балкан, става нейният пристан и желано място за у-

единение през последните години от живота ѝ.

Село Иглика е наричано още „каменното село“ заради вида на къщите и дуварите им, изградени от камък – най-разпространения материал в околността. Старинният вид на сградите е запазен и до днес.

В началото на 80-те години именно този исторически облик на селото и атмосферата, наподобяваща разходка в миналото, очароват популярната актриса и я вдъхновяват да си купи къща тук.

ние на доста години организира чествания в нейна памет в Иглика, където през лятото кани близки, приятели и колеги на Невена. Сега настоятелството на читалището го е отменило при организацията, но традицията продължава. И тази година – на 26 август, селото се оживи от спомена за именитата актриса. За да я почетат, в Иглика пристигнаха нейни приятели, съседи и колеги. Сред гостите бяха режисьорът Павел Павлов, актьорът Васил Банов, журналистът Георги Тошев и актрисата Мария Статулова. А пред пълната с хора зала на читалището беше прожектиран филмът „Вампир“, сниман именно тук.

Някои от близките на Невена приеха да разкажат пред читателите на списание ЛИК своите спомени и да обрисуват портрета не само на една забележителна актриса, но и на любима сродна душа и верен приятел, каквато е била Невена Коканова за тях.

ПЪРВО ГОСТУВАНЕ И НОВ ДОМ

Дикран Балабанян пази спомена от първата си среща с Невена Коканова, която поставя основите на тяхното дългогодишно приятелство. Запознава ги режисьорът Павел Павлов на обяд, а годината е 1980-а. „Бях и смутен, и поласкан“, спомня си Дикран. „Като седнахме на масата, за да преодолеем тези емоции, реших да бъда нападателен. Казах ѝ: „Добре, че сте само народен представител, не и член на ЦК“, допълва още той. На тази шега Невена отвръща с усмивка. „А тя умееше да говори с лице, за разлика от много други актьори. Това сложи началото на нашето приятелство. Защото с една усмивка и един мой израз се разбрахме“, казва Балабанян.

По това време той вече е собственик на къща в село Иглика. Но Невена му гостува за пръв път през 1983 година. „Много ѝ допадна. И не се сгръбеше като гостенка, а винаги се включваше в живота и в работата тук“, казва Дикран. „Полека-лека Невена обикна този край и това село. Но узря да купи къща едва в края на 1984 година“, посочва още той. И за Коледа на следващата година – 1985-а, Невена вече притежава имот в Иглика.

Според Дикран след това започват нейните „мъки“, понеже да се „бориш със стара къща е много трудна работа“. За него истинският патриотизъм не се състои в размахването на байраци, а да се заеме човек и да възстанови една стара българска къща. „Ние сме правили всичко възможно да

Споменът за Невена – за трудолюбието ѝ, за топлото ѝ и приятелско отношение, за веселия нрав и за красотата ѝ, още витае по тесните, оградени с високи зидове улички на Иглика.

Благодарение на сърдечната ѝ връзка с мястото селото се превръща и в декор на два филма с нейно участие – „Вечери в Антимовския хан“ и „Вампир“. Днес читалището в Иглика носи името на Невена Коканова и съхранява книгите от личната ѝ библиотека, дарени от дъщеря ѝ Теодора. По стените на читалището са окачени и скици, рисувани от самата Невена, предоставени от нейния добър приятел, археолога Дикран Балабанян.

След смъртта на актрисата Дикран в продълже-

запазим автентичността на тези къщи. И Невена действаше така“, казва Балабанян.

Първите две години тя живее в неговия дом, докато тече ремонтът на нейната къща. Дикран си спомня, че когато актрисата е слизала на покупка до Габрово, се е връщала с букети цветя от почитатели, които след това е поднасяла на майка му. „Славата е тежко поносима съдба. Но тя умееше да се справя“, казва Балабанян. Той допълва, че Излика се превръща в любим кът на Коканова. „И както аз правех, всяка свободна минута тя гледаше да бъде тук“, казва той. Дикран си спомня и последните години на леля Ели, както той нарича майката на Невена, която тя прекарва в Излика, понеже страда от астма, а въздухът в селото ѝ помага. „Тя тук и почина, тук я и погребяхме – леля Ели е погребана в нашите гробища“, казва Балабанян.

БЪРЗО ПРИСПОСОБЯВАНЕ

Според Дикран Невена много бързо се е приспособила към живота в Излика, а местните хора я обикват. „Защото тя се държеше много естествено, като нормален човек, а не като величие“, казва той. Допълва, че освен това е била много работлива. „В тази къща, нейната, тя е вложила много труд“, казва мъжът. И разказва как Коканова не е спирала дори за обяд, карала е обикновено на кафе. „Викаше ме на оградата, за да ми даде на мен храна, ако съм дошъл сам, без майка ми. Едва много късно се събирахме, обикновено у дома, за вечеря“, разказва археологът.

„Невена имаше невероятната дарба да се нагажда спрямо времето и обкръжението. В този смисъл тя не търсеше иззубеното време, а тя се намираше в различните времена както трябва“, казва режисьорът Павел Павлов. По думите му, тя е била „невероятна“.

Павлов си спомня колоритен момент от снимките на филма „Вампир“ в читалището на село Излика. „Бабите гождоха с трикраки столчета да гледат, докато ние снимаме, като мислеха, че са на театър. И една от тях вика: „Абе стига си ги връщал, бе, стига, само „Стоп!“ викаш!“. И Невена се намеси и каза: „Виж сега, бабо Доне, то това е кино, то не е като театър. Най-напред пътуваш от София до Пазарджик, после слизаш. И продължаваш от Стара Загора към Бургас“. Бабата я гледаше втрещено и каза: „Ама то много скъпо, бе, и много дълго!“, разказва режисьорът.

ПРИЯТЕЛСТВАТА

„Аз нямам семейство, нямам деца, но съм имал от големия късмет в живота си да имам три велики приятелки, които по някакъв начин са ме възпитавали и са ми дали много, може би до голяма степен са ме оформили и като човек“, казва Дик-

Мария Статулова и Дикран Балабанян

ран Балабанян. Първата от тях е професор Зина Маркова, историчка, втората е Мариана Златева, „единствената истинска дисидентка в тази страна“ според него, а третата по хронология е Невена Коканова.

„Първата година, когато правихме четването, гостува Георги Черкелов. Аз като домакин трябваше да бъда и водещ. Помня, че тогава казах, че

Невена е академия за приятелството“, спомня си Дикран. „Тя беше много верен приятел. Раздаващ се приятел. Правеше много неща, особено след промените, когато в тези среди настъпи известна криза. Тя намираше начин съвсем деликатно да помага на свои колеги. Това го знам, защото тя е споделяла с мен, но много хора не го знаят“, разказва той. Допълва, че освен това Невена е и „пример за прощалност“.

Режисьорът Павел Павлов също си спомня ясно запознанството с Невена Коканова, което започва с... една мишка. Това се случва при кандидатстването на актрисата във ВИТИЗ, когато той, все още студент, е делегиран да помага на кандидат-студентите при изпълнението на техния етюд. „На Невена ѝ се падна да играе, че гледи роклята за абитуриентската си вечер, докато се появява мишка... И тя изигра точно обратната реакция – вместо да се уплаши от мишката, почна да се забавлява с нея и с Ютията да ѝ прави някакви магии. Ето така започна всичко“, казва Павел. „После животът така ни събра, че тази икона на българското кино ми стана другата сестра. Аз имам една сестра, Невена ми стана втората сестра. Бяхме наистина много близки – гуша в гуша. Нямах по-близък човек от нея“, допълва още той.

„Цяло щастие беше нашето невероятно приятелство. Аз веднъж казах: „Да беше брак, бихме се развели, а в такова приятелство развод не бива“. Ей така доживяхме до последните ѝ дни“, разказва режисьорът. Според Павел Павлов Невена Коканова е притежавала приятно чувство за хумор. „Умееше да се самоподиграва и имаше една зареждаща ирония, която те предизвикваше да направиш нещо повече от това, което правиш. Въобще – тя беше явление в моя живот“, казва още Павлов.

ТРИТЕ ГРАЦИИ

Актрисата Мария Статулова споделя, че никога няма да забрави срещите с любими хора в живота си, които нарича „отлетели“. Сред тях е и една от най-големите ѝ приятелки – Невена Коканова. „Винаги с огромно уважение, с любов и радост произнасям нейното име, защото знам, че когато говориш за един човек, ти го оживяваш. Оживяваш го пред хората, пред себе си и пред всички около теб“, казва тя и подчертава, че никога няма да говори за нея в минало време.

Според Статулова село Излика е наистина приказно и знаково за Невена. „Тук тя се усамотява, взема си въздух от целия „светски живот“. Идва

Дикран Балабяниан

тук, за да диша, за да гледа небето“, казва актрисата. Тя си спомня как двете заедно са слушали капки гъжд по лозовите листа, които са образували ветрило пред вратата на къщата на Коканова. „Седяхме отдолу на дъа стола, в тишина. И се чуваха само капките гъжд. Тук наистина можеш да чуеш поотделно всяка капка как пада върху листо“, казва актрисата.

Статулова определя Невена Коканова като „най-усмихнатия човек“. „Тя е най-чувственият човек, най-женствената жена, ако изобщо може да има такава изречение, но го казвам с цялата си любов“, коментира актрисата. Тя допълва, че Коканова е кръстница на нейния син. „Това е един много щастлив миг, в който го кръстихме в нашата любима църква – „Св. Седмочисленици“ в София“, разказва Статулова.

Актрисата си припомня и как са се наричали трите със Стоянка Мутафова и Невена Коканова – „трите грации“, които обединяват три поколения жени.

„Събрахме се, за да сме заедно, да сме приятелки, и то такива – душевни приятелки, много истински. Всяка една от нас беше готова да издере очите на някой, ако каже нещо срещу другата. Много се защитавахме, много любов има между нас, много радост и смях, много заедно живеене доста години“, казва Статулова. По думите ѝ, тази взаимна любов не може да се брои по минути и дни, тя продължава и сега...

ТАЛАНТЪТ

„Чета и слушам колко велика актриса е била Невена. Искам да ви кажа, че не е вярно. Тя не беше велика. Тя беше единствената божествена актриса. И нито една римска императрица не заслужава тази титла колкото нея“, казва Дикран Балабяниан в една от своите речи, изнесени на честванията в Иглика в памет на голямата българска актриса.

„Много работихме заедно и съм щастлив, че можам да ѝ предложа много различни роли“, споделя режисьорът Павел Павлов. В неговите филми Коканова влиза в образа на три ханджийки. „Най-напред беше в „Горски хора“ – един филм по Добри Немиров, в който тя игра тази ханджийка, която е набедена, че е убийца. Но тя не е убийца, а мъжът ѝ, който непрекъснато я тормози, я е хванал за ръката, докато е забивал ножа на търговеца в избата, като по този начин прави обвиняема и нея“, спомня си режисьорът.

Втората ханджийка е сбъдната мечта за Невена да изиграе Йовкова героиня, понеже той е нейният любим автор и на нощното си шкафче винаги гържи някой от неговите томове.

„Тя направи невероятна Сарандовица“, казва Павлов. Той си спомня и как тогава актрисата съжалява, че вече не е толкова млада, за да изиграе например Нона от „Чифлика край границата“. „Но беше прекрасна“, казва още той. „Нашият потрес беше моментът, в който по кинодействие идва вече нейната смърт и тя лежи в ковчега със свец между пръстите, със скръстени ръце за отвъдния път и каза: „Е, благодаря, че с вас, такъв хубав екип, завършвам своя път“. Всички пострънаха. Как така завършва своя път? И аз ѝ казах: „Да знаеш, че аз ти се заканвам, докато не изиграеш и третата ханджийка, няма да те оставя на мира“, допълва режисьорът и подчертава, че така идва идеята за филма „Вампир“ по Антон Страшимиров.

„В него тя изигра една жена сбъдница – злодейка, която иска нейната воля да се тачи. Погубва гъщеря си и зет си, почти всички около нея измират, защото, каквото тя каже, това трябва да стане, а то невинаги е добро“, казва Павлов.

Режисьорът ѝ предлага и други роли, например в една от комедиите на Вазов – „С чужди – враг, вкъщи – враг“, където Коканова играе кокетка. „Всички викаха: „Е, сега пак ли Невена!“ И аз – „Да, пак. Ще видите, сега ще предложа нещо друго“. И действително тя стана една фриволна кокетка, която си изписва грехите от Париж и харчи парите на мъжа

си за това“, разказва Павлов.

Режисьорът споделя, че е получавал упреци, че работи с едни и същи артисти, понеже са му приятели. „Аз като че ли съм виновен, че имам такива приятели. Трябваше да се оправдавам и да казвам: „Те са ми приятели, защото са таланти, а не са талантливци, защото са ми приятели“, коментира той.

ПРЕДИ КРАЯ

„Невена притежаваше невероятно достойнство. Това достойнство и нейният пример за приятелство най-силно ми подействаха, когато две седмици преди да си отиде, ме прие в болницата“, спомня си Дикран Балабяниан. Тогава той отива, воден от гъщерята на Невена – Теодора. Носи ѝ любимото арменско ястие, приготвено от снаха му. Коканова намира сили да стане и да го посрещне, да хапне от вкусното ястие и да седне до прозореца, където да се порадва на накачалите по перваза гълъби. Но след това се връща в леглото и го изпраща с думите: „Дики, малко да събера сили и ще гойда на село“. „Без сълза. Такова себераздаване за другите. Това беше тя“, казва археологът.

Павел Павлов също си спомня последната си среща с Невена Коканова, като историята му е свързана с едно малко огледалце. „Аз отидох да я видя в Правителствена болница, където тя лежеше и се лекуваше. И видях, че под стола, на който ще седна, е едно малко огледало“, казва той. Актрисата вече не е в добро състояние и видимо това ѝ личи. „Беше започнал процесът на онова, неизбежно, което ни води към отвъдното“, споделя Павлов. В онзи момент Коканова се сеца за огледалцето и го моли да ѝ го подаде. А той, за да ѝ спести белезите на напредващата болест, я пита: „Какво огледало?“, докато всъщност стои върху него.

„Един глъбг път извървахме“, казва Павлов и допълва, че пази свидетелство от последната си среща, преди тази в болницата, с Невена и Дикран в село Иглика. „Беше в една невероятна нощ с

такива звезди, каквито не бях виждал никога... Тя ни беше изпратена тази нощ – да се наприказваме и да се простим...“, казва той.

ЧЕСТВАНИЯТА

През 1984 година Невена, заедно с Павел Павлов и сестра му от Виена, гостува в Иглика за 50-годишния юбилей на брата на Дикран – Арам. „Аз ще подаря на Арам моя моноспектакъл – „Прекрасната от Амхърст“, заявява тогава Невена. „И тука, в двора, пред 18 души, гости за юбилея, уж на шега, тя изнесе целия спектакъл, докато се свечеряваше“, спомня си Дикран. По думите му, е било прекрасно.

Затова и когато Невена напуска този свят, голям му отваря врати и дворот му се превръща в сцена, на която в края на август се чества паметта на голямата българска актриса. Дикран си припомня, че е имало години, в които са идвали по 50 - 60 души – нейни и общи техни приятели. На тези срещи някой от гостуващите актьори е поставял моноспектакъл в двора на къщата му, а след това е следвала вечеря и коктейл с дълги приятелски разговори.

„Може да се залъгаме, но първата година една пеперуда кацна на масата и излезе един ветреца след моноспектакъла. А след няколко години там се появи някакво червено сияние. Всички го забелязахме! Някакво космическо присъствие, а тя вярваше в тези неща, имаше и много такава литература...“, споделя Дикран.

Павел Павлов

На въпроса „Защо правиш тези чествания?“, Балабанян казва: „Защото знам, че ако аз бях личност от нейната категория, тя би направила същото за мен“. И допълва, че през годините, в които се е чувствал по-енергичен, е организиран дните в памет на Невена Коканова с голямо удоволствие. Но предвид напредналата си възраст, вече е предал цафетата в ръцете на читалищното настоятелство в село Излика.

ПО СЪСЕДСКИ

Катя Андреева

Катя Андреева, една от съседките на Невена Коканова в селото, си припомня за първата си среща с актрисата, която се е състояла в дома на Дикран Балабанян. Тогава Коканова се представя като добра домакиня и сервира супа на новодошлите гости. След още няколко срещи се създава близост между двете жени. „Много хубави спомени имам. Аз тук съм прекарвала много хубави вечери – със съпруга си и с Невена. Приказки, смях... Ние бяхме доволни от контакта си с нея – човешки се държехме с нас“, казва още Андреева.

Семейство Андрееви са сред първите, които са дошли в Излика и са се заселили – преди повече от 40 години, и вече са „местни“. Те прекарват летата си в селото, подобно на Невена. А през останалото време са във Велико Търново, докато Коканова е в София. Но през времето, в което са заедно, успяват да изградят приятелски отношения, от които Катя пази топли спомени и любопитни случки.

Двете жени често отскачат на пазар до Габро-

во. Катя си спомня как продавачките я познават дори само по гласа. Но всеки път, когато ѝ предлагат да остави избраната стока, за да ѝ предложат по-добра, тя винаги отказва. „Беше много скромна“, казва Андреева. Тя допълва, че хората, които са я гледали на екрана, я разпознават и по улиците, като се обръщат след нея. „Тя имаше визия и излъчване, така че беше нормално. Но по никакъв начин не показваше, че го усеща“, допълва Катя.

Според жената Коканова е била надарена с финес. „Когато се появи тук на вратата, като че беше прескочила от някакъв филм, за да ни види какво правим“, коментира Катя. Допълва, че Невена е била добра домакиня. Определя я като почтен човек, който никога не е злословил за свои колеги или пък да е изпитвала завист. „Имаше жар и любов в нея“, казва госпожа Андреева.

Катя си припомня и образа на Невена в нетипично амплуа – как чука и реди камъни в двора си. Тя помни и съвета, който е чула от нея тогава: „Да знаеш, камъкът има и лице, и гръб – ѝ е казвала Невена Коканова, – и когато го редиш, редиш лице – гръб, лице – гръб...“.

Точно в такъв вид я вижда Катя и в един от незабравимите си спомени – как Невена,

чукала камъни в двора, вързана с кърпа с мъниста по края, и с престилка, сложила си ръцете на хълбоците, се появява на малката врата пред дома на семейство Андрееви. По това време те имат гости – студенти от Великотърновския университет, дошли да видят проф. Андреев. Шумът, смехът и песните привлекли вниманието на актрисата, която дошла да провери какво става. И както била с работно облекло, така и останала при гостите до късна вечер...

„С нея можеше да се говори и за деца, и за рецепти. Пътували сме и госта заедно – с нея и моя съпруг. Невена беше много човечна, не се е държала гордо или надменно“, казва Катя. „Ние с моя съпруг живеехме не като с Невена Коканова, а като с Невена от нашето село...“, допълва още тя.

Да, като че ли точно такава я помнят още хората, разхождайки се между каменните зидове на старинното габровско село:

Невена. От Излика.

Очаквайте през месец октомври
броя на списание ЛИК на тема:

„СИРАК СКИТНИК“

ЛИК
Литература Изкуство Култура

125
години

БЪЛГАРСКА ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ

ИСТИНСКИТЕ НОВИНИ